

Wožadnik

Nr. 1a.

Žerškwine powěsći ja dolno-lužiske žerbiske wožady.

Januar.

Wožadnik pschichada luždy mjasež a płaschi na žele lěto 60 pñ.
Skasasch jen kebe dejsch pla swojogo kněša sarara abo huzabnika.

1910.

1910.

Witaj, nowe lěto!

Gaž polnoznu schtundu
Wechtar jatshubijo
A na torie seger
Dwanaščo wotbijo,
Sta že narod noweě lěta.
Sanžel stupa potom k semi . . .
Na koleni! Na koleni!
Gaž schi pojma schtunda šwěta!

Žognujo to stare,
A' nět sgašnušcho,
Schuten plisheč, schu žašoč
Do nioč' samknušcho:
„Sej, to stare derbi sajžisč!“
A drugem rasu swignio ruze
Na tu semju k noweě gluze:
„Kněžo, daj že deše ražisč!“

„Amen!“ žachu s rajom
Towšynt šwěte hušta . . .
Dalej stupa schpira
A ta noz, ta pušta,
Pšchelowujo že do škota:
Witaj, witaj! nowe lěto,
Nowe jo jaš schytkno něto!
Sej, ga wotžnyaj nam rota!

S. Rocha.

Dawajšcho, ga wam bužo tež dawane.

Lut. 6, 38.

Dawasch jo sbožńej, něžli brasch! Rač možomy tu řědnu wěrnosć togo šłowa našgonisč? Nizga? Dawasch možo jano ten bogaty. A tak jo teke ta gluka, ta sbožńosć dawana jano sa nogo? Ně, wona jo sa schytknych, teke sa togo nejchudšchego. Rač weliki ten dar, wo to že nepłaschi. To wošebne jo, až ta hutšchoba we nom jo. A ta možo we tom peńesčku tak deke bysch ako we tom šlotku. To nejwěšche, zož žłowek dasch možo, jo pschezej ta šamška hutšchoba.

Pšichi schytknom, zož dajomy, mušy wona pschezej šobu pschidana hordowasch. Wona huznujo teke ten nejmenšch dar weliki. Brachujo pač wona, ga brachujo to nejlepšche, to žognowaně, brachujo ten šwěty žiw: „Dawasch jo sbožńej, něžli brasch!“ Chudym lužam jo to šłowo nejperweje že pschicwolało, a ten nejchudšch mjasch nimi jo jim jo pschicwolał. Wy sežo že pschihuzyli, grońascho mon, šlawie waschej ruze hutštesch a na brańe že dopuščezisč. Wy že zujošcho tak chude a wižischo jano šlawie wasch hubrach. Ja wam gronim: Dawajšcho! Deje ga jano bogate to wjašele na dawanu měšch? Dawajšcho a pomagajšcho, hogsledujšcho že a wy namašajoscho gožby dosć k tomu! Dawajšcho! Mějšcho jano dobru wolu k dawanu a wy bužošcho že požiwasch, tak bogate sežo? Němyšlijšcho že pschezej na brańe a šgromaženě pokladow, dawajšcho! Dawajšcho jo sbožńej, něžli brasch! Dawajšcho! gduž mašcho, dawajšcho wele a němějšcho že dla togo sa lepšchych! A gduž namašcho, dawajšcho malo a němějšcho že dla togo sa ryjńschych. Dajšcho kruzł wody, dajšcho kušł kłěba, dajšcho peńesč ako wona hudowa we Jerusaleme. Wona dascho wězej ako schytkne druge. Ale namašcho wy wele wězej? Chtož Boga we hutšchobe ma, tak nedejal ten pschezej dawasch moz? Namašcho žednogo šłowa wěry, žednogo šłowa lubosći, žednogo šłowa napominańa polno mozy a wěrnosći, zož třebne jo? Šugojscho, zož chore jo, mozujscho, zož šłabe jo, šwińšcho, zož padnuło jo! Wjašelscho že s tymi wjašolymy a płazczo s tymi płakuzymy! Šbužczo schytkne te pokladny, kotarež Bog do žłowezneje hutšchoby jo položyl. A wězej ako wot nich hudajoscho; tak wele wězej budu pschirošć! Wězej ako je huznywascho k tomu, k zomuž Bog je wam jo dał, tak wele wjašolsche a gluzńejšche bužošcho šami bysch! Dawajšcho, ga wam tež bužo dawane.

Žadna mloda ženška jo swojogo muža šgubila. Sej běšcho, aby jeje zela gluka žywněa šlamana byla, aby k nizomu wězej na šwěšche nebyla. Wona šchote dlymokeje boli dla. Ten gojz, kenž pschawy kšchěšcijan běšcho, glědascho na nu, pschaschajšcho ju. Dosch šapišascho jej wožizku. Ale ta nebešcho nižer ku krydńeńu. A weto běšcho to nejlepšche, zož jej jo šapišasch mogal. Wona šněšcho: „Žyń něžo sa něłogo!“

Taka frañona złowezna hutščoba zujo še chuda. Wona možo ščytnogo došč mješ, zož t žyweñu šlušču, weto zujo še wele chudšču ako ten, lenž wo šwoj ščedny kšeb wojujo. Gduž how pomožone hordowašč dej, ga mušy jej šamej pomožone hordowašč. Gduž how nęcht troščt a pomoz poderbijo, ga jo to wona šama. Wot teje boli šni: Wona pyta to šwojo! „How šom! Zo še štarascho wo nęzo drugogo? Nęt mę pomogaščo, gduž pomoz možojcho!“ Węscze, deře jo, lutoščziwe hutščoby namačasch! Ale ty šam ga možojch nęt nejepej taku lutoščziwošč hopenasasch. Zyñ nęzo ša nękogo, lenž tak chudy jo ako ty, abo hyschčzer chudščy, ty rosmęjojch jogo ned lepej, ako nęcht drugi. Jadno šlowo wot tebe žyñi węzej ako towšynt drugich. Ty węsch to pšchawe šlowo wele lepej namačasch ako nęcht drugi. Niz brasch, ale dawasch, niz šebe pomogašč dasch, ale drugim pomogašč. Bog jo šchi bił, aby ty drugich gojł. Won jo šchi t towarišču teje iwelišeje mani tych čamnych a hobschęžkanych huzynił, aby ty jich bęrne jim naščz pomogał. Węzej ako ty drugim pomogašč, tak wele węzej bužo Bog tebe šamemu pomogašč; węzej ako pytasch, drugim šwoj mę šašej dasch, tak wele węzej bužo tebe Božy mę pšchijch. A gduž šapředka jano malo jo, zož dawasch možojch, ty smęjojch štoro węzej t dawaniu. Dawajšcho, ga bužo wam tež dawane!

Ty šy nam předtkošan, ty našch knęs a huzabnik; ty šy tak bogaty še węžel we šchyknej twojej chudobe. Ty šy dawal a pomogał, šlawne twojogo bogatšwa węšty. A twojo bogatšwo jo rošło špod twojima dawajuzhyma rukoma. Ty bęšcho głodny, ale ty šy mušal drugich głod chłožišch. A ty šy šabył twoj šomški głod. Ty bęšcho muzny a šlaby, ale woni pšchizęchu a pytachu twoju pomoz. A we twojom pomogañu pšchiberaščo twoja žiwna moz. Ty šy šam twoj šchęžki jabt našł, ale ty wołascho te čamne a hobschęžkane, aby je hochłožil. A twoj jabt hordowa šchi lubošny a twojo bęrne lažke. Ty wišascho na kšizy špod bolami, ale ty možascho drugim duščam hyschčzer humožnik a pomožnik byšč. Pomoz nam dawasch a pomogašč teke we chudobe a nusy a we dawaniu a pomogañu nam šamym pomoz namačasch.

Ten Anęs maršta, togož lubujo.

Č hokolnych wšow pytaju wele želo we gotnizach (fabrikach) bliskego męšta. Gduž to žaitščo šwita, čwataju golzy a žowęža na jich želo. Mjasy nimi bęšcho teke Męrtynojž Hanšo. Togo štačejščej męjaščtej wejšy malu žywnoščz. Ten štarščy šyn pomogaščo nanoju, druga pomoz še nepoderbęšcho. Tak pytascho

a namačascho Hanšo želo we gotnizy. Tej štačejščej bęščtej chytščej, pobožnej luža. Šužde žaitščo a kuždy wjazor jo domazna Boža šlužba še žaržala. A Hanšo štupaščo do štačejščych štopow. Pilny bęšcho a pšchijasny a pobožny. Č domętenim štej jomu dla togo štačejščej do gotnize hysch dalej; šdascho še, až tate domęčene jeju hobschuzišch nędejascho. Hanšo wostaščo pšchi šchytnom šchęžkem želu ten wjašolny golz t dobreju pobožneju hutščobu. Wjazor bęšcho pšchezej ten předny, lenž wot žela domoj še roščijcho. Tak bęšcho jano mę a wjašele we tej malej wjažze. Ale po nętotarych lętach šachopiščo Hanšo t tymi šwojimi dlej męnej hobčadasch. Bęšcho do nęta kuždy wjazor mjasny tymi šwojimi, ga šejžęšcho nęt węšchy žel šam we šwojej komorze, a gduž moterka kščajžu t nomu nutšč štipišcho, namačascho jogo pilne lajujuzego we ščafich kniglach a zašnikach, tak pilne, až jeje pšchizęne žesto nepomarkowaščo a še šajłęascho, gduž jeje głoš šlyščascho. Potom še pošmęwñu moterka. Ale to pošmęštwane jo šajščlo, ako wižęšcho, tak Hanšo dlejmęzej šajutščne a wjazorne žognowane škomužišcho a do Božego domu drogu węzej nenamačascho. A zož wot šušedom šlyščascho, to jo ju t iwelišeju štarojčzu napolnił. Hanšo, tak še jej hulizowascho, jo še hoberonišč a hoberišch dal wot jadnogo iwędnika tych, lenž woščzojšku a bogabojasnoščz ša niz namaju, a jo jogo nejelepščy pšchijaschel hordował. Moterze kščawęšcho hutščoba a teke nanoju bęšcho hutščoba tak šchęžka, ako wjazor ruku ša ruku na lawze w gumnyščku šejžęščtej a wot jeju Hanša pojedasčtej. Ale nan troščtowaščo moterku a groňascho, až šebe niz do winy dasch nęčtebalej, dokulaž šchykno štej žynilej, aby šwojo gole t pšchawemu złowękoju goręjšchęgnulej. A won jo teje węštoščzi, až to dobre šeme, kotarež tak rędne šchojžowascho, na pšchezej šaduščone byšč namožo. Deře, groňascho, mimo wojowana nębužo to šelijchęzo, kotarež do hutščoby jo padnuł, še hutamasch dasch. Tak šejžęščtej we gumnyščku a dlymočo hobtužona bęšcho ta hutščoba. Ako do nęta štej dalej pšchijasne t tym šynom hobčadalej. Won dejascho wižęch, až to domęčene t nomu šgubilej nęjštej. Zo, moterka bęšcho węzej ako nęga wo nęgo hobstarana. Ale podermo; jaden žen groňascho Hanšo, až węzej doma bydlisch namožo a šebe w męščze ščpu pytasch zo, aby jo tak daloko na želo nęmęł. Moterka plašascho gorke šdy. Nan pač głędascho šwojomu šynoju dluško do mozowu, podariščo jomu potom ruku a žascho: „Ga žij we Božem męnu!“

We huškej gašy męjascho Hanšo nęt šwoju šchpizku. Ako t přędnemu rasu wot gotnize domoj žęšcho, bęšcho jomu tak šchęžko t myšli. Šowazej bęšcho tu drogu domoj tak wjašolny šchel pšches rędne šelene pola. Nęt kščazascho pšches huške, ščamne gašy. We kšchęščem

natwarſtu bydlascho. Kat hymne a goſe bėchu te ſeżeny; gduż ſ hofna glėdascho, ńewiżescho niż wot ńebja, pola a bomow, jano lutne zarne fſchywa a ſhamne dwory. Jano jadno roſwjabełiſcho jogo. Kwiťt na bliże, kotaryż nejlubej mėjaſcho. Chto jano ſ tym jogo jo roſwjabełiſch fiſhel? Jogo pſchijaſchel? Piſchi tom kwiťtku lażaſcho liſczif. S fiſcheſeteju ruku bėſcho we ńom piſane: Bog hoplewaj ſchi! Toſch wėżeſcho, aż ſwoja moterka tam była jo. Won ſe ſednu a ldy rońachu ſe jomu ſ wozowu.

Toſch ſe ſałapaſcho do žuri; maſſno wotreſcho ſebe te ldy. Jogo pſchijaſchel pſchizeſcho. —

Pomalem jo nalėto a lėſche pſchejſchlo; ſymie pſchizeſcho. Hanſo mėjaſcho wele zyniſch. Skoro kużdy wjazor žescho ſe ſwojim pſchijaſchelom na wabeńe nowych towaruſchow. Do domu ſtaťeſchych ńepſchizeſcho žesťo; do Wożego domu žedńe; ſa Bogom pſchoſchaſch jo dawno ſabył. Jadno dobre wotglėdane pať mėjaſcho: pomoznik tych ſłabych fiſheſcho byſch. Taťa myſł ſe poſaſaſcho, ako raſ ſ wjazora ſ gotnize žescho. Won wiżescho, kať liźba žėlaſcheńizow ſamotne žowcžo hobjtojaſchu, jo ſmėſchychu a ſe ſnėgom chytachu. Gorniw nad taťim ńepleznym zynėnim chwataſcho tomu žowcžu na pomozny. S wotſchymy ſłowami roſegnaſcho te žėlaſcheńize a pſchiruzyſcho ſe tej plaťujej ako hoplewať.

Won ńejo to žowcžo hyſchczet žedńe wiżel. Tať wele wėzej ſe požiwaſcho, aż we tomſamem dońe bydlascho ako won, pla ſtareju manżelſteju. Wona ńeſluſchaſcho k tym, kenz tej wozu drugich na ſe ſchėgnuſch pytaju. Tať ſgoniſcho wot ńogo, aż rowno ſwojogo ſchichego wjaſyma dla a doťulaż na ńeżelu žedńe na reju ńejeſcho, wot ſwojich ſobużėlaſcheńizow ſmėſchona a ſanizowana hordujo. Ale wona ńama žednogo ſpodbana na ruſchu. Seje ſtaťeſchey bėſchtej pobożnej luźa bylej. Deťe, dawno jużor wotpozmatej we ſemi. Ale žedńe ńebužo to ſlėdne ſłowo moterki ſabyſch: „Žo huzyťt mėl złowek, gabu ten zely ſwėt dobył a na ſwojej duſchy ſchłodował?“ Niż ńeſtej ſtaťeſchey jej ſawoſtawilej; tať muſy ſama ſebe ſa-ſluźyſch, zoż k žyweńu poderbejo. A to zyni rada, gabu jano tať ſamotna a bżes hoplewana ńebyła we ſwėſche. Toſch polubiſcho Hanſo ſebe we huťſchobe, aż fiſheſcho jej pſchichodńe hoplewať byſch.

Drugi žen po doťonżowanem žėlu zaťaſcho na ńu pla žuri gotnize. Maſſno namaťaſchtej ju jogo wozu mjaſy tymi drugimi. Tete to žowcžo bėſcho roſwjabełone, ako ſwojogo hoplewaťa hupytaſcho. Wot togo dńa žėſchtej kużdy wjazor gromaże domoj. Nicht ſe dla togo ńežiwaſcho, ako ńeſcho, aż Mėrtinojz Hanſo ſ Handrojz Mariu ſe jo ſlubil. (Konż pſchizo.)

Bertwine poweſczi ſ Choſchebuſeje woſady.

Wėrowane ſu: 3. dezerwra Friedrich Regina ſ Anu Schiemenz, hobej ſe Żyłowka; 26. deż. Mėrtyn Wiatke ſe Saſpow ſ Anu Blaſkow ſe Żyłowka; Albert Bėcher ſ Deſchanka ſ Mariu Knėfel ſ Choſchebuſa. 2. Kor. 6, 16: Pſcheto wy ſežo ten tempel togo żywego Boga, ako Bog groniť jo: Ža zu we niſch bydlisſch a we niſch chojżisſch, a zu jich Bog byſch a woni derbe moj lud byſch.

Samėeli ſu: Saſpach 3. deż. Heinrich Baag. ſynt žėlaſcheťa Auguſť Baag, 3 mj. ſt.; Roženju 5. deż. Georg Walter Mėller, ſynt ſchulaťa Willy Mėller, lėto ſt. To bėchu tużne gody. A weto wjaſole! Pſcheto goletko ſwėſchaſcho gody na ńebju na kline togo, kotaryż naſcho welite godowne wjaſele jo a naſchym žiſcham tu huťſchobu ku godam tať wjaſoku huzynijo. Mėt ſwėſchitej goletze nińerne gody! Ten bom ńehoprejo, te ſwėżi ńeſgaſnu a nińer trajo to wjaſele. Roženju 4. deż. Anna Bertha Schimmangť, 22 lėt ſt. a Depſtu 13. deż. Anna Ruba, 22 lėt ſt. Dwe ſyniej žowczi we nejredńeſchych lėtach rubńenie ſuierſchi! Žedńe ńezujomy tu ſuowu ruku ſuierſchi tať moźe, ako aduż žyweńe we ſwojom nejredńeſchem kwiſcheniu ſtamjo. Guleťane ſu ſtare a młode: woni wiże, ta ſuierſch ńeſchafaſcha ſa lėtami, ſa rednoſežu, ſa luboſežu, ſa ldyami. Ale tete ta ſuierſch jo jano Woży janżel a ſluży jadnomu huťchemu Knėju. Tať ſe chylamy ſpod tu wolu togo ńebjaſkego Woſchza. Won bužo tej fiſchizy tych žakujuznych ſwojo žognowanie daſch, aby wona ku kronic hordowaťa, tym huźjonym pať we bėtej draſťwe a ſ ruſchanyim wenťom ſejeſch daſch piſchi ſwajżbarſkem bliże Wożego jagńeſcha. Ta młozina pať fiſhėla pſches tu ranu ſuierſch ſe wabiſch daſch, pytaſch, zoż goťeſch jo, wotmėreſch ſchyťnym ſchėťnym poźedania a ſchėto a duſchu huťſwėſchiſch Boga, jich ſtworiſchelu. Saſpach 23. deż. Marie Gieſchte, 31 lėt ſt. Muż a fiſchi žiſcheka plaťu. My zujomy jich bol a ſtaroeť ſobu a wėmy, aż laźa ta droga byſch ńebužo, kotaryż nėt pojdu. Ale my ſe pſchilaťiomu k tej huťſchobe togo, kotaryż žejo: „Ža waſ ńoť ſpuſchczisſch daniż ſłomużisſch!“ Dlatogo pſchiwolaťiomu tym žakujuzym ſ teju huźzoneju:

Pſchiruzcžo Bogu ſchu tużnu,
Won wė też drogę pſches puſczinu.
Po zaſu dźania bužoſcho žńeſch,
Wjaſele mėsč bżes hophchetańa.

Żyłowku 30. deż. Chriſtiane Schmirck, 74 lėt ſt. „My ńamamy tudu žedno hobjtawne mėſto,“ tať jo nam ten końż ſtarego lėta pſatowať. Mė, hobjtawne mėſto ńamamy, ale hobjtawne ſpomńeſche we huťſchobach tych, ſa kotareż žėłali, wo kotareż ſe ſtarali ſmy. A chto ga žėła, ſtara ſe wėzej, chto poſożyjo wėzej znytych dobrych parlow do huťſchoby žiſchi ako moterka? Dlatogo bužo tete wona pla ſwojich žiſchi hobjtawne ſpomńeſche mėsč.

Roſglėd po ſachadnem lėtu 1909. To lėto jo ſajſchto ako młoge druge, a ſ nim tete ſaſej tať młogi ſ teje woſady. 111 ſu k ſlėdnemu wotpozynku dońaſone hordowali (Łakomej 3, Rog ońie 8, Żyłowku 8, Deſchanku 8, Roženju 8, Chńelowie 28, Saſpach 15, Schłodowie 7, Depſtu 21, Majberku 5). Młoge ſu ſa taťim wotpozynkow huťſchobńe poźedali a pſchobyli: Piſchiz, Knėſe Jeſu! Druge hordowachu hurnye ſ wjaſolego žėła ſa tych ſwojich, młode žony, młode muże, gołzy, žowcža we nejłuboeńeſchem kwiſcheniu. Saſej druge ńeju huťſchczet wėżeli, zo žyweńe a humreſche jo, a tych jo welika liźba, 61 wot ſchyťnych ſamretych. Na ſchyťnych rowy ſu ldy

kapali, how mēnej tam wēzej; ſchuderlano bēchu ſnane luboſczi, a ta luboſczi niher niepſcheſtano. Gobjawnego mēſta niejſu how mēli, ale gobjawne ſpomnieſche we naſchych hutſchobach deje mēſch. Eſu wele jich huiſchli, ga ſu druge pſchiſchli. 159 žiſchi ſu tomu humożnikoju we ſwētem duperiu pſchiruzone hordowali, wot nich 17 niemanzeliſch. Riſcheto teke wot nich ſnieſch, aż wiſchiberaju na mudroſczi, na lētach, a na gnaże podla Woga a zkoſetow; ſiſcheta teke jich chwalba byſch: woni bēchu ſwojim ſtarejſchym podejſchpione! To jo nejredniejſche wjaſele ſa ſtarejſchych, mlogeraſ to jedno-ſamiſte, kotreż maju; to jo nejredniejſche myto ſa ſchyſnu miju a ſtaroczi, kotaruż ſtarejſche ſe žiſchimi maju. Bez ſchyſne ſtarejſche taſe myto žučli ſu wot tych žiſchi, lenż na lētō a naſymu ſu goſejbrane hordowali? 149 ſu polubeſe žynili, Wogu ſwēnoſczi žaržaſch a ſtarejſchym wjaſele goto-waſch. Raſ wele ſu doneta taſe polubeſe žaržali? Bog wēj jich do ſchyſneje wēnoſczi, aby newotklužili wot teje pſchaweje drogi a nēzo hordowali k wjaſelu tych ſtarejſchych a k Wożej zeſczi. To ſiſcheli teke ſe dopokniſch wižeſch pla tych, lenż ſwoj ſamiſti dom ſebe ſaſożyli ſu. 33 porow ſu manželiſti ſwēſti hobſamniuli. Riſchēt tenſamy jich hordowaſch, zož ſa Wożej wolu jim byſch dej, žrēdko gluſti a žognowaſia, mēra a wjaſela. To bužo byſch, gduž luboſczi tych manželiſti ſwēzo a Bog we hutſchobe budli. A ſwētemu Wożemu blidu ſu pſchiſchli 2955, 1114 muſlich a 1841 želiſch. 238 ſu doma ſwēte Wože blido doſtali. Bog žognuj jo ſchyſnym! Raſ jo to ſtare lētō nam wjaſele pſchinaſlo a tužuju; ja dajom to ſwētko a wotemiu pſchižo ta ſchamnoſczi, žejo noſch Bog. Won daj, aby we hobyma jogo ruſu huſnali, tu dobru a tu možu, a jogo ſwētū wolu, kotaraž na to žo, aby my tu ſbožoſczi hobderbnuli. Potom bužo to ſtare lētō — zožkuli nam jo daſo — nam žognowane lētō byſch.

Zož howazej zerkwine žywieſe naſtupa, ga ſu teke we ſachadnem lētū luže pilne namſchu chojžili a k tym bibliſkim gožinam, kotarež we ſchyſnych wſbach ſe žaržali ſu, pſchichadali. Woſebnie na prēdmu godowny ſwēžen wotpokudnia, zož ſerbiſta awēſdka ſe ſwēſchita jo, bēſcho zerkwja pſchepoſna. Bez namſchate pilne ſchychate a ſwērne žynaſe Wożego ſłowa byli ſu, niewēſch; Bog glēda do tych hutſchobow. Wy ſchyſne niejſmy huſchczēr ſchchuſche doſczi tu dobru wojnu wojowali. Raſcho žywieſe dej wēzej Chriſtuſowem ſe rownajaſch a jogo wolu do teje naſcheje ſadkymiſch. Wot nuſchlach dej ſe ſachopiſch, potom niebužo we wenkownych naſogach hobtaſch, ale teke wenkownie ſe hopoſaſaſch, kaž dobru bom dobre plody mēwa. Ta luboſczi k Chriſtuſu bužo naž mogowaſch, aby ſchtroſowali ten žartojiſti wjaſym we naſchych wſbach, kotaregož to ſachadne lētō Wožo dodoſcza jo pſchinaſlo, ſtatki teje ſwady, teje nepożnoſczi, teje nepſchawdoſczi a togo idgaſia, aby ſchyſno dobre a zejne podpērali how pſchi naſ a podla drugich a tivarili na roſchyrānu Wożego kralejſtwa doma a až na te koſiže togo ſwēta a taſ naſcha woſada nēzo hordowaſa k Wożej chwalbe.

Žo ſa penēſe mēſch možoſch a žo niž. Sa penēſe možoſch wele mēſch; ty možoſch ſebe wele role kupiſch, goſcziſny ſwēſchjiſch, i drogim rubjažom ſe hoblekaſch, ten zeky ſwēt ſebe hoglēdaſch, we choroczi wot mudrych gojzow ſebe pomoz daſch, zo groniſch, gduž ſchi pomoz mogu. Golz pſchafſchafcho nana, zo ſchyſno ſa penēſe ſe mēſch možo. Nan wotgroniſcho: ſchyſno! Dlazogo ga niejſu potom penēſe mojej ſabogej

moterze pomoz mogli? Na to pſchafſchane niewēžefcho nan wotgroniſch.

Nē, ſa penēſe ſamožoſch ſchyſno mēſch. Bogaty muž lubiſcho gojzowu wele penēſe, gaby jogo huſtrowiſ. Won ſamožaſcho, ten bogaty muſaſcho humreſch. We domie bogatych luži bēſcho ſchyſno, zož k gluze na ſwēſche tērbne jo. Ale jich gole bēſcho ſłabeje glowny. To jo naſcha ſamiſta ſtaroczi, groniſcho ta ženiſta. Te penēſe niejſu to gole huiſchli moqli. A i penēſymi ſamogu ſe hutſchoby a luboſczi kupiſch. Raſ zeſto ſgubiju bogate ſwoje penēſe a ſ tymi penēſymi teke ſchyſne pſchijaſchele. Teke mēr we domie ſamožoſch kupiſch daniž mēr hutſchoby. Wodawaſe a humoženie jo poſcjonk gnady naſchogo Woga. Žo by ten, lenż pſcheſ hobſchudu bogaty jo hordowaſ, daſ, gaby we ſiſternej ſchunže i penēſymi to niebjo ſebe kupiſch mogaſ? Ten bogaty muž we pſchrownoſczi nējo ſe ſchyſnym ſwojim bogatſtwom chraplu wody k chloženiu ſwojeje piny ſebe kupiſch mogaſ. A kaž i tym mērom, jo teke ſe wſchyſnymi drugimi dobydkami a darami niebjaſtego kralejſtwa. To Wože kralejſtwa nējo penēſe, i eſczi a piſche, ale pſchawdoſczi a mēr a wjaſele we tom ſwētem dachu.

Sa penēſe možoſch wele mēſch; ale niž te dobydk, lenż mole a ſars nēžeru. Dlatogo pytaſcho nejperwej to Wože kralejſtwa a jogo pſchawdoſczi, ga bužo wam ſchyſno drage pſchindane.

A žomu ſkluži ſcherpenē. We ſymſkem zaſu jo ſchuderlano wele choroczi. A pſchi lužach najbaſch nējo potom to troſchtowaſe lažo. Pſcheto niž hopažneſche nēdejo ſa najbaſiſte luže, ako ſchicho lažaſch abo bejžeſch muſaſch. Groni ſe: Nēt pſchižo twoj Bog k tebe, aby re? pſchawe i tebu ſe roſgroniſ; pomarkuj kradu na to, zož groni, ga dajo ten chory jadnomu pſchawe. Ale južo po chylze ſni ſaſej: Žaſoſczi jo, taſ ſchicho lažaſch muſaſch a niž želaſch mož. Riſcheli ſchyſne chore pſchemyſliſch, zož jaden pſchich; ſchchēſcijan wot togo ſcherpenia groni: Bog poſcželo nam ſchate ſcherpenē a ſpytowaſe, aby ſchyſna ſamiſta mudroſczi a mož k nizomu hužyniona hordowaſa, a ta duſcha pſchawe huſnuſa, wo Wožu mož woſaſch a na jogo ſłowo ſklučaſch. Pſcheto we ſłaboſczi ſcherpenia a we naſgoſneiu naſchogo nepſchemoženia hordujo ta hutſchoba ſamana. Potom možo to ſłowo ako ſeine we deſe hobželanej roli i chojžowaſch, ſe ſeleniſch, kwiſczi a plody pſchinaſczi. Potom hordujo mloge Wože ſłowo ſpod ſcherpenim nam byſche, kotarež perwej roſmēli niejſmy. Chtož te ſłowa pſchawe pſchemyſliſch a Wogu we ſcherpeniu te žurja hutſchoby wonworich bužo, ſmējo wēſcže žognowaſe wot ſwojogo ſcherpenia.

Wele žiſchi deje huſchczēr to myto ſa godaſe doſaſch. Sa jich niejſom ſabni. Sano zaſ a gožba mē brachujotej, jim to ſwojo pſchiželiſch. Chtož ſam raſ do Wižnia pſchižo, ſchchēt ſe pſchi mīno huſchchobyſch, na zož pſchawo ma.

A nēt, niž we mojom, ale we mēiu waſchogo luſſa ſaraſa pſchophym, aby Woſadnik teke we nowem lētū laſowali a drugich k tomu wabili. Raſ ako doneta žu teke dalej te poweſczi i piſaſch, woſebnie wot tych ſamretych. A nēt niemējſcho jo ſa ſke, až Woſadnik ned k prēdnem raſu ſe nēzo pſchepoſdžejo. Žela bēſcho pſcheweſe.

ſ hutſchobnym poſtrowenim. Wieger, Wižniſti.

Berfwine powěsći sa dolno-lužyske herbske wožady.

Februar.

Wožadnik přichada lužby mjašez a płaschi na zeke lěto 60 př.
Skafasch jen hebe dejšch pla swojogo kněša farara abo huzabnika.

1910.

Maschi lubošć a humožnika lubošć.

Co. Matth. 15, 21—28.

Se swětego landu hubegašcho ten humožnik do tatarskich stronow. Za słošć hugnašcho togo, kotaryž swoj lud žognowašcho. Ale zož sle měnōne běšcho, dejascho t rožchytanu Božego kralejstwa słuzhych. Tefe we tatarskich stronach hu južor wot Jesuša słyszali; pscheto kananejska ženiška pschizěšcho a pschošascho wo pomoc. Jomu he pokloni moterka pinowanego golescha. Maschi lubošć a humožnika lubošć he šmakajotej. Maschi lubošć pschošy, humožnika lubošć humožo.

Maschi lubošć možo žiwu zynišch. Ženi a noz hoplewa swojo gole wot malego, nežuzy hebe wot-pozynka, he nescmuzhjo we žele. Tomu goleschu jo to žyweńe dała a jo hešchila; wona hobora schynomu, zož jomu schkožejch moglo; huzy jomu te předne słowa. Mascherina rež jo, we kotarež pojedamy. Wona stytńo tej ruzhze, pokasujo na togo nēbjaštego Woždza a huzy tej gubze, t nomu he modlišch. Schynno psche-možo moterzhyna hutšchoba, jano jadno namožo, pschestasch swojo gole lubowašch, lez tefe nēražone było.

Ta kananejska moterka ma žowku, kenž wot zarta slē hobšejžona běšcho. Zo sa chorosć běšcho, nēwēmny: lez nērošym, schēžta chorosć abo schēlne požedańe, kotaremuž ta žowka słuzascho a t kotaregož ta moterka ju humož zo. Ale wona namožo. Dlatogo pschizjo t tomu humožnikoju: „Kněžo, smil he nademnu!“ Zeje schiwdy dla, kenž tu žalosć teje žowki našo ako swoju šamšku, dej he smilišch. Won nēdajo wotgrono. Ga pschiduza pokloni he jomu a žascho: „Kněžo, pomoz mē!“ Won groni to słowo, kotarež jeje wēru spytowašch dej: „wono nējo pschistońe, tych žiſchi tlēb wesešch a pšam předšchyschisch.“ Wona pak nē-pschestańo pschošych: „Zo, Kněžo, ale schaf ježe te pschizti wot tych drobenžow, kenž wot swojich knēšow blida padaju.“

Gdyž nižer masch sa swojo gole pschošy, wo nō he tēschni, až moglo humtēsch abo he skafysch abo ta pomoz pschepošdže pschisch, wona kananejska ženiška jo jeje předšbildla. Moterki, wy snajoscho take schtundy pschošēna, wy sežo je tēbne mēli a bužoscho je tēbne mēsch. Hufnišcho wot woneje ženiškeje to pschošēne: niz ras, ale hobštawne; niz t warzanim, gdyž Bog

nēd waschu wolu nēdopolnijo, ale scžerpne, a to wēle wēzei, gdyž dlujki zaš t nomu he wolali nējsčjo.

To nēby pschawa masch byla, kenž pschi postoli golescha, kotarež scherpi abo mto, se šymneju hutšchobu stojala, mēsto až we modlēnu t Božej hutšchobe pschi-položyla, zož jeje hutšchobe nējbližej jo. To gole šamo scherpi scžerpne, gdyž šobu he modlišch možo a wē, maschi pschošby šnašu he t tomu nēbjaštemu Woždzu. Pschoščjo, tak dlujko wasche žiſchi hyšchčzer pschewožišch možošcho. Mtyšlišcho he na te šyrotki, kenž podermo sa moterzhneju ruku pytaju. Pschoščjo tefe sa te wēliske žiſchi, jo sa te nējwēzei. Wy wižisch wasche žowki strowe gošejrosć, mozne a we tej pschynošči młodošči a potom wot zarta hobšejžone, šawēžone, t grēchom a se šromotu hobšchēžtane. Šak wēle ga žarže na žyštošč a poznošč? Tei nēwīne he hušmējo; a šromota jo nēžo, zogošch he šromasch nētreba. Bēda tym šatejšchym, kenž swojim žiſcham hoborašch a jich šwarnowašch namogu. Bēda tym, kenž schynnej nēpleznošči pschiglēdaju rowno aby namoglo hynazei bysch. Maschi lubošć mušy warchowašch nad tej dušchy golescha. We takej nušy chwatajšcho ku Kristušu, moznisch waschu šlabu wēru a t dowēćenim pschińasčjo tu pinowanu abo padńonu žowku t tomu humožnikoju, do zerkwe, t Božemu blidu. Rošhuznišcho we pschawem zašbu wasche žiſchi a pokazčjo jim, zo pschistońe jo. Nēšmēnišcho he žedne psched nimi na nēpleznošči mtožiny. Guzežo jich lubej namšchu chojžisch ako na reju.

Maschi lubošć pschošy, humožnika lubošć humožo. Nējperwēj he šda, aby ten humožnik pomoz nēschēk. Ale won spytujo jano tu wēru a goni tu, kenž pschošy, t pschawej ponižnošči. Wona he pokloni jomu a glēdascho do jogo hobliža pokno dobrošchi, woneje dobrošchi, kenž we wērnosći humož a hugoišch zo. A sa tēschnym zafanim słyszascho tu mjašoku powěsć: „Ženiška, twoja wēra jo wēliska, tebe he štań, ak ty zošch.“ A jeje žowka hordowa strowa we tejšamej schtunže. Šake wjašole domojroschēne nēt a wjašole šašejwižēne! Doglēdasch he nējo moterka mogla na swoju hustrowjonu žowku. A ta žowka jo moterze pschišluchala a he jej žēkowała, a hobei štej togo humožnika chwalilej. A nēt: Žij tam a žyń rowno tak!

Ten Kneš mariša, kogož lubujo.

(Konj.)

Šteju švadžbu nedejašcho dlujto še zakašch. Maria jo šebe tak wele pešes šašlužhla, až šebe ten nejtrebnejšch podomk kupišch možašcho. Jadnu nejelu pšchivežechcho šanjo šwoju newěstu šwojima štařejšchyma. Še přednemu rasu po dlujkem zašu běšcho šašej wjašele we domě. Nan a mašch wižechtej ned, až Maria dobre a pšchawe žowcžo běšcho, kotaregož še šromasch netrebalej. A teke šanjo šdašcho še štařejšchyma pšchijašnejšch ako howazej. „Tu jo Bog našchomu šanjoju dał“, groňachcho moterka wjazor t nanoju. „To, tu jo Bog našchomu šynoju dał“, šněšcho to wotgrono.

Maria wostašcho nět pla tych štařejšchych. We tej šamej šchpize, kotaraž šanjoju ras šlušchachcho, bydlašcho. Na blido pla hořna jo moterka rědny kweřk štařila a na lodku bibliju a špiwatške knighy šzynila. Rědne dny pšchizechu ša Mariu a teke ša tych štařejšchych. Wězej a wězej zechžachu Mariu. Za žela hutšchoba jo še tomu pilnemu, pšchijašnemu a pobožnemu žowcžu pšchichylila. Nět še šwěšchachcho šašej to šlynžo nad tym domom. A jano gdyž moterka a žowka wot togo pojedachtej, kať šanjo wo Boga a Bože šlowo šeroži, š dychomachtej, a Maria pšchošachcho Boga, aby jej mož dał, pšches šwoju luboščž šanja šašej t nomu hobrošchich.

Našymu běšcho švadžba. Maria kšchěšcho rada wejšy wostašch a tak bydlašchtej blisko pla štařejšchych na pšcheybdku. šanjo hušnašcho, kať poklad we šwojej žoňe mējašcho. Kať žyřtu jo šchpu a kuchnu žaržala, a kať žatabna běšcho! Wona šepoderběšcho ša hobeju tak wele, ako won ras šam ša še. „Ša šom šawěšče gluku měř“, tak pošnašcho rad. „Teju jo Bog gromadu šwěřač“, tak groňachcho te luže.

Tak štej gluzne še šobu še žymilej. Šano jadro běšcho, zož tu młodu žonu tak zeřto jo hobtužhlo, až šanjo žedne š nejju namšchu nejžechcho. „Ša zu šchi we šchyřnom t woli byřch“, groňachcho won na jeje pšchošbu, „ale tu pšchošbu šamogu šchi dopolniřch. Ša šoť šchi tu wěru na jadnogo Boga rubnuřch a wot namšchu hyřcha wotžaržach; ja pať šom pšches lařowane šchachich knighow t drugemu huřnařchu pšchichel a pšchořym šchi, aby mē we wěřach, kotarež tu wěru nařtupaju, pokoj dała ako ja tebe pokoj dajom.“ Take wotgrono rěřachcho Mariji do hutšchoby. šanjo pať pytařcho pšches dwojatu luboščž taku kšchiwdu, kotaruž jej žynachcho, šarownařch. Ale tak welgin še teke tužachcho, až jeje muž po tej droře nechožachcho, kotaraž t Bogu wězo; zaš pšchizechcho, zož druge myřli a štarošči dopředka še šchichžachcho.

Tořch pšchizechcho teke ten žen, zož lubošne žowcžo še jo narožilo. Kať wjařelachcho še moterka, ako

šynoju tu poweřčž pšchinařechcho, až Boža dobrořch jomu jo žowcžo hobražila. Za młoda moterka pšchizechcho malřno šašej t mozam. Tořch, ako šanjo jadro šobotu wot žela pšchizechcho a š Mariu wenze na lawze řežechcho — to žowcžo špařcho we wořyřku, pšchimeřcho Maria šanřowej ruže, gļedachcho jomu do wozowu a pšchořachcho jogo: „šanjo, daj nama wotřche gromaze namřchu hyřch a Bogu še hužekomachch, až we šwojej dobrořchi taku gluku nama jo hobražil.“

Ale šanjo puřchčži tej ruže a groňachcho: „Maria, ty šnajošch moje myřleňa. Niz Boža dobrořch jo nama tu gluku dała. Niz drugogo nejjo, ako zož kuzdy žen wiřimy we tom řtwarenu: Pšches šamřku mož pšchemloži jo še to štare.“

„Ach šanjo, to jo šromošchene! Ša šamogu jo šluřchachcho. Mē jo pšcherez, aby Bog šchi pytał a šchi namachch kšchel. Nět šchi pyta we wjařelu; nedejochch še namachch, ga bužo šchi pytařch we kšchiwže.“

„To jo torne pojedane, Marija. Gļedaj na twojo lube gole, potom šchi šaidu take narřke myřleňa.“ A won hajtařcho lizy a ružyze gořescha.

Druge žaitřcho muřachcho Marija šama namřchu hyřch. Ale šchpenž wostařcho weto we šanřowej hutšchobe. „Nedejochch še wot Boga namachch we wjařelu, ga pyta šchi we kšchiwže.“ To šlowo hužynachcho jogo šeměrnego. We domě pať kwiřachcho ta gluka. Za mała Marika, kenž ša nanoweju wolu ša moterku še poměňachcho, rořechcho goťej t wjařolemu gořeschu. A ako te předne šlowa gromiřch možašcho, běšcho štařejšchych a grořštařejšchych wjařele nehuřgroňezy welike. Hyřchčžer šwěšchachcho še to šlynžo; šanjo pať jo to šlowo Marije pomakem šabyl.

Tořch hordowa šašej našymě. Marija pšchinařechcho te řaglowki, we kotarychž ta mała Marika ras jo řpala, š najřchpy. Šbožnu nařeju šařechcho we hutšchobe. Golzyka kšchěšcho šanjo rad měřch. Gaby Bog jej jogo hobražil! Za šchěžka řchtunda pšchizechcho. Štrowy golzyř jo še narožil. Nana poředane jo še dopolnilo. Za młoda moterka pať jo šwojo žyweňe řchula. Ako šanjo domoj pšchizechcho, namachchcho gořza pšchi pořtoli. Š jogo hobliža wižechcho, až žedna nařeja wězej nebeřcho. Tořch ř řařom še dopomněšcho šašej togo šlowa: „Nedejochch še namachch we wjařelu, ga bužo Bog šchi pytařch we kšchiwže.“ Šlařuzy kļeknu pšchi pořtoli doloj. Š dlymoteju luboščžu gļedachcho Marija na šogo a pšchimeřcho jogo ruřu. Po nekotarych řchtundach hudychnu. Dlymoto pobity řežechcho šanjo pšchi řmertnej pořtoli. Na bliže pšchi pořtoli lařachcho knighy. Won je wotžyniřcho. A te předne šlowa, kotarež lařomachcho, běchu: „Kogož ten Kneš lubujo, togo won nařuzyjo, a marřka kuzdego řyna, kotaregož won goťej wěřmjo.“

Bobedne.

Wot smilnych wjażow sa nerošymne jo ſe dygato how piſało. To wotglědane běſcho, lutoſeč ſ takimi ſtuoſbami ſbužijſch, ſ kotarejež mozne gońeńe pſchijſch dejaſcho, ſa moſnoſeču pomogaſch, jim to ſhamne žyweńe roſſhwětljſch. Šhamne pač ſe jo jano to žyweńe tych nerošymnych, ale teke tych, kenž ſe ſchakimi ſchělnymi brachami ſe narožiju. Šadno „negluzne gole“, kať iwele žaloſeči ſe hugronijo ſ tym ſłowom! Šadno gole, bilba zſtoſeči a newiny, kotarež t Wožej hutſchobe ſe pſchipołožyło jo! Moterka jo jomu ſ habojanim wo ſwojo ſamſte žyweńe to žyweńe dała a nan napina ſwoju poſnu moz, aby jo hoplewať. A to jo to žiwne, až ſchytno, zož ſtaťejiſche ſa ſwojo gole zyně, teke to nejſchěžjſche, ſ dlymoſeju gluku ſa ſe ſwěſane jo. Dlatogo mamy nejdljmyſche lutowańe ſ takimi ſtaťejiſchymi, kotarymž nejrděńejiſcha gluka žyweńa t dlymoſeji ſchjwže hordujō. Pſcheto niž deťe ſedajo, zož kuždy žěń ſtaťejiſchymi wězej do hutſchoby reſało aťo to glědane na gole, kotarež mimo až jomu ſwoja žaloſeč t wěſeči pſchjžo, t tak tužnemu žyweńu napſchěſchowo roſečo.

To ſchěło ga ſeſcherpi ſamo ſpod takim brachom; tak zeſto ſcherpi teke ta duſcha. Kať iwele gorkoſeči, kať iwele zwiblowańa na Wožej luboſeči ma take gole t pſchemiweńu! A žedno rděńejiſche ſname deťe ſedajo ſa Wožu moz we złowetu, aťo gduž gluzna, wjaſoła duſcha take ſchěło pobědnego ſ nutſchſkowneju pſchjwoſeču roſſchjwſnijo. Ale iwele zeſečej aťo taka gluzna wjaſoła duſcha namaťajo ſe we takem ſchělu gorkoſeč, gniw, ſloſeč. Wly ga jo naſgonijomy, take napſchjwſte złoweti te pobědne ſu a kať maľo dowěteńa t drugim maju. Ta ſurowoſeč towarjſchow bijo dlymoſe ranj, a potom ſe požiwamy, gduž taka boga ſtuoſba poľno gniwa a gramowańa hordujō.

Wože luže jo nęga raſ to ſchěſečjijańſtwo te huſazne poměniło. Wože luže ſu woſebńe te pobědne. A huſchej aťo to ſlyńzo luboſeči na ſebju ſtupa, wězej aťo nad tej ſhamnoſeči ſeńe ta ſmilnoſeč, to ſchěſečjijańſtwo, goťejižo, tak iwele wězej ſwěťla ſ huſchyny padńo teke na tu nejdljmyſchu žaloſeč tych nejžaloſńejiſchych. Woža luboſeč pſchjwnejo jich ruze, ſgromažijo je ſ drogow a ſ gaſow — 75 tomynt takich pobědnych dajo we naſchej woſchjojiſkej — ſbužijo to nejdljmyſche pſchemożeńe mudrych złowekow a dajo gluznoſeč a ſdſy žěťa ſ wozowu negluznych ſe ſwěſchjſch. Ten złowezny duch, kenž wot Woga jo, huſlēžijo te nejdljmyſche potajmnoſeči ſchěťa, hurěžo ſ nožom chore a naſajžijo nowe ſtrowe zlonki. Take žiwy zyni ta luboſeč, nad kotarejuž ſe požiwamy, a kotaruž chwalimy, žo teke ju namaťajomy, ſpominajuze na to ſłowo togo Rńeſa, kotarež ſchytno, kenž jomu we tych nejžaloſńejiſchych dobroſch zynili ſu, žognowane togo Woſchža na ſebju poměnijo.

Štakimi myſlěńami ſpuſchěžijo kuždy te wjaže, do kotarychž wone negluzne ſe goťeiberu. Teke gduž nęcht iwele žaloſeči wižet jo, nejžo rad do tatich wjažow. Ale kať wjaſoła hordujō ta hutſchoba wot togo, zož wiži. Tam ſejo žedna žaloſeč, žedno wiżeńe neglufi. How ſa te maľe žiſchi welika, ſwěťla ſchpa, we kotarej ta luboſeč ſe knězy. Wěťe ložyſchěčka, ſe ſmějuze wozj, rožowate hobliža ſchytnych tych, kenž ſ tak ſchěžtimi brachami domapytane ſu. Gluzne ſeje we ſwojich ſagłowkach, kužde ſe ſwojim graſchim. Wot tych ſeženow witaju lube bldy ſe ſwěťego piſma, wjažach a na hoťnach ſtoje pſychne kwěťki. A potom ten hobed, gduž po tiſchich we jadnej poſtolze ſeje a tak wjaſoťe ſe ſwojeje ſchłizki ježe, nad nimi to hobližo ſmilneje hoťſche aťo hobližo janžela!

We drugej ſchpe ſu wěťſche žiſchi, aby na ſchachich rdědach, kotarež ſe žiwneju mudroſeču humyſłone ſu, te ſłabe, chore zlonki mozowali. Ša ſe jo tam teke ſchula, aby nahuťnuli, zož howazej ſtrowe žiſchi we ſchulach nahuťnu. A teke nad tymi ſtaťchymi ſehordujō niž ſtomužone, aby ſami we ſwěťche ſe ſežywiſch mogli. We ſchakim ružnem žělu horduju huzone. Spuſchěžijo tu wjažu, ga krydnu ten rdě ſobu, kotaryž po nęzym wotplaſchiju. Tak maju, rownož ſwojich ſchělnych brachow liče ſehorduju, weto tu wěťoſeč, až knizomne zlonki we ſwěťche nejſu. Čto ſeſchěť groniſch, až take wjaže welika žognowańe ſu, ſaľožone ſ duſcha togo, kotaryž nad tych nejžaloſńejiſchych nejwězej ſe ſmilit jo. Ale take wjaže ſaľožyſch a ſdžaržaſch mogu ſe jano pſches hopry ſchěſečjijańſkeje luboſeči. Daiſcho nam take ſmilne wjaže, gduž wo dary ſa ſe ſe pſchoſy, lež zerkwi, lež po domach, ſa naſchym pſchemoženim podperaſch. Rſchěſečjijańſka luboſeč jo je natwarila, ſchěſečjijańſka luboſeč deťe je ſdžaržaſch. Wly ſtaťejiſche, pomogaſcho woſebńe, kenž ſtrowe žiſchi maſcho.

Romejty.

Ta ſebjaſka gwěſdžina jo pſchezej ſchchabna. Gduž tak wjazor t ſebju goťej glědamy, zož gwěſdka pſchi gwěſdze ſtoj, ga pſchjžo aťo wot ſamego ſ naſchjeje hutſchoby to poſnaſche: „Rńežo Wog, kať ſy ty tak welika a ſchchabny!“ Wly ſmy hutnuli, až wone gwěſdki wěťchych žěť ſlyńza ſu, wěťſche a ſwěťlejiſche aťo naſcho ſlyńzo, kenž wot goťejka na naſ doľoj ſe blyſchěče a ſwěťſche. A nam jo ſe groniło, až tak daľoťo wot naſ ſu, až ſa milami ſe to žowſchym hugroniſch ſamožo. Tu drogū wot naſchogo ſlyńza až t nam — to ſu 20 millionow mil — pſchěżeńe to ſwěťko ſa 8 minutow, wot wonych gwěſdčow pať poderbejo ľeťa, nęžli t nam pſchjžo. Tak daľoťo ſu wot naſ! A t tomu ſgonijomy, až ſlěſy tych gwěſdčow, kotarež

ſ naſchyma wozyma wiżimy, hſſchczەر івеle wēzei ſtoje, kotarež jano pſches mozne glažki t wižeññ ſu. Raſ іbeliki jo ten ſwēt! Wžes ſachopenka, bžes koñza!

Al nēt ſmy nētotare dny nowu tſchaſnoſcž ned po ſlynzu na ſebju wiželi ſedalofo, zož ſlynzo domt jo ſchlo: Gwēſdku ſ dluſtim hopuſchom, komejta! Ra 16. januar hordowa t prēdnemu raſu we Afrize wižony, po nētotarych dnach teke pla naſ a nēt jo južor ſaſej taſ daloko wot naſ, až jen ſe ſamym hoſom wēzei wižeſch ſamožomy.

Woſebnu tſchaſnoſcž na ſebju paſ mamy nałeto t dozakañu. Južor dawno ſu te zaſniki piſali, až ſ moznymi glažkami komejt t wižeññ jo, tenž kuždy žeñ nam bližej pſchižo, ſtawñe wētſchy buwa a we aprylu abo maju afo tſchaſnoſcž ſebja ſa kuždego t wižeññ bužo. Won ſejo žeden zuſnit, ale nam ſnaty afo „Galley's komejt“. Taſ ſe jomu groni, dokulaž Galley, mudry engeliſki muž we lēu 1682 afo prēdny ten zaſ hurachnowaſcho, we kotaremž ten komejt to ſlynzo hobežeñno a jogo ſaſejwižeñne ſa 75 lētami doprēdka groñnaſcho. Won huſgoñnowaſcho a namakaſcho, až tenſamym komejt južor 1607 a 1531, jo južor pſched Kriſtuſowym narodom jo wižony hordował. Won huſnaſcho tu drogu togo komejta, až hoſolo naſchogo ſlynza zo, a tu pſchejžič ſon 75 lēt poderbejo. Gdnyž nejdalej wot ſlynza jo, ga jo 35 raſ taſ daloko wot ſogo, afo ta ſemja; gdnyž jomu nejbližej jo — jano potom jo ſ hoſom t wižeññ — jano poſ taſ daloko afo ta ſemja.

We ſtarem zaſu ſejo ſe niz wēzeło wot wēſteje drogi, kotaruž nētotare komejty hoſolo naſchogo ſlynza du. S raſom ſtojachu na ſebju a ſeſbužichu jano požiwañe, ale teke zeſto іbelike teſchñeñe. Sa wojuſki pſchut ſe mējachu, kotaryž Bog na ſebju huſtēſcho, a ſwēſczelowachu ſa teju wēru togo ludu, wojnu, drogoſch, mrējche. Taſ jni teke we tom ſjarližu 202 ſa ſtarymi ſpiwaſikimi: „te goſeže komejty ſu groſeže profejty.“ Afo wony komejt, kotaryž nēt dozakañomy, 1456 pſchijeſcho, ſu te rowno wot muhamedanaſow hoblogñone tſchēſczijany we Turkojſkei do ruſowu tych winitow ſe dali, dokulaž mēñachu, až tenſamym ten koñž tſchēſczijañſtwa ſapowēdaſcho. Tu wojnu pſchēſchiwo Ruſkojſkeje 1812 ſwēſczelowawaſcho jaden komejt, kotaryž 1811 na ſebju ſtojaſcho.

Sa naſ ſu te komejty ſwoje tſchachy ſgubili. To ſe poſažo teke we naſchych ſpiwaſkich kniglach ſjarliž 202. We tych ſtarych jni we prēdnem verſchu: „Zo, Rnēžo, ſe myſliſch, naž' dej ten ſurow huſch, kaſe tuli to ſebjo nam plogi ſwēſczelujō“; we tych nowych paſ: „Lej, gwēſda ſ pſchutom zo taſ tſchapiñe, huſoko, pſches zele ſebjo leiſchi a t Wožej chwalbe

ſwēſchi“. Zo, taſ ſe ma, t Wožej chwalbe ſe ſwēſchi! Wonі pohuſchju ſa naſ tu tſchaſnoſcž a pſchnoſcž ſebja, hulizuju tu Wožu zeſcž a ſapowēdaju ten ſtarſ jogo ruſowu. Zo, kaſ žiwñe jo Bog ſchykno ſtworił! Kuždej gwēſdze jo ſwoju wēſtu drogu huſtawił, tež tym komejtam, to nejžiwnēſche, zož na ſebju wižimy. Komejty dajo, kotarychž droga hoſolo naſchogo ſlynza zo, taſ až ſa wēſtymi lētami ſaſej pſchidu; a druge dajo, kotarež jano raſ pſchi naſ žēla du a potom do niſternojſczi wēzei ſepſchidu. Wot zo pſchidu? Zo du? Raſ іbeliki jo ten ſwēt! Chto možo jen huñeriſch! Raſ mała jo ta ſemja! Raſ mały ten zloweſ!

Raſi Holleſs komejt huglēdaſch bužo, ſewēmny hſſchczەر. Piſhiſch bužo wēſcže a tſchaſny naglēd ſmējo. Južor zeſny zaſ, kaž groniłi ſmy, ſe wiži pſches mozne glažki. Wny bužomy jo teke we pſchawem zaſu ſgoniſch, ga a zo ſa naſ t wižeññ bužo. Al gdnyž jen wižeſch bužomy, ſebužomy ſe bojaſch, ale ſe po-žiwaſch nad ſchyknej tej tſchaſnoſczi, we kotarejž naſch Bog ſe nam ſjawijo, a chwalbu ſpiwaſch tomu, pſches kotaregož ſlowo to ſebjo jo ſgotowane a ſchykno jogo ryſcharſtwo pſches togo ducha jogo huſt.

Ten 18 februar івеžo naſ ſaſej t ſmērtnej poſtoli Lutheruſa. Won bēſcho do Giſlebens drogowal, aby ſchake wēžy, we kotarychž te Mansſeldiſke groby hobjadne ſebēchñ, hužuił. Južor tudy hordowaſcho jomu ſedere; na 17. febr. ſlagnu ſe. Afo pſches prog ſwojeje komorki ſtupiſcho, groñnaſcho: „Do twojeju ruſowu pſchiruzuju ja moſogo ducha; ty ſy mē humoſ, Rnēžo, ty wērnny Bog!“ Možy goñnaſcho jogo krotki dych ſ poſtole. „Dch“, groñnaſcho, „ja dere budu Giſlebeñne woſtaich!“ Afo potom ſe ſaſej lagnu, ſchurowachu pſchijaſchele a daſchu gojza pſchiſch. Alte ta ſymniža hore ſtawñe wēſcha. Afo zoſchku wina tu ſe wēſeſcho, mod ſe: „Ja ſe žēlujū ſchi, Bog, Woſchž naſchogo Rnēja Zo, Kriſtuſa, až mē twojogo lubego ſyna ſy ſjawil, na kotareg-ſom wēriſ, kotaregož ſom lubował, pſtaſował, poſnał a chwal kotaregož ten bamž a ſchykne bogañebojañne bromoſche. Mož Rnēž Jeſuſ Kriſtuſ, daj ſebe moju duſchku pſchiruzomu byſch. Dch ſebjaſki Woſchž, ja wēm, až, lež teke ſ togo ſchēta hurtyñ, pla tebe niñer žywy budu. Taſ jo Bog ten ſwēt lubował, až ſwojogo jadnoporožonego ſyna dał jo, aby ſchykne do ſogo wēreze ſgubjone ſebyli, ale to niñerne žyweñe mēli. Wny mamy jadnogo Boga, tenž pomoga a togo Rnēja, tenž wot ſmērschi humožo!“ Afo potom to pſchibližañe ſmērschi zujaſcho, groñnaſcho tſchi raſ: „Woſchž, do twojeju ruſowu pſchiruzuju ja moſogo ducha!“ Afo potom mēlzaſcho, pſchachachu jogo: „Boſcho Wny teke na waſchogo Rnēja Jeſom Kriſtuſa humreſch a zož we jogo mēñu ſcžo hužyli, poſnaſch?“ Toſch wotgroñnaſcho ſ moznym gloſom: „Zo!“ Sa poſ ſchutundy daſcho we ſchyknej ſchichojſczi ſ іbeliteju ſczepnoſcžu ſwojogo ducha goſej.

Wny zomy pſchi ſmērtnej poſtoli Lutheruſa ſe ſmozniſch, we možy jogo wēry dalej ſe žywiſch, aby humreſch mogli, afo won humreſjo, we mēre jadneje ſ Bogom hujadnaneje wēdobnoſczi.

Pomēſczi we pſchichodnem Woſadniku.

Berkwine powiesczi sa dolno-luzyske herbske wołady.

März.

Woładnik pschichada tuždy mjahez a płaschi na zeke lěto 60 př.
Skasasch jen hebe dejsch pla swojogo kněša faraata abo huzabnika.

1910.

Nalěto.

To stare jo sajschło, lej, wono jo schytno nowe huzynone.
2. Kor. 5, 17.

Nowe žyweće sašej na polach a łukach. We gumnach kwitu bomki a stružki. A s teju stwořbu zujo he teke ten zlowek pschemložony.

Alto tužde lěto glěda ten zlowek na ten žiw, kotaryž psched jogo wozyma he stańo, a pschajcha, fak to možno jo. Za semja běšcho twarda a symna, te bomy gole a pschoste, to blyńzko nejso naž grěło se swojeju stareju mozu. Nam běšcho, aby ta semja muzna byla, aby schytno we bñertnem spańu lažalo. Derbecmy he hyschczet nažasch? My he nažachmy, pscheto wěste nam běšcho, až na tužde syme jedno nalěto pschizo, až schytno stare nězo nowe we he nažo. A nět jo tak pschichło. To stare jo sajschło, lej, wono jo schytno nowe huzynone.

To jo Boža luboscž zynila, kotarejež moz pschezej wostańo a kotaraž zeło sašej nowe žyweće Dlatogo gdnž wen žoisch, zlowezne žishe, a wjašelisch nad tymi selenymi bomami a nad tymi žimi a rožowatymi kwětkami, ga nesabyn to žetowańe, starež twojo wjašele hušwěschijo, chwal togo Kněša, moja dušcha, a nesabyn, zož won schi jo dobrego zynil.

To zyni ta mloda moterka se šamskego gońeńa, kotaraž wot schěžkeje choroscži he jo hustrowila a nět tym swojim sašej he žywisch derbi. Dlužo jo šlaboscž we swojich zlonkach zula, stawne wětscha jo hordowala, až ju našlědu na choru postolu jo chyschila, wot kotarejež wele grońachu, až jeje bñertna postola bužo. Welike běšcho to scherpeńe schěla, wětsche to scherpeńe dušche. Pscheto sturi žischetka stojachu hokoło jeje postole, kotarychž zely šwět hyschczet ta moterka běšcho. Šowazej newěžechu hyschczet niz. Wot togo šwěta dozafachu schytno, jěsch a drařtwu a blyńzo, a won dejascho nět maršno psched jich wozyma schysch. Tam běšcho teke ten luby muž, s kotarymž ruku sa ruku psches to žyweće jo schla a kotaregož tak dlymoko jo pogluzhla. Dlatogo to schěžke scherpeńe dušche. Ale Bogu žěł, jo, moj žěł tebe s nejdlymscheje dušche, moj

Bog a Kněš, až ty tužyžu do wjašela by pschewenil. Za schamna nož jo sajschla, šwětky žěł jo hyschczet ras hordowal. To stare jo sajschło, lej, wono jo schytno nowe huzynone. S polnosczzi Božeje luboscži by schytno brali gnadu sa gnadu.

Alle zož nět tak nehuzjo, zož mlody syn, wjašele a pomoz swojich statejšchych, do rowa he dońašo, abo zož nesmuzona pilnoscz a šwěrna myšl, sczerpnoscž a poniznoscz weto niz drugogo we tom šwěsche ne-namafajo, ako nusu a tšchadańe, jo, šromoscheńe a šměscheńe, zož schytno mozy schamnosczzi he šwěžu, aby nam to nejmenšche wjašele skasyli, abo zož jedno zlowezne žyweće lutna tšchinda jo, derbimy tam teke wot nowogo žyweća gronišch, nama tam to šlowo wot nalěta a to šlowo wot wjašela nězo gorkego, nedejmy psched takim žywenim našchej wozy samknušch, abo gdnž na šo glědamy, jano s dlymokeju lutosczziwošču?

Čtož ras Kristuša wizel jo, wě, fak torne take pschajchana by. We nom he pokazo nam to pschawe žyweće, to niherne, we wěrnosczi nowe žyweće, kotarež rowno potom nejšchajšnej he šwěsch, gdnž našcho žyweće nejšchamnejšche jo. Potom hordujo nalěto, gluka a stroibe s pschirownosczi togo, zož we Božych žisach to hobstawne jo. We Kristušu kwischo niherne nalěto. S jogo pschizenim do šwěta jo he to šlowo dopońilo: To stare jo sajschło, lej, wono jo schytno nowe huzynone. A schytno nowe, zož wot Kristuša pschizo, to by nowe zloweki. Šoli něcht we Kristušu, ga jo won nowa štworba. Fak wele nowogo žyweća jo won šbuzil, fak wele šbožnosczzi do našchogo žalošnego žyweća pschińašl. Won bužo jo teke hyndalej zynisch. Te murške a žěńke, kenž sa nim du a s nim he žywe, budu pschezej te nejwjašolsche we nažej. Woni nesazwibluju we schěžkich zašach, woni he ne-tšchěžu psched tymi tšchachami žyweća a bñerisch. Woni wěže kradu, až to nowe žyweće nesachadne jo. „Gaž ja jano tebe mam, ga ja šerožim niz wo šebjo a semju. Rownož mě teke schělo a dušcha šginotej, ga by ty pscheto, Bog, pschezej mojeje hutšchoby trošcht a moj žěł.“ Bog hobraž nam schytnym, kenž to nalěto lubo mamy, teke to nowe žyweće dušche.

Na blejšče.

Na blejšče, na blejšče,
 Žož stružazki kwitu
 A gušyžki pšchidu,
 Nejrėdnej tam jo;
 Tam ptoščki spiwaju
 A mjatele graju,
 Až lufcht jo to fcho,
 So lufcht, juhu! jo lufcht, juhu!
 Juhu! juhu! juhu!

Na blejšče, na blejšče
 So fcho saš rėdnejšče,
 Gduž dny řu saš dlejšče,
 Tam zomy fche gnašč;
 Žožyžka tam binzy
 A řwonafcht řaklinzy
 A zomy tam grašč,
 So grašč, juhu! jo grašč, juhu!
 Juhu! juhu! juhu!

Na blejšče, na blejšče
 We řelenej řchawze,
 Pod bomkom na řawze,
 Rať rad ja tam řom.
 We maju, we maju
 Ja juřkam a graju
 A wjařokų řom,
 So řom, juhu! jo řom, juhu!
 Juhu! juhu! juhu!

Na blejšče, na blejšče,
 Tam řchubka řabarzy,
 A řabzyřka řchřarzy
 Na pol řerthyl řėt.
 A ř bomka ře řubi
 Řufawa a lubi
 Wė řta=dwo'řcja řėt,
 So řėt, juhu! jo řėt, juhu!
 Juhu! juhu! juhu!

Na blejšče, na blejšče
 Moj řwėt, řož ře řralim,
 Moj řwėt řebe řhwalim
 Přched drugimi ja.
 We řom jo řcho řadosčř,
 řcho řėdnosčř a řradosčř,
 A řral řom řan ja,
 So řral, juhu! jo řral, juhu!
 Juhu! juhu! juhu!

Na blejšče, na blejšče,
 Wy řiřchi, tam grařřcho,
 řuřřlajřcho, řpiwajřcho,
 řo, tam deřřcho řyřch!
 Wėř řėdnie, wėř řėdnie
 Řebuřo řať řėdnie
 Ať na blejšče řyřch,
 řo řyřch, juhu! jo řyřch, juhu!
 Juhu! juhu! juhu! **F. Rocha.**

Š gnady huřbožńony.

Ten duchowny jo to řchėlo we rowe huřognowaľ.
 řaden řa drugim wot tyř přchewořowatom přchřřupřřcho
 nėt, řřchi ġiarřřzi řeine do rowa řhyřchery. řotom
 ře rořejřechu. řyřřchery nėtotare řotognuřřcha, a ten
 řřarchob, rowno řyřřchery řilda řyřweńa, řařařřcho řařei
 we mėtė a řchichofřzi. řobra řarka bėřřcho, řotarař
 ř wotpoznyřtu ře dońařřla jo. řuřřdy wėřřy jo řu
 řnaľ, rownoř řamotna we řwojej malej wjařze ře
 řyřwjařřcho, řotarař wot malego gumna hobbana bėřřcho.
 řeje gumno, jo to bėřřcho jeje wjařele ař do řlėdneho
 řonřa. A řať řyřřte řo gumno jo řarřala, řať řėřřhė
 bėřřcho we jeje řchpize. We ġlařanej řpiřřchze řtořachu
 piřřane nopřki, řrėři nřch pať, na řjatomatřřte podpřřeta,
 maľa dřeřřana řřhiza ř tym napřřřmom: Š gnady
 huřbožńony. řeřřto bėřř pla řeje řarřeje. A přřchery
 řřchėř přřařřařřch, řo řteju maleju řřhizu na ře ma,
 přřheto wėřej ako řas řom řu přřchi řotńe řejřezu
 namaľaľ, řu řřhizu we řufoma. A řuřřdy řas mė
 bėřřcho, aby jejej wozy mořřřchey byľej. Aľle řtogo, ař
 řu řřhizu řuřřdy řas marřřno do řpiřřřki řtajiřřcho, huřnař,
 ař wot řeje ġroniřřch řėřřřchėřřcho. řořřch ře řtařřcho řas
 řať přřchėř přřhigodu, ař wot řamego mė wot řeje
 hulizowařřcho.

řo přřhizėřřcho řať. řaden wjařor řejřřch řařei
 řas přřchi řei we řřchpė. řad ře pla řeje dopřřřa-
 řřchowach, a ře ġořřny, we řotaryřřch řřneju ře rořřroniřřch
 derřch, řřuřřřaju ř tym nejřřdnejřřřchym mořřogo řyřweńa.
 Aľo wėřřřch řěl, poředachmėj řefe řřnřřa wot řyřweńa
 a humřřřřa. řořřch ġronařřcho ř řadnym řařom:
 „Wėřřcho, řo mojo nejwėřřřch wjařele by byľo? řa
 řřchėľa řřnřřa humřřřřch.“ řėřřli dla řaťego poředana
 ře dopřřřařřařřch mořřach, řtařřcho ře řřame. řa řřhiza
 we řpiřřřchze jo ře hobbřřunula. řelu řhřlu řepřřřchmėj

niz. řotom ġronařřcho řa řarka: „řa řřhiza řo mė
 napominařřch, wam hulizowařřch, řoř wam dėtė řawno
 řuřřor hulizowařřch by deřřala. řať řeřřto řom pomar-
 řowala, ař řčřo mė přřchajřřch řřchėľi, ġduř mńo
 pořřhřlonu na moju lubu řřhizu namaľali řčřo. řať
 řčřowna bėřřch přřchery, ař řejřřčřo přřchajřřali, dľazogo
 řdy ře mė rońachu. řřnřřa pať deřřřcho řchřřřno řgoniřřch,
 řoř mė ġńo přřchi wřřėńu woneje řřhize, mořřogo nej-
 lubřřřchego poľřada. A ġduř řadnej řtarej řejřřřej
 lubořřčř hopoľřařřch řořřcho, ġa přřchřřľuchajřřcho jej maľu
 řhřľku. řhřto wė, řať maľo řařřa ř hřřřřhobnemu roř-
 ġronu nama huřřchery přřchizėľony jo.“

řať rad řom wotřaľ. řomalym jo řřma řordo-
 walo. ře ġwėřřřki ře řwėřřřchachu ř řėbja. řchichofřčř
 řchuderřřano. A nėt řachopi řa řarka hulizowařřch.

„řejřřřej muřřym wam nėřo pořřnařřch. řa řom
 řatoliřřa. Wy ře pořřřwařřcho, a řo řa přřchawom.
 Wy ġa řčřo mė řuřřřdu řėřřřlu řerřřwi wřřřeli a biblija
 a řpiwarřřře řu moje nejřřřřřřch přřchřřřřchėle we mojej
 řamotnořřčřzi. A weto jo řtomu řať. řenřřownė přřchi-
 řřľuřřřam huřřchery řatoliřřřej řerřřwi. řať řeřřto řuřřor
 řom řej řerřřwi řefe wenřřownė přřchřřřupřřřch řřchėľa,
 řotarejř řať wėľe ře řčřřřřom, řotarejř mořřa řela
 hřřřřřhoba řřľuřřřa, řotarař mė hřřřřřla jo, řa wėľe
 řuřřřřřu ř mėru přřchřřch. řo, řa wėľe řuřřřřřu. Aľle mořř
 řėbjařřki řořřřř buřřo mė řu řuřřor wodařřch, ġduř jo
 řyřřřla řejřřřom. řřnřřa jo hobbľuřřřřom wot hřřřřřhobny,
 aľ nėt jo dėtė přřchepořřřře. řa řėřřřřřla we mořřom
 huřřřřřem řarřřřřu wot mľodnyř řatoliřřřřch duchownyř
 ře řčřřřřřch a řřomofřřřřch řařřch. řať řom wenřřownė
 přřchi řej řerřřwi wotřala, we řotarejř dupřřřona a hřřřřona
 řom hordowaľa. řoř nan bėřřcho řařřřřřřř pla bogatego
 řatoliřřřřego řnėřřřa. řot řchřřřřnyř, řotarejř jo přřchřřřřřřř,
 pominařřřcho nařřch řnėřř ako nejwōřřřbėnejřřch, ař řatoliřřřej

zertwi pſchiſłuchajſcho. Dž nět moi nan wot hutſchobny katolſki bėſcho, myſliſch ſe to namogu — abo zynajſcho jo, aby ſwojogo knėſa neroſgoril, won žėſcho kuždu nježelu ſe mnu a ſ mojeju dobreju moterku do zertwie. Dž tam hochłoženė, mēr ſa ſwoju hutſchobu namaſa jo, to nēmēm. Po jogo ſmierſchi namaſaſcho ta moterka we jadnom kaſchcziku mały nowy testament, ſ kotaregož t wiženiu bėſcho, až wele we nom ſe laſowało jo. Dž ten dobry nan ſe katolſkej zertwi jo žaržał jano mojeje moterki a mojogo dla, aby wot kłėba nepschiſchel? Ale ten zaſ nježbu mē take myſli pſchiſchli. Ja ga nježbom niz drugego wężela a ſnała, ako to ſłowo wot teje zertwie, kotaraž jano ſama huſbožniſch možo. Po krotkem humće teke ta moterka. Ja nježbom ju žedne pſchawe roſimėla. Žedno wotſche ſłowo nježbom wot njeje ſlyſchala. Pſchezej ſchicha a pſchijaſna jo ſwėrne ſwojo domazne powolańe jaſtojała. Mėrne a ſchicho jo teke huſnuła. Jano jedno bėſcho mē žiwno: Ako na ſmierťnej poſtoli lažaſcho, ſchich togo katolſkego duchownego ſawolaſch. S mozu hoboraſcho tomu: „Nježji, nježji! Ja ga mam Kriſtuſa, wężej nēpoderbijom!“ Ja nježbom wężela, zo mēnaſcho. Och, tak rosmėjom žinſa jeje ſłowa.

A tomu, zož ſawoſtawila jo, ſlyſchajſcho teke ta mała ſchiza we ſpiſchze. Ja nježbom wężela, zo ſ njeju na ſe ma. Dokulaž ju ſa niz nēmējach, nepschiložych ju t tym wężam, kotarež nět ſe ſepschedawaſch dejachu. Kať jo mē do hutſchobny reſało, ako nět jaden kuſ ſa drugim ſe iſchpy huńaſchony hordowaſcho? Teſchno mē bėſcho a we mojej teſchnoſczi pſchiniech ſa teju ſchizu, aby jano nēzo mēla a žaržala, zož mojej moterze lube jo było. Aby to ſe mē nēmewėło, ſaťkach jo marſno do kapſe. Potom jo to nēiſchczėſche ſa mño pſchicſchlo, ten hobſchejd wot togo domu, we kotaremž tak gluzńe ſe žywili ſmy, ten hobſchejd wot rowowu ſtaťejiſheju. Gorke ldy ſe rońachu mē ſ wozowu. Mē bėſcho, aby to ſlyńzo ſa mño by na pſchezej domť ſchlo. Toſch ſlyſchach te ſłowa: „A lezrownož ja chojžil we ſchamnem dole, glich ſe nēbojm žedneje nēgluťi, pſcheto ty ſy ſtawńe pſchi mño, tvoj kij a potykaž troſchtujotej mē.“ Starķi bėſcho, kenz tak ku mño grońaſcho. Nicht wejſy njejo ſ nim hobchadał, we ſamotnoſczi ſe žywjaſcho. Wono ſe grońaſcho, až jo ewangelſki. Ako wot huža ſchtapjona huńegach ſ kjarchoba. Naſch hužabnik jo naſ pſchezej napominał, aby ſ ewangelſtimi nēhobchadali. Zatań možo ſkeťej ſbožny hordowaſch ako ewangelſki, tak grońaſcho. A kuždy, kenz ſ ewangelſtimi hobchada, hordujo nēiſchczėſchego grėcha winowaty. Dlatogo huńegach. Ale zeko ſnėſcho mē we huſchyma: „A lezrownož ja chojžil we ſchamnem dole.“ Pſchi kjarchobowych rotach zaťachu moje ſwojžbne na mño, kotarež mē t ſebe wjeſch kſchichu. Ale domazna nježbom pla nich hordowala. Niz, aby nē-

pſchijaſne pſcheſchowo mño byli; ale na hutſchobnej luboſczi brachowaſcho. Na jedno pať žaržachu: kuždu nježelu muſach do katolſkeje zertwie hyſch. A ja žech rada, woſebńe potom, gdyž raſ pſaťkowanė ſnate žynone bėſcho. To nježbom žedne ſkomužila. Pſchezej ſe nažach, ſ huť katolſkego duchownego raſ to ſłowo ſlyſchajſch, kotarež ſabyſch namogach: „A lezrownož ja chojžil we ſchamnem dole.“ Žedne nježbom jo ſlyſchala. Ale jedno rosmėjajſcho ten duchowny we tych pſchiſłuchatach a teke we mño ſbužicſch, bojaſa pſched tymi ewangelſtimi a gramowanė pſcheſchowo tychſamych. A ewangelſki bėſcho, kotaryž mē to ſłowo troſchta pſchivolal jo. Tak bėſcho lđgańe ako ſchytno pla tych ewangelſkich. Take huſnaſche jo mē dlymoſo hobtužyło, pſcheto to ſłowo jo mē lube hordowala. Ale ja ſom južor wężej ſgubila, zož mē lubo bėſcho.

Ako 18 lět ſtara bėch, hordowach woženona. Jo, tak muſym groniſch, ja hordowach woženona, pſcheto pſchajſchala mē njejo moja ſwojžba, lez teke rada togo žona hordowaſch kſchėla, kotaregož ſa mño huſwolila jo. Bogaty hudojž bėſcho. Hoperajſch ſe nježbom wėřila a hordowach jogo žona. Ako te węży, kotarež mē ſlyſchachu, ſkladach, padnuſcho mē ta mała ſchiza ſaſej do rukowu. Ja wesech ju ſobu a dach jej mēſto, zož ju pſchezej pſched wozyma mējach. Kať zeſto ſom tak te ſłowa laſowala: „S gnady huſbožńiony“. Ja je neroſmējach. To bėſcho tak hynazej, ako moja zertwia huzaſcho. Pſches ſpoſchėńe, ſpowėdańe, ſchate dobre ſtatki možoſch te piny helſkego hogńa pſchekrbuſch a ranej pſched te nēbjaſke žurja hyſch, tak hordowach hužona. Ale ſbožny mimo naſcheje ſaſłužby ſ gnady? Toſch ſ raſom pſchicžėſcho mē ta myſl: njejo ga to ta hužba tych ewangelſkich? Jo, dejaſcho teke moja moterka — ? Mē, to nēbėſcho možno, potom ga by moja moterka te piny hele ſcherpėla, moja moterka, kotaruž tak lubo ſom mēla! S mozu ſom takim myſleńam hoborala.

Sa ſchilėťnym manželſtwom jo Bog nama žowczto hobražil. Kať bėſcho naju gluťa tak welika. Ale moj muž nēdejaſcho dlujko na tom lubem goleſchu ſe wjaſeliſch moz. Jaden wjažor ſu jogo humarlego domoj pſchicńaſli. Na pſchijaſeſche jo humteť. Ja ſom jogo hobžalowala, ako luby ſwėrny pſchijaſchel ſe hobžalujo. A žinſa hyſchczėr ſa tak wele lėťami myſlim ſe zeſto a rada na nogo ſ welikeju žėťownoſcžu. Swojo zeke ſamoženė jo mē hugotowaſch dať. Tak bėch pſched wenťownymi ſtaroſczami ſwarnowana. Tak wele wężej ſom wo mojo gole ſe ſtaraſch mogla. To žowczto — Wožej maſchi t zeſczi ſmej jo Maria pomėńikej — roſczajſcho ſtrowe a mozne. Rano ſom jo do zertwie ſobu weseła. Pſcheto to bėſcho mojo nējhuſche wotgłėdańe, aby mojo gole pſchawa ſlužabniža

katoliškeje zerkve hordowalo. Nada by wizeła, gabu Maria be hobgronisch dała, do kloštra stupisch. Ta mała Marika bešcho wolne a pośluchne gole. Ale s rasom hordowascho to hynazej. Wona bešcho 14 lět stara. Jaden pět jo, ako zesczej južor, t žischezemu spowedańu šchła. Tosch šlyšchym tak maršno te žurja be wotzyniju. Nutsch stupijo mojom gole, po zelem schēle be tschēbeze. Swojo hobližo chowa we mojom klinie. Gulēšana ju pšchacham: „Maria, gole, zo jo be štało?“ „Och moterka,“ plazo Maria, ja namogu wam jo hulizowasch. Jano wo jadno pšchošym, ne-dajšcho mē wēzej t spoježi hyšch.“ Šowazej niz nejšom wot neje sgonisch mogła. Ale ja šom ju weto sašej t spoježi gonila. A to jo mē tu hutšchobu mojogo golescha dlejmēzej wotchylilo. Pokno starosceži dopšchachowasch be pla mojogo duchownego. „Pšchošczo pilne t Mariji, tej gnađnej maschi, ta bužo tu hutšchobu waschogo golescha wam sašej pšchichylisch.“ Ja šom pilne pšchošyla. Marija nejo pomogła.

Dla šchachich hobstojnoscežow mušachmej naju bydleńe pšchemenišch. Do malego mēstka šmej schēgnulej, we kotaremež wele evangelskich bydlachu. Lubo mē to nebešcho, pšcheto lažo by be štasch mogło, až s jadnym a drugim hobchadašch mušachmej a to ga bešcho nama šakasane. Gabu tenzaš be nažala, zo tam nasgonisch dejasch, ja neby be tam huporala. Žinška pať žognuijom Bože drogi.

We wonem mēstku bešchtej dwē zerkwi, jedna katoliska se starym duchownym a jedna evangelska s mlodym duchownym, kotaregož dom jogo stara moterka sastojascho. Dokulaž naju wjažku šamotnu wostajisch niešchēchmej a mē na neželu ten nemēr we naschej zerkwi be nespodobascho, ga dejascho Maria na neželu do zerkwe hyšch, ja pať na želabny žēń. Wona teke žēšcho kuždu neželu do Božego domu a jo pšchezej tak wele šchachnego hulizowasch wēžela wot tych pšatkowanoŭ, kotarež jo šlyšchala, až žesto na jeje hulizowanu be dlymoko hochložila šom.

Tosch stupišcho jadnu neželu, ako s zerkwe pšchizešcho, tu mīo — žedne nebudu mone hofognusche sabyšch —, klēknu pšchedemnu, hobojmēšcho mē s rukoma a pšchošascho se šdsami we wozyrna: „Wodajšcho, och, luba moterka, wodajšcho, ja nejšom hynazej mogła, ja šom evangelska hordowala.“

Mē bešcho, aby do jezynka padnušch dejala. Po zelem schēle be tschēbeza wotrych be wot neje. Zo dalej be štało jo, niewēm wēzej kradu. To pať wēm, we wonem hofognuschu šom mojom gole šaklēla, mojom gole šastarzyla.

Do mojeje komorki šom be potom šamknula. Ja šlyšchach, tak wjažy te žurja be šchajžu wotzynichu, potom bešcho šchykno šchicho. Pšched Marijineju bildu šchēch pšchošyšch, ale možno mē nebešcho. Ako dojšch be roščach,

bešcho wona prosna. Mojom gole jo wotemno šchło. Na mojej lodze brachowascho ta šchiza; mēsto neje lažascho tam papētk, se šdsami mazana. „Wodajšcho, luba moterzylka, wodajšcho.“ Tak šnēšcho to napišmo.

Zo wostach twarda; to ga bešcho to nejzaschnejšche, zož Maria mē jo zynisch mogła. Mojom duchowny chwalascho mojom žhēne.

We tom mēstku nejšom dlej wostasch mogła. Šow do teje schicheje wšy šom schēgnula. Šow nažach be mēr namakasch. Nēt šom mēr namakala, ale ja dlyskimi lētami akle. Dlyty, kenz wot mojeje žowki pšchizechu, žēchu sašej šlēdť mimo až je wotzynila šom. Wot drugich sgonich, až ta moterka togo evangelskego duchownego ju t bebe weseła jo. Jaden šamšti list šom raz wotzynila. Won bešcho wot drugeje ruki pižany. Ten evangelski duchowny zynascho snate, až s Mariu be šlubil jo a pšchošascho s hutšchobnymi šłowami, aby jomu gožbu t rošgronu dała. Wotgrono nejšom na ten list dała, ale hyšchēzer tenšamy wjažor na drogowańe be hudała. Ako be sašej domoj roščich, grońachu mē, až jaden knēs a jedna knēni kumšo hoglēdasch tschēschtej. Wot togo zaša nejšom žeden list wēzej dostala. Tosch po dwēma lētoma dostach jaden žēń depešchu: „Marija na šmēršch chora, pšchošym, aby pšchichli.“ Ako posdžej sgonich, jo bebe wot choreje postole, pšchi kotarejž šlužbu zynascho, tu šmēršch pšchihlašla. We mīo wojowaschtej gniw a luboscz maschi. Luboscz maschi bešcho možnejšcha. Depešchu pošlach: „Ja pšchidu.“ Kat bešcho mē teschno, kat jo moja hutšchoba bila. Šabyte bešcho šchykno, ten lēta dlyski gniw, ta gorka bol. Ako do domu evangelskego šarata stupich, pšchizešcho mē ta stara moterka plakuza napšcheshiwo, wona mē wežescho t postoli Marije. Tam pšchošascho ten mlody duchowny na tolenach: „A lez-rownož ja chojžil we šchamnem dole, glich be nebojm žedneje neglufi.“ Maria bešcho naboga. We jadnej ruze žaržascho tu šchizu wot mojeje lodki, we drugej mojom depešchu. Šbožne pošmēškowawańe bešcho na jeje hobližu. Ako mojom depešchu jo lasowala, jo schicho hušknula. Dlejšchy zaš wostach we tom domie. Šynascha žēch s hogo, ako pšchizech. We mojom korbiķu lažascho pšchi bibliji a evangelskich špiwatskich ako nejwēšchych poškad ta šchiza s ruki mojeje nabogeje žowki. Wēšcho nēt, dlazogo ta šchiza mē tak luba jo?“

S tym końzowascho ta luba starka šwojo hulizowańe. Dlymoko gniw ju spušchēžich. Druge žajšcho dostach tu powescz, až ta starla nožy na pšchijajesche jo humēla.

Gulēšany chwatach do jeje domu. Tam lažascho mērne a schicho na šmērtnej postoli. We štyknonyma rukoma žaržascho tu malu šchizu. Kat šwēšchachu be žinška te šłowa: „Š gnađny hušbožnony.“

Berſwine poweſczi ſa dolno-łuſzyſke ſerbſke woſady.

April.

Woſadnik pſchichada luſzdy mjaſeż a płaſchi na zeſe lëto 60 pñ.
Staſajſch jen ſebe deſſch pla ſwojogo tñeja ſaraſa abo huſabnika.

1910.

Jeruſalem.

Sabuñomli ja tebe, Jeruſalem, ga daſchi moja pſchawiza hopſchoſczejo. Wł. 137, 5.

Sabyte ñejo hyſchczer to drogowañe naſchogo ſejżora a naſcheje ſejżortli do Jeruſalema t huſwëſcheñu ewangelſteje zerkñwe; ſabyte ñejo, taſ naſch ſejżor we gumñe Gethſemanej t tymi ſwojimi na tolena padnu a łdſy jomu t wozomu ſe roñachu. A nët ſu ſaſej w Jeruſalemie wot 6. aſ do 9. apryla welite ſwëżeñe ſe ſwëſchili, tu kotarymž pryhñz Citel Friedrich a jogo tñeni manželiſta ſtej drogowañej. Ja ſe naſeju, aſ wonie ſwëżeñe ſe hyſchczi we Woſadniku hopiſaſch budu, a to wot tñeja ſaraſa Wenzle Deſchaniſtego, kotaryž te ſwëżeñe ſobu jo ſwëſchil a ſebe hoglëdał te mëſta, kotarež nam tſchëſcziianam taſ ſwëte ſu, woſebñe to mëſto Jeruſalem. Zož tym žydam raſ bëſcho, to jo nam tſchëſcziianam hyſchczer wele wëzej; zož wot tych žydom jo płaſchilo, to płaſchi hyſchczer wele wëzej wot naſ: Sabuñomli ja tebe, Jeruſalem, ga daſchi moja pſchawiza hopſchoſczejo.

Ñe, my ñamožomy Jeruſalem ſabyſch. Kake to mëſto zinſa huglëda, ſa tym ñepſchachamy; to jo nam to woſebne, zo wono ſa ſchynne złoſeki, zo teſe ſa naſ płaſchi. A to zomy t krotkim hobyſpomñeſch.

Sužor ta přëdna, nejſtarſcha poweſcž, kotaruž wot Jeruſalema mamy, hulizujo nam wot tſchojeña, kotaraž ſe ſabyſch ñebužo. Habram ſtojaſcho na tej goſe, na kotarejž poſdžej Jeruſalem natwañone hordowaſcho. Wotſchy nož bëſcho we jogo ruze a pſched nim lažaſcho, t ſpalhoporoju huñeſany, jogo ſyn Iſaak. Sužor huſtë ten nan ſwoju ruku, toſch pſchimołaſcho jomu ten Woſchž na ñebju: Ñepołoż twoju ruku na twojo gole! a wotworitſcho jogo wozu, Bog jo ſebe ſam drugu wozu t ſpalhoporoju huglëdał. Dlazogo ñamožomy wono tſchojeña ſabyſch? Schudertano we hoſolnych tatanſkich ſtronach bëchu hoſtate, na kotarychž wele tſchwe ſe pſchelalo jo. How hoprowaiſcho jaden kral ſwoju žowtu, tam lazo moterka ſwojogo ſyna, to gole ſwojogo žywota, t nožu ñeſmilnego mërſchnika. ſhamnoſcž poſchynwa tu ſemju a zarna ſchma te luby, ale nad Iſraelu žo goſej bytſche ſwëtko. Pſcheto to woſebne we wonem tſchafnem hulizowañu ñejo, aſ

Habram ſwojogo ſyna hoprowaiſch zo, ale aſ Bog jomu jo ſakažo. Ako Habram ſe ſwojim ſynom t gory doſoj žo, we ſwojej huſchobe wëſty, aſ Bog taſ weliti jo, aſ luſzdy hopor pominaiſch možo, a meto hyſchczer wele ſmilñeſchy a gnañeſchy, a togo złoſeka ſmërſch ñozo, ale aby ten złoſek ſe žywił a jogo žywiñe jaden hopor był, toſch huſnaiſcho t přëdnemu raſu jadnogo złoſeka duſcha, aſ Bog ñejo ſchamnoſcž, ale ſwëtko, niž tſchach, ale dobroſch. A to ſe ſtaſcho we Jeruſalemie, dlatogo jo ñeſabyñomy.

Wele ſto lët ſu ſajſchli, toſch ſtoj na tejſamej goſe ten tempel Salomona. Templo w bëſcho doſcž we tych hoſolnych ſtronach, ale žeden ako wony. Tam temple pſchibogom, how Wožy dom. How huſmjachu ſe te proſety wonym pſchibogom, kotarež daniž ñewiže, daniž ñeſlñiſche, a ſapowëdaju togo jadnogo, moznego ſwëtego Woga, kenz ñebjo a ſemju jo hugotował, kenz ñepominaiſcho hopry a ſpalhopry, ale złoſezne huſchoby polno ponižnoſczi a poſluſchnoſczi. Taſ daſcho jadno mëſto na ſemi, zož t Wogu we duchu a wërnoſczi ſe modliſch možaſcho, rownož ſe tam ñejo hyſchczer pſchezej taſ t ñomu modliło, a to mëſto bëſcho Jeruſalem. Hyſchczer ſñeju t nam we tych 150 pſalmach te kjarliže, kotarež ſe tam ſpivali ſu, a ſbužiju mozny wotgloſ we naſchych huſchobach. Hyſchczer gnu naſ mozne te ſłowa tych proſetow, kenz naſ t pokuſche a t wëte mołaju, ako wone ſtare Iſraelity. Woni ñemëjachu hyſchczer tu polnu wërnoſcž, to polne huſnaiſche wot Woga jo aſle Jeſus Kriſtus pſchimaſł, togo niñernego Woſchža jadenporožony ſyn, ale woni huſnachu a ſapowëdachu doſcž, aby we tych huſchobach tu naſeju na hyſchczer ñežo wëtkhego ſbužili. We Jeruſalemie ſu te złoſeki ſe modliſch a wëriſch huñuli. Jeruſalem jo ſa te złoſeki, zož ſa luſzdego ta moterka jo, kotaraž jomu t přëdnemu raſu tej ruze jo ſtytnuła, ſe modliſch jo huſzła. Dlatogo ñebudu te złoſeki jo ſabyſch. Sabuñomli ja tebe, Jeruſalem, ga daſchi moja pſchawiza hopſchoſczejo.

Saſej ſu ñetotare ſto lët ſajſchli. Toſch ſtojaſcho na Golgatha ta tſchiza. Zo jo Jeruſalem we wonych dñach ſchynno wižeło! Jomu płaſchchu te ſłowa togo Kñeja: Jeruſalem, Jeruſalem, kenz ty huſmërſchijoſch tych proſetow a kameñujoſch tych t tebe poſłanych, taſ

zeſto ſom ja kſchel twoje žiſchi ſgromažiſch, rowno ako pata ſgromažijo ſwoje kućetka ſpod ſwojej kſchidli, a wy nejſcžo kſcheli! Nad Jeruſaleme plaſaſcho Jeſuſ, Jeruſalem ſkłaſchaſcho to hoſiana a kſchizuj; jogo žorſtam plaſcheſcho jogo ſlėdne napominaće. Na Jeruſalem beſcho jogo hoſo poſlawjone, ako grońaſcho: Wono jo dopokńone. Pla Jeruſalema jo ſakopany, we Jeruſaleme ten goćejſtańony ſe ſjawił Marijn Madleńe, potom tym dwanaſczim. Bliſko pla Jeruſalema, wot molejoweje gory, jo do niebia ſtupił. We Jeruſaleme jo ten nejwėtſchy grėch a ta nejmoźnejſcha gnađa ſjawnna hordowała; how ſu te źłoweti k przednemu raſu huſnali, aź Bog ta luboſcź jo, how tu naźeju doſtali: niź nińerńe ſgubjone, ale nińerńe humoźone; ja ſom žywy a wy buźoſcho teź žywe byſch. Żo jo hyſchczer jedno meſto na ſemi, žoź taťe ſe ſtało jo? Sabuńomli ja tebe, Jeruſalem, ga daſchi moja pſchawiza hopſchocſzejo.

Jeruſalem jo hopuſczone. Wy niewėmy, żo Golgatha a togo Kńeſa row beſcho, nieſnajomy daniź to meſto, žoź k ſlėdnej mjaźeri ſ tymi ſwojimi ſgromažony beſcho, daniź to, žoź k ſlėdnemu raſu ſe jim ſaſej jo ſjawił. A to jo wėſcze tať ſa Boźeju wolu. Sa to žyweńe teje duſche we Bogu plaſchi ſchuderlano: Sboźne ſu te, kenz niewiźe a glič wėte. Dlatogo ſmėjomy Jeruſalem weto ſtawńe we huťſchobe ako to meſto, žoź te źłoweti wėriſch a ſe modliſch, lubowaſch a ſe naźaſch huťnuli ſu. Piſchi tom pať neſabydńomy, aź ſa naſ hyſchczer nėzo kſchaſńejiſchego dajo ako to ſemſte Jeruſalem. Naſchej wozy ſtej goćej poſtawjonej. Naſcho žyweńe jo drogowańe wot ſemſtego k nińernemu domu. Pla Boga, pla Kriſtuſa byſch tuźdy zaſ jo naſcho nejhuſche poźedańe, kaź raſ tych huťnikow togo Kńeſa. Woni kſchechu tym źłowetam hugroniſch, kaťej kſchaſńoſczi napſchecſchowo du, a nieńamakachu rėdńejiſche mė ſa Boźe niebjo a kſchaſńoſcź, ſa nińerne žyweńe a ſboźnoſcź, ako: „to nowe Jeruſalem“, a to huťoťe ſjawińe hopiſcho jo ſ tymi ſłowami: Tvojog meſta pyſchne rota ſu ſ lutnych parlow a wot ſkota; iich lizy ſe tam dwanaſcžo. Gdyź tych źłowetow we naſchom zaſu tať moźńe ſchėgńo do togo ſemſtego Jeruſalema, woſebńej jo, aź to niebjaſke žėdńe ſ wozowu niepuſchczijomy. Jeruſalem ſwercha, ten ſloſchany dom, to jo teje niewėſty hobotawny chom! Na to Jeruſalem ſe myſlimy, gdyź gronimy: „Sabuńomli ja tebe, Jeruſalem, ga daſchi moja pſchawiza hopſchocſzejo. Jeruſalem, ty meſto huťoťe, kſchel Bog, ab tam był ja!“

Gendrich Jordan.

We nowych arijomych kniglizkach, kotareź ſu lėtoſa jaťſchy wot Bjarnata Krawza hubane, namaťajoſch luboſnu pėſniztu:

Bo zyťej wuľkej ſemi niej duſcha jenicźſta, tiź by mė lubo mėľa, kaź ty, o maſcherka! Tuź na ſchyrokem ſwėjche ſy ty ta jenicźſta, ſa kotruź wėcźńe*) hori**) ſo moja huťſchoba!

Rėdna žiſcheza luboſcź groni ſ tych ſłow, napiſanych wot S. Jordana. A taťe ſłowa grone wėrnoſcź moni nam ſjawiuj huťſchobu muźa, we kotremź kſchutoſcź a luboſcź ſe rėdńe ſwėjaſchtej.

Gendrich Jordan ſe naroźi 20. februata 1841 w Tſchelnom. We narodnem dońe wiźeſcho wėrnoſcź a poboźnoſcź, chudobu a ſtaroſcź; to wiſchyńno ſpėcho maſcho jogo nutſchikowne duchowne roźwijsowańe. Poboźna maſch huzaſcho jomu ſe modliſch we maſcherinej rėzy a ſ togo naſta we nom ta wėſtoſcź, aź pſchawa poboźnoſcź ma ſe kubaſch we tej rėzy, kotruź gole ſe ſwojeju huťſchobu poiveda. Po ranej ſmierich nana, kenz beſcho huźabnik we Tſchelnom a potom w Żarnem Kholmzu pla Wojeťej, bu woſchymłėtny Gendrich pomozńi a ſaťtarat ſwojeje maſchete a jo to moſtal aź do ſwojogo końza, pſcheto lezromnoź jo rėdńe ſtarſtwo doſtal, ga jogo mama weto hyſchczi piſchi žyweńu jo a nėto ako 90-lėtna ſtarſka wo ſwojogo jadnucźſtego ſyna žalujo. We chudobnej młodoſczi dejaſcho won ſe žyweńom wojowaſch a jo piſchi tom nahuťnuł na Boga ſe domėriſch a ſwoje mozy poźywaſch, jo nahuťnuł goſpođariſch ſ maľym a ſďarźaſch to, žoź Bog jomu hobraźi.

Na huźabnikoiſtwo ſe pſchigotowaſcho we Burtſhamoťe a na ſeminare we Boleſławie, žoź 1861 doź ſchudowaſcho. Tegdy juźo mėjaſcho won goruzu luboſcź k Sserbſtwu; ſchak ſerbiſki duch hyſchczi moźny beſcho we Luźizach a rowno mjaſch huźabnikami ſnajomy weľe, kotareź kſchuſche k Sserbſtwu ſtojachu. Předne ſchulſke meſto doſta we Laſu, wot tam piſchi do Gźiteź pla Molan a potom do Germanez, Laſowſteje woſbady. We Laſu beſcho tegdy ſławny Gendrij Seľlat ſ ſaratom. We jogo duchu bechu ſakoreńone ſachopenki Jordanoweje źėlabnoſczi; we jogo dońe pſchebywaſcho won zeſto a wiſchake ſpomńeńki ſe Seľlatowego žyweńa jo nam ſapiſal. Sserbſka luboſcź moźowaſcho jogo k źėlu. Won piſaſcho knigly ſa lud a ſa ſchule, piſaſcho teź do ſerbiſkich nowinow a zaſnikow.

Na 1. oktobra bu ſa kantora do Popoźa powoľany. Tudy jo nejlepſche lėta ſwojogo žyweńa piſhetral, tudy jo namaťal pľodnu ſemju k hobjėlańu, tudy jo ſe ſtaral ſa Sserbſtwo, jo weľe huźytnego hugbal ſa woſbady, jo we manźelſkem ſwėſtku ſ Emiliu, žowku Werbańſtego kantora Bjaťera, wjaſele a tuźeńe źłowėznego žyweńa naſgonił.

Wot Jordanowego źėla we woſaźe a huźabnikoiſtwu mogło ſe weľe poivedaſch. How zomy jano hobjpomńeſch, žoź ſa Sserbſtwo jo žynił. To moźo ſe ſ krotkim tať hugroniſch: Won jo kſchel ſgromažiſch to roſdroſczone

*) nińer. **) gori, goťo.

u mjeſaſch to roſdźelone. Żiſcheza luboſcź, kotruź zaſ
 żyweńa mjeſaſcho pſcheſchimo ſwojej maſcheri, huzaſcho
 jomu, teź ſe žiſchezeju luboſcźu glėdaſch na zeke Eſerſtmo.
 Eſam we ſebe ſjadna won gornu a delnu Łuźizu.
 Doma jogo hočłoži ſłodka won blotowiſch łutow a
 hoboſime jogo ſchumenie ierbow a wołſchom a kuźde
 lėto chwataſcho do Budyſchyna a glėdaſcho wot groda
 dołoj na maſcher Eptewju a wot Żarnego Woga
 huſoſnoſczi na ſerbſte gory a doły. Doma beſcho
 hom a doma beſcho tam, a won jo wele pſchpomogał,
 aby Eſerby i gorneje a i dołneje Łuźize ſe lepei
 mjaſy ſobu poſnali. Gaź won we Budyſchynie na
 „Maſchizy“ roſgranaſcho we Delno-Łuźyſtem Eſerbſtmo,
 ga bechu to ſuche ſłowa, ale i ni ch ſmamowaſcho luboſcź,
 kotraź niewoſtańo bżes płodow, ale luboſcź ſbuži ſaſej.
 A gaź we Dołnej Łuźizy nęchten pſchaſchaſcho ſa hob-
 ſojnoſcjami gořeſtach, ga by won gronił: Pojżcjo żeń raſ
 ſobu a hoglėdajſcho ſami, tak tam jo. A wot wernoſczi jo
 pſches nogo młogi hoglėdał na Budyſchynſte ſerbſte gory.

Raź jogo hutſchoba ſa zeke Eſerbſtmo ſe goćaſcho,
 tak jogo dom beſcho ſchynym wotwoſony. Chtoź kuli
 laſtupi, bu i radoſcju witany. Młogi hužony knęs jo
 na Popoiſtej ſchuli i goſcjom był. Jordan ſnajaſcho
 ſerbſki lud w Błotaſch, a na gorach, won beſcho ſnaty
 we ſerbſtem piſmonoſtwe a wężeſcho teź, zo we nimſtej
 tezy wot naſ ſe piſaſcho, won mjeſaſcho jaſne woło
 ſa wſcho a roſmjejaſcho rėdńe ſe roſgranaſch; ſchtundy
 kłetowachu a źeleńe bu ſcheźte.

Jordanowa źelabnoſcź mjaſy nami źeſcho na
 ſgromaźowanie a ſjadnańe. W lėſche 1880 ſałozy ſe
 maſcha „Maſchiza ſerbſka“. Myſliźta taſego towaſtwa,
 we kotremź dejachu ſe ſgromaźiſch ſchynne Eſerby, kotreź
 ſwoju rěz lubuju, niebeſcho noma. Južo 1851 beſcho ſe
 we Chochebuſu „ſerbſte towarſchſtmo“ ſałozyło, ale to
 ſginu po nękotarych lėtach, nejmwezej deſe togodla, aź
 ſepytaſcho pſchijaſchelſtmo pla gornoluźyſkich Eſerbow.
 Wot togo zaſa beſcho ſe wele pſchemeniło a ako ſe
 jaſchy 1880 hugroni, aź ſa naſ třeba jo, aź gromadu
 ſarzymy, ga namata taſe ſłowo moźny wotgłoſ we
 hutſchobach Eſerbow, Jordan bu duſchanowego towaſtwa.
 Pſchafne ſgromaźiny to bechu, ako na poltera hundreda
 luźi ſe ſeje i ſerbſtej towaſchnoſczi, mjaſy nimi muže,
 kotareź pla naſ we huſoſtej zeſczi ſtoje, ako Teſchnaſ,
 Roſſnt, Sauerwein, Pant, Broniſch, Schwela, Jordan,
 Popf, Nyſchſka. We tom towaſtwe jo Jordan nejmwezej źelał,
 lezromnoź nejo ſe raźilo, toſame na prėdnej huſoſnoſczi
 ſarzaſch, ga muſymy ſe jogo huźhtnego źela mjaſeliſch.

Gołoło lėta 1880 beſcho we wſchom moźne gibańe
 mjaſy dolnoluźyſtimi Eſerbami. Ako ſe 1878 mordatſki
 ſapad na ſtarego kejjora Wilhelma ſta, źeſcho deputazyja
 ſerbſkich žowczow i Popoiſteje, Werbańſteje a Borkoiſteje
 woſady do Barlińa, aby kejjoroju ſwernoſcź Eſerbow

hugronili. Wednił a rėznił teje deputazyje beſcho
 Jordan, a won rad ſpominaſcho na taſe drogowańe.

Miži we tomſamem zaſu połaſa ſe teź, tak Eſerby
 ſchtoduju i tym, aź nejo doſcź ſerbſkich ſaraťow a
 hužabniťow. Togodla ſe ſberachu peńeſe i podperańu
 ſerbſkich ſchtodujuzych. Teź we tom beſcho Jordan pilny
 pomoźnik a pogońať, tak teź won ſe prozował jo, aby
 ſaſyrotnone ſerbſte woſady ſerbſkich ſaraťow doſtali.

Moźno nejo, i krotkim hopyſaſch zeke żyweńe źelab-
 nego muža. To pať buź hyſchezi hobbpomńete, aź
 Jordan teź we ſwojej ſchuli ako ſerbſki hužabniť ſe
 jo mēł. E małymi powėdaſcho won ſerbſki a huzaſcho
 jich teź i pomožu ſerbſteje rėzy, lezromnoź jomu i togo
 ſchake neſchijaſchelſtmo naſta. Zez i tym jo płody
 hugbať? Zez jogo ſchula na huſoſnoſczi ſtojaſcho?

Žiſcho do Popojz a žiſcho do drugih wſchow a pſchi-
 rownaſcho a hužoſcho huſnaſch aź te, kotareź ſu nahužone,
 maſcherinu rěz lubowaſch, teź ſchake druge dobre wēzy
 lubuju a aź te, kotareź ſu nahužone, woſchzowu wēz
 ſaiſchpiſch, teź to a druge ſaiſchpiju, zoź dobre žłoweki zeſcze.

Jordan humće po dluſkem ſcherpeńu na 3. mārza
 tudnego lėta. Jogo ſaťopowańe beſcho zeſne pſchi-
 poſnaſche jogo žognowanego żyweńa. Daloko pſches
 Popoiſtu woſadu beſcho jogo mē ſuate mjaſy Eſerbami
 a Mimzami, i bliſta a i daloka beſcho iweliťa mań pſche-
 moźomaťow ſe ſejiſchła, aby jomu ſlėdnu zeſcź dali.
 Eslėd nu zeſcź? Mē. Jogo mē woſtańo zeſczone,
 tak dluſko ako Eſerbſtmo trajo, jogo luboſcź pať bužo
 teź po jogo ſuierſchi młogego ſbužiſch i luboſczi ſa
 woſchzow rěz a rėdnoſcź.

Moź.

Skotne ſkynižo ſeijo domoj,
 Eslėdny blyſchcź juź ſgaſuju;
 Moź ſe miłna puſchcja dołoj
 A ſcha ſtwořba i mēru žo.

Gwėdźina pſches niebjo ſchaza
 Ako rėdna nieweſta,
 E ſwėtkym paſom ſe hoťaſa,
 Rėnź jo połny dejmanta.

Wona ſypjo ſłodke ſpańe
 Na wſchych muznych žłowekow
 A podaſwa žognowańe
 Do wſchych chamnych žłonaſchťow.

W polach, w golaſch, ſchudy ſpańe,
 Eslėdki mēť wſcho pſchitiſchyna,
 Epolojne wotpozhywańe,
 Schudy ſwėta ſchizyna.

Moź, ty luba, oć pſcheſczeraj
 Dwoje ſchibla teź na mńo,
 Nowe mozy ſaſej ſberaj
 A daj ſłodki mēť do mńo!

Fr. Moſha.

Berklwine polwesczi.

Ś Bizanśteje woładny. Wërowane sù: 14. jan. Karl Eduard Jacob s Piznia s Christianu Miatte s Pischkula; 22. jan. Friedrich Wilhelm Wendt se Strobiz s Mariu Domke s Duša; 29. jan. Friedrich Wolf s Nowejewy s Mariu Rammoth s Gofdeje; 27. febr. Johann Jasorka s hudowu Anna Schlodder rož. Lattle, hobej s Turnowa; 5. mǎrz Friedrich Wilhelm Bachow s Anu Eckert, hobej s Turcja.

Samćeli sù: Turciju 23. jan. Maria Huschga, 20 lët st. Chtož pak Božu wolu zyni, ten wostańo do niimernosczi. 21. febr. schoſta Mertyn Stedlina, 51 lët st. Wele sù jogo pšchemožili: Wojskaniſke ſastojuſtwo, wojarſke towarſtwo, ſchulſke ſastojuſtwo, hoguſza hobora, ſaſtupniki poſta. Wele zesczi jo jomu ſe hopykaſało. Bogu pak ſe žetujomy, až i teju wëſtoſczi jo hujžiſch derbeſ: „Ja hom Boga wot hobliza wiſeł a moja duſcha jo humožona! a až nad tymi ſawoſtaw-jonymi ſe dopokniſch dej: „Ja ſchi noſ ſpuſchcziſch damž ifomužiſch! 28. febr. humenſkar Christian Krauß, 74 lët st. Nežaržcjo mē gorēj, pšcheto ten Knēſ jo gnadu t mojej droſe daſ. Puſchcjo mē, aby ja t mojomu knēſoju ſchenuſ. 2. febr. Anna Marie Wenzke, jaden mjaſež ſt. a Nowejewy 8. febr. Paul Friedrich Bohg, ſchi tyžeſe ſt. To prēdne i hutſchobnym požeđanim dozaſane a i welikim wjaſelim powitanie goſe! A nēt beſcho jano na krotki zaſ pożyžone! Ale weto na-piſchomy jomu na ſchižu: Ten kſabel jo mē na to nej-lubohreſe padnuſ. Drenowē 26. jan. humenſkarſka Liſa Nowka, rož. Janſ, 65 lët st.; Pischkuz 23. febr. Marie Mehlow, rož. Berna, 62 lët st. To bogatſtwo na ſwērnosczi a luboſczi žony a moterſi ſe niejo kōbu do roma ſaſopaſo. To wostańo tym ſawoſtawojonym aſo nejrednieſchy poſkad žywieńa, jich troſcht a wjaſele. Nowejewy 8. febr. toſaž Christian Schomber, 32 lët st. Knēžo, huz naſ roſpominajſch, až my derbimy humreſch, aby my mudre hordowali. Turnowē 14. febr. Anna Gaſan, 15 lët st. Ja hom ſchi s niimernēju luboſczi lubowaſ, dlatogo hom ſchi t bebe ſchēgnuſ i lutneje dobroſchi. Pischkuz 12. mǎrz budat Johann Stapfe, 62 l. st. Nad ſchēſcho ſe huſtrowiſch. Ale niſcht niejo jomu to ſtrowe daſch mogat. Ten Knēſ jo jogo humogſ wot ſchynnogo ſtego a jomu hupomogſ t niimernemu ſtrowju. Turciju 14. mǎrz Anna Marie Friedow, 6 lët st. Dube pilne žowcžko jo taſ nēmažejužy rubniēne ſuierſchi hordowalo, ſa tym aſo taſ luboſne roſkwitko jo t wjaſelu tych ſtarejſchy. Ale troſcht jo ſa tych žakujuzych, až nēſtaſona ta duſcha wot janželow jo naſona hordowala t woſchjojſtej hutſchobe. Sbožne sù, kēž žyſteje hutſchoby sù, pšcheto woni budu Boga wiſeſch. 3. april humenſkar Martin Stedlina, 79 lët st. We ſwojej roli, kotaryž taſ žesto we ſnoju ſwojogo hobliza jo hobžekat, wotpożywa nēt to muzne ſchēto wot ſchynnogo žēla. Wtože ſeruko jo do teje role huſeſ. Wono jo ſtako a ſchāſne ptydy pſchīnaſko. Nēt jo teſe jogo ſchēto aſo ſchāſne ſeruko do teje ſameje role ſe huſeſo ja tym ſkowom: Wono ſe bejo ſtajuze a bužo gorējſtanuſch nēſtajuze. Nowejewy 2. april Albert Wenzke, 2 dny ſt. Ten Knēſ jo jo daſ, ten Knēſ jo jo braſ, to mē togo Knēſa buži chwalone. Turnowē jaden nēmanželſke goſe a dwē Turciju.

Nēſotare ſerbiſke ſpiwaſke knigty sù ſe hyſchczer namaſali a mogu ſe ſa 4,50 ml. kupiſch.

Na 30. mǎrz sù Drenowē ſwēžen ſwēſchili. Dobſch sù brali; hobyſchēd knēſ ſchulār Bieger wot ſwojogo am- kotaryž 50 lët mēnej dweju mjaſežowu jo ſaſtojaſ; hobyſch Drenowſka mjaſ wot ſwojogo huzabnika, kotaremuž pšch 34 lët ſwoje žiſchi jo dowērika. Maſa ližba, te ſwoje, ſchulār ſaſtojuſtwo a hotoſne ſchulāre, jo ſe nejperēj w ſchuli ſgrom- žiſa, žož Bogu ſe hužetowachmy ſa ſchynno, žož nad ſwojom ſkuzabniku jo zyniſ, a jogo pšchobachmy, aby tež dalej joga žognowaſ. Potom žechmy do žurli kjarzmy, žož žēla wjaſ i wojnaſtim towarſtwom a ſe ſchulſtimi žiſchimi ſe jo ſgromajli. Sa huſpiwanim kjarliža: „Chwal togo Knēſa, tog zēbnego krala, ty duſcha,“ roſkladowaſcho ſaraſ Bieger Bizanſki, taſ ſe tužyſch ſchēli, dokulaž hobyſchēd ſe beſo, ale taſ weto t tužyſch nāmožomy, dokulaž pšchemozne we naſ to goiēne jo, to zyniſch, t žomuž ten 103. pſalm naſ napomina: Chwal togo Knēſa, moja duſcha a nēſabny, žož won ſchi dobrego jo zyniſ! To jo to ſlawne poſnaſche togo, kotaryž ſlēdſt alēdaſ derbi na taſ dſuiſke ſwēte žēto na nēſuiertnych žiſchēžy duſchach. Gdž to žēto tuždy žēn i tym ſamym wjaſelim jo zyniſ, gdž ta moz joga niejo ſpuſchcziſa, gdž nēſmuzomy to beſne Božego ſłowa do mēlich hutſchobow jo ſeſ we naſe pſchichobnych pſadow, niž joga ſtaſt beſcho, Bog dawawaſch moſne hobej tu wolu a to žywieńe, taſ až tuždy zaſ poſnaſch derbeſcho: Pšchēſ Božu gnadu hom ja, žož ja hom. Sjamy poſnaſche pak teſe ſa tu wjaſ, kotaraž ſwoje žiſchi na dobre paſtwe wēſeſcho, žož ſe ſchafimi třebynymi wēžami to nē- třebyneſche ſu hutnuli, Boga lubowaſch huſchēj ſchogo Pšcheto žož to te žiſchi žywieńe, tam roſtu gorēj ſtarejſchym t wjaſelu, Bogu t zesczi! Tež krajny ſchulinspektar Roman groſnaſcho wot teje gnady, kotaraž huzabnikoju ſe jo doſtanuſ a pšchēſ nogo teje woſaže, a daſcho piſmo kralojſteje huſchyn t wēſczi, we kotaremuž hugronijo, až ſa ſwērne žēto wot kral- ten orden Zolaiſkego domu ſe jomu podarijo. Hutſchobn- ſłowa pſchīwowaſcho teſe drugi ſchulār ſwojomu towarſch- we žēla, a potom podariſchēj prēdny ſchulſki goſz a žowc- i redneju pēžnu aſo poſcžont ſchulſkich žiſchi rednu bildu „Jeſuſ we Gethſemańe.“ Tež maſy woſhymlētny goſaſ ſaronaſcho t wjaſelu ſchynnych ſgromajžonych ſkobodnie ſwoje pēžni, polubēžy, až pšchawu, jederny muž hordowaſch žo, ni kotarymž ten ſtary huzabnik hyſchczer raſ ſwojo wjaſel mēſch dej. Schoſta ſe hužetowaſcho we mēnu woſadny podariſcho aſo ſnauie žēla joſu t wotpożywanu wot dſuiſkeg ſchēžkego žēla. Mēſto ſwojogo nana hužetowaſcho ſe ſaraſ Bieger Skjarboſcžanſki ſa ſchynnu hopykaſanu luboſczi a na- pominajſcho, aby ten nejrednieſchy žēt to dopokniēne togo ſłowa byſ: „Spominajſcho na waſchych huzabnikow, kēž wam Bože ſłowo ſu gronili; glēdajſcho na ten huſchod jich ſažaržana a žiſcho ſa jich wēru.“ S tym kjarližom: „Ga ſe nēt mojej ruze a wēž ty mē,“ wot ſchulſkich žiſchi ſpiwany koſižowaſcho ten redny ſwēžen, kotaryž niž žłowetuju, ale Bogu t zesczi ſe ſwēſchil jo. A nēt žognui Bog ten Knēſ ſwojogo ſkuzabnika a pomogſ jomu nāſcž to ſchēſne ſcherpeſe kotarež na nogo jo poſožnyſ.

Sa prēdnego ſchulāra Drenowē jo knēſ Spremberg s Liſchowa, rožony Laſomej, pſchīſchēſ. Bog žognui joga žēto nad tymi žiſchimi a pšchēſ te žiſchi nad teje woſaže!

Berkwine powieszczi sa dolno-lużyſke ſerbſke wołady.

Mai.

Woładnik pſchichada luźdy mjaſeż a plaſchi na zeſe lěto 60 pń.
Staſaſch jen ſebe deſſch pla ſwojogo kněſa ſaraſa abo huźadnifa.

1910.

Ze žywe.

Bog paſ niejo jaden Bog tych humarſkich, ale tych žywyſch.
Matth. 22, 32.

Daschi te humarke ſwojich humarlikow ſakopaju! groni ten kněſ. Žiwna bilda; humarlego naſu na ſjarchob. Ale žiwno, teke te, kenž ſa tym kaſchczom du, ta dluſka ſmuga tych pſchewożowatow, ſchojadno, wotzogo mjaſy ſobu pojedaju, mjaſy ſobu plaſu a ſe ſmėju, humarliki ſu ſchyſne. Humarliki ſu teke ten ſaraſ, te rowrnyate, ta myjaſniza, kotaraž te iwenki na row položyjo. Ze humarke ſakopaju ſwojich humarlikow. Tak jo wiži Jeſus. Woni ſami jo niemiže, mēne, až polno žyweńa ſu. Woni ſeju a twate, kupuju a pſchedawaju, ſe žeńe a daju ſe ženiſch, ſtaraju a mjaſele ſe a huźhwaju ſa moźnoſcžu ten krotki zaſ. Nejo to ſname, až žywe ſu? Sa Jeſuſa ſu humarke. Zož to žyweńe aſle pſchawe t žyweńu huźynijo, to namaju.

Abu jo to žyweńe, kaž wony bogaty muž ſe žywjachſo? Kuźdy žeń mjaſole a gjarže ſe žywiſch, to beſcho ſa ſogo to pſchawe mēne žyweńe. Sa Jeſuſa paſ niejo to ſewſchym žedno žyweńe. Sa Jeſuſa jo to tak iwele ako ſwojo žyweńe ſgubijſch, žywny humarſky byjſch. A we mēnoſcži, t zomu ga ſe žywjachſo? Won ſam jo ſwojo žyweńe ſbrojſ a teke hyſchczer drugich t ſbrojſchu jich žyweńa ſawjadſ. Och won ma iwele bratiſchow, ten bogaty muž, bogate a chude. Schojadno, lez iwele abo mało maju, zož jich ſchěłne poźedańe chłoži, to jo ſa ne žyweńe. Ale to niejo žedno złowezne žyweńe.

Žo žyweńe jo, pla Jeſuſa jo wižimy. Won ma t wojowanu, ſtawńe ſchěžto t wojowanu ſa Bože kralejſtwo. Won hordujo hobgrońony, pſchegońowany, won tſchujſch ſchyſno, zož drugim pſychnoſcž žyweńa jo, zaſ žyweńa nepſchizo t chudoby a tſchadańa. Ale won ſe žywi. Žogo duſcha woſtańo młoda. Žogo duſcha naſo bogate žyweńe we ſe, kotarež žedńe ſe nehuſozerajo, jaden žyweńe, kotarež ſtawńe bogatſche, ſtawńe moźnejſche hordujo.

Ale to beſcho Jeſus. Chto možo jomu ſe pſchirównaſch! Weto, ja zu jaden ſa naglědom žaloſne žyweńe hopiſaſch, kaž jo, chwalijſch Boga, zeſto doſcž

namakajomy, a wono jo weto jaden žyweńe polno ſwēteje mozy a rēdnoſcži. Sa ſe myſlim na ſtatejſche, hokoło kotarychž žiſchi gorějroſtu. Łažto jo namaju. We ſwoju ſwojogo hobliža žělaju; dławogo jo žyńe? Odyž jich pſchachachſo, woni jo nepomēniju t huſotimi mēnami, dławogo jo žyńe. Woni grońe: To jo tak naſcha ſluſchnoſcž. Woni grońe: To ſe ſtańo ſa naſche žiſchi. Zož žyńe, jo weto ſwēta Boža ſlužba. Woni jo nezyńe ſa ſe, niž ſwojogo ſamſtego huźhwana žyweńa dla. A gdyž na ſwoje žiſchi ſe myſle, jo wēſcže, woni ſe myſle na to, aby je deſe ſaſtarali. Ale woſebńe ſe myſle na to, aby pſchawe złoweki hordowali, złoweki, kenž wēdobnoſcž maju. To jo jich nejuſcha ſtarocž. Och woni muſe ſe mijowaſch a žurne žělajſch. Głēdajſcho jano na ne, kaſ pſcherano ſe ſeſtateju. A woni namaju, kaž ſe groni, iwele wot ſwojogo žyweńa. A weto, woni ſe žywe. Kuźda žyła jo žywa, kuźda moz jich zlonkow, kuźda moz jich duſche jo žywa. Kaſ iwele ſkobodnoſcži, kaſ iwele ſczerpnoſcži, kaſ iwele ſapteſcha ſe ſamego, kaſ iwele dowēteńa, kaſ iwele hoplewajuzeje, žognujuzeje luboſcži muſe mēſch, muſe we ſe žywe ſdžaržajſch! A to žyweńe niemotebera, gdyž teke to ſchěłne žyweńe marſńej ako pla drugich ſe ſkaſyjo. Nē, to nutſchitowne žyweńe pſchibera na mozach, na bogatſtwu, gdyž woni ſtawńe ſtarſche, jich ruze ſtawńe ryńſchej, jich hobližo ſtawńe ropatſche hordujo.

To ſu złoweki, kenž nam to dowēteńe daju, až žyweńe dajo, kotarež teke ta ſmērſch ſkaſyſch namožo. Kaſ grońach? Woni horduju ſtarſche, jich ſchěło ſgińo, pochylone chojže. Woni roſtu ſaſej, kaž ſe groni, do ſeńe. Ale to nutſchitowne žyweńe žo drugu drogę. To hordujo ſtawńe moźnejſche, bogatſche, pſchibera na mozach. To roſcžo, ale niž t ſemi, nē, kaž raſ to młode ſchěło žyńachſo, t nebu. Kaſe bogate, mozne žyweńe možo we chorem, ſgińonem ſchěłu bydljſch! A teke we ſmērſchi, kaſ zeſto derbimy jo t požiwanim, t dymoteju nabožnoſcžu wižejſch, teke we ſmērſchi ne-hordujo to žyweńe ſtamane. Nē, we ſmērſchi pokažo aſle pſchawe ſwoju zełu žiwnu rēdnoſcž a moz, lez teke jano we krotkem ſłowu. Ale we takem ſłowu lažy jaden bogatſtvo luboſcži a dowēteńa do Boga,

lažy jedno bogatstvo žyweje mozy, kotaraž teke tu šmierzich pšewiño. Schyŋno zož howazej to žyweńe smuzhjo, jo pomalem skafhjo, to schyŋno muŋy to nutŋchikowne žyweńe jano we ŋwojej polnej mozy ŋawich. Wot takego žyweńa plaŋchi: Schyŋno žywe roŋcžo, wono roŋcžo a ŋmozniŋo ŋe a nepŋcheŋtańo. Wono roŋcžo a ŋdajao ŋwojej dopolnoŋczi napŋcheshiwo. To žyweńe ŋejo wot ŋenie, ale wot ŋebja. Wot Boga jo pŋchichlo, t Bogu ŋe roŋchi. Won ŋebužo jo pŋches niz a nikogo, won ŋebužo jo teke pŋches tu ŋmierzich ŋe ŋwojeje rufi rubnuŋch daŋch. Bog ŋejo jaden Bog tych humarŋch, ale tych žywyŋch!

Božy dar.

Gaž how a tam po tych ŋchulach pŋchejžoiŋch, ga namaŋajoiŋch zeshzej ŋibki a kuŋki klěba lažezy, ako žiŋchi t jedli ŋejŋu abo na boŋ chyŋchili ŋu. To ŋejo rědńe a poŋažo, až ten ŋchedny klěb ŋe wězej taŋ we zeshczi ŋama, ako we periweshchych zaŋach a taž to byŋch deŋažo; roŋniej: klěb jo Božy dar, t jogo rufi deŋŋch jen ŋebe huŋŋchoŋyŋch, taž to Jeŋus naŋ jo huzyl we ŋwortej pŋchoŋŋe, a t jogo rufi jen doŋtańoiŋch. How pŋchizjo mē do myŋbli krotke hulizowańe: Pla wjaŋboleje goŋczińy we goŋczenižu chytachu ŋe goŋczi t meŋta t kulŋami, kotrež ŋebe wot klěba na bliže gotowachu. Nedaloŋo wot nich ŋeježesho ŋtarŋi bur. Ako kuŋt klěba pŋchi ŋom doŋoj padnu, ŋwignu jen, poŋchŋaŋcho jen a zaŋcho: „Božy dar deŋ byŋch we zeshczi mēty“. Sa tym ŋje tu drobeńžu. Nad taŋim žyńenim ŋchyŋne huńhelŋnuŋchu a žeden ŋechytaŋcho dalej t Božym darom.

Monika.

We Franzojsŋkej hobraduju, taŋ tomu ŋtaŋeu togo ludu hoboraŋch mogu. Jaden zaŋcho: Zož nam notne jo, to ŋu moterŋi.“ Won ma pŋchawe. Raŋ ŋe zelemu ludu jo poizjo, to lažy wēŋchych žel na tych moterŋach. Do jich rukowu jo wele položone. Taŋ aŋ wo ŋwērných paŋtyŋtow a huzabnikow pŋchoŋymy, taŋ deŋali teke wo ŋwērne ŋcheshcziŋańŋke moterŋi pŋchoŋyŋch. Chwalich Boga, ta ŋcheshcziŋańŋka zerkwja jo pŋchezej take mēla. Ten 4. maj jo narodny žen takeje moterŋi, t mēnom Monika. Wona beŋcho maŋch Auguŋtinuŋa, ŋlužabnika a muža Božego, kotregož žognowańe sa jogo a pŋchiduzy zaŋ ŋewŋchym dohulizowańu ŋejo. Narožila ŋe jo we lētu 332 Afrize a wot bogaboŋaŋneje žowŋi we ŋcheshcziŋańŋwe ŋe roshuzowala. Statejsŋkej ŋtej ju bogatemu ale tatańŋtemu mužu jo woženikej. Ale wona jo pŋches ŋwojo dobre a pŋchistojne hobchadańe a ŋazaržańe ŋwojogo muža dohynula, taž piŋane ŋtoj, až te žony ŋwoje muže, lež tomu ŋlowu

ńewēte, pŋches ŋwojo ŋazaržańe we boŋaŋni dohych deje. Monika bu hudowa a ŋejna žedneje wēŋcheye ŋaroshczi, ŋežli tu ŋaroshcž sa to wotkublańe ŋwojich žiŋchi sa tym ŋlowom: „Wotkublańŋcho waŋche žiŋchi we marŋŋańu a roshuzeńu tomu ŋnēŋu“. A t tym ŋlowom Božym beŋcho jeje pomoz to bjatowańe. Raŋ huŋŋchobńe sa ŋwojo gole bjatowala jo, poŋažo nam, zož jaden ŋaraŋ jej groni: Och ženŋka, ten ŋyn, nad kotrymž taŋ welgi ŋe plazo, ŋamžo ŋe ŋgubiŋch. A zož Bog ten ŋnēŋ jej we zowańu poŋaŋaŋ jo, to ŋe jo teke dopolńilo: až jeje ŋyn tam ŋtojaŋch bužo, zož wona ŋtoj. Se ŋchēžŋim wojowanim wo togo ŋyna, ŋenž na ŋwētnych drogach chojžaŋcho, a sa ŋchēžŋimi wojnami, ako ten ŋyn ŋam jo pŋchewojowaŋ, jo won pŋches Božu gnadu tu ŋristuŋu pŋchichel a jaden byŋŋche ŋwēŋlo hordowaŋ. Ale mimo ŋwojeje moterŋi miŋe a bjatowańa ŋebny taŋ ŋe ŋtaŋo.

Woŋebne dny we žloweznem žyweńu.

ŋcheshcziŋany narožiju ŋe ŋyri raŋe: pŋches tu maŋch, pŋches to dupeńe, pŋches to roŋcheńe (naŋpet naroženie), pŋches tu ŋmierzich. Dupeńe a naŋpet naroženie ŋtej ŋwēŋanej a deŋalej do jadnogo gromadu padnuŋch, taŋ ako to pla tych prēdnych ŋcheshcziŋanow, ako ŋe ŋu dali dupiŋch, wēŋchych žel ŋe ŋtaŋo jo. Taŋ mogu Bože žiŋchi ŋchchi narodne dny ŋwēŋchich. Ten prēdny, zož na ŋwēŋ pŋchichŋli ŋmy; ten drugi ten žen togo drugogo, togo naŋpet naroženia, zož ŋtupili ŋmy do togo kraŋejŋŋwa teje gnady, ten ŋcheshchi ta ŋmierzich, to pŋchizenē do niŋernego žyweńa. Te prēdne ŋcheshcziŋany ŋejŋu ten ŋchēŋny narod woŋebńe zeshcziŋili abo ŋpominali; wele wēzej ŋu ŋwēŋchili a we zeshczi mēli tej dwa ŋlēdnej narodnej dńa. Wot togo narodu do teje gnady jo ŋe jim aŋle pŋchawe žyweńe ŋachopilo, doŋulž ten zaŋ prēdŋ togo sa ŋgubjonny mējachu, a ten žen teje ŋmierzich beŋcho sa nich ten žen togo naroženia do togo niŋernego, wjaŋbolego žyweńa, zož žeden grēch jich wēzej doŋyŋnuŋch, žedna bol jich wēzej huŋmierzichŋch ŋamžo. Taŋ ŋu te ŋcheshcziŋany we tych prēdnych zaŋach t wjaŋelime na ten žen teje ŋmierzich glēdali, a ta ŋchey tych mārtyraŋow (dla jich wēry huŋmierzichonnych) beŋcho jim ŋenie teje zerkwē; t jich wēry a wjaŋeloshczi tež we ŋmertnej ŋchunže naŋtachu a narožichu ŋe pŋchezej ŋaŋej nowe ŋnanti sa ŋristuŋa a ŋchym groŋńej ta woŋada tych wētezyŋch t mjazom a hogńom ŋe pŋchegońowaŋcho, ŋchym dalej a plodńej wona ŋe roŋchytaŋcho. Pla dupeńa goletŋa ŋe namaŋajo zeshcej wot ŋmotŋchom napŋbane ako bogaboŋaŋne žyžańe: Ako ŋe ŋy narožilo, ŋy plakaŋo, a te twoje ŋu byli wjaŋole, žywy ŋe taŋ, až, gaž humŋoŋch, ty ŋe wjaŋeliŋch mogal a te twoje plaku. Raŋ Friedrich Wilhelm IV. jo na tych dńach,

žož t fhwetemu blidu žefcho, fwoje myfleńa do knigłow napifał; we nich namałajo fe to fłowo: „Daj, kněžo, aby to ftupeńie t twojomu blidu mē tať waźne było, rowno aby t fhwerschi fchło, aby, gaź ja ras t fhwerschi du, moja droga tať wjařola byla, rowno aby ja t Bożemu blidu fcheł.” 24. juni jo žen Jana dupjata a na 25. dezembra fhwēschi fe Křista narod. To jo nēcht t tym fłowom Jana 3, 30 rořklad: Ten řamy dej rořč, ja pať woteberařch; přcheto po Jana woteberaju te dny, ř godami pať řařej přchiberaju. Tať dej teke we nařchom duchnem řyweńu byřch, aź ř Křistuřowym narodom we nařchey hutiřchobe a nařchem řyweńu won přchiberał, nařch greřchny wjařym pať wēzej a wēzej woteberał.

Bo řgubijořch přches bogabojařnořč? Na to da jaden řelafchē tať wotgrono: „Ja řom přches řu wele řgubił, ja řom řgubił tu lubořč t řřeřchu, moju rořřtu drařtwu, moju puřtu rolu, to waźeńie ř mojeju řeńřteju a ře řuředami a moju řlu wēdobnořč.

A řo do řydnōřch přches bogabojařnořč? Na to wotegroni řhudy řarki: Ja řom mojomu Bogu tať dluřto a řwēńe řluřyl a mojo mřto jo jadro wēřte mēřto we jogo řraleřřtwe řa mńo a řa te moje.

Rať droga jo biblija?

Čhineřřate řu řwelgin pořřtne a řa mamonom poředne, řa řeńeře by řchřkno řynili. Woni teke řewēte, aź nēcht nēřo mimo řapłařchonta řyniřch mogał. (Taťu myřł nadeřřořch teke řow pla nař.) Wele wot nich ře myřle, te pořłniki (miřřionary) řapłařchiju te luźe, aby řřchēřčijany řordowali a najmeju řeře mureřch a řeńřřich, aby ře dupiřch dali. řaden dupionř chineřřat mējařcho ras ře řwojim tatańřřim řuředom tať rořgrono: Wele řeńeř řu řchi te řuře dali, aby ře dał dupiřch? 20 tolari? Wele wēzej! beřcho to wotgrono. řundert tolari? Wele wēzej! rowřřnt tolari? řyřchēřer wele wēzej? Wele ga? Wēzej ako řow ta řela gora, gabř ře řłota a řłobra byla, řuńařo. řo ty groniřch! řuwoła ten Čhineřřat. řo, přcheto woni řu mē řow te řřchafne knigłř dali, wotgroni ten řřchēřčijan a połařa na řwoju bibliju, ta mē řulizuju wot Boga, wot řeřu Křistuřa, wot řolgatha a wot teje nińerneře řbořnořčji. — řuby přchijařchel, řa tať drogę mařch ty řwoju bibliju?

Přchawe wotgrono.

Kněžna ř řuřłeřego rodu řařcho ras t řuzonemu bogabojařnemu řuřuju: „Ja řlyřchym, wy wēřčjo wele

a řčjo tať řuř řořeta, ga groniřcho mē, dajo na řebju teke wofebne mēřta řa te luźe ř řuřłeřego rodu?” „řaden řořeta řeřřom”, wotgroni ten přchafchany, „ale ja řamgu řamelzařch, aź řog mē přches řwojo fłowo řřchafe řjawil jo. Tať mogu řam groniřch, aź tať wofebne mēřta dajo, ale, bořto, woni řu řwelgi řakurone, řaź to pla Matř. 10, 24 a we přednem řiřčje na řorinřatow 1, 26 namałajřch řuřořcho.”

Ča pořłnřtwo.

Nař přchizē řlēpe řowčřto t řarařoju a da jomu 27 marřow řa miřřion. Ten řarať ře pořřwa nad telif řeńeřami a řařcho: „řy řy řhude řlēpe řowčřto, řať mořřořch telif řa to ewangelio řuiřneřch?” „řo, ja řom řlēpa”, wotgroni wona, „ale tať řhuda, řaź wy ře myřłiřcho, řeřřom; jo, ja mogu te 27 marř řřetej řřchuiřch ako te wiźeže. Přcheto, řlēdajřcho, ja plēřchom řorbř a řorbizti a dořulř řlēpa řom, mogu te řorbř rowno tať deťe we řřchne gotowařch ako přchi řwētle. Ča řlēdne řřne řu te wiźeže řowčřa we tyřch dluřřich wjařorach řa řwētle wēzej řhudařch muřali ako 27 marř. řo řom řeře nařariła a ja mogu řam te řeńeře dařch řa te boge tatańe a te pořłnřiki.”

Wele řłowekow ře myřłi, tu řbořnořč mogu na pořłoli dořtařch, gaź ta řhwersch t nim přchizō. Ale řtoř přchēzej řwelřami gańał jo, řebřo nařlēdřu a naras jağńetřo řordowařch a řtoř přches řele řyweńe řaź řom t lewizř ře jo řhřlať, řebřo we řhwerschi t přchawizř padnuřch.

řubořč řa řluřřjo řubořč. řan přchafcha řwojo řowčřto, řať to přchizō, aź řuřřy jej dořřy jo. řo ja řewēř, wotgroni to gole, ale mořřno, aź přchizō ř togo, aź ja řuřřemu dořra řom. řij tam a řyń rowno tať!

řowčřow grajche.

Čłoř: Summ, řumm, řumm.

ři, ři, ři,	řuch, řuch, řuch,
řořř a ře mnu graj!	řuiřcho řypeltuch!
řochřřch řhřřřřřu řřemurřcho,	řuřło jen pořřwiguiřcho,
řořłō řchřřno na řłomurřcho;	Přches řańeńa přchēřcheguiřcho;
ři, ři, ři,	řuch, řuch, řuch,
řořř a ře mnu graj!	řuiřcho řypeltuch!

řui, řui, řui,	řa, řa, řa,
řeřřchřř nama řui,	řyř mē řumpanka;
řř ře řizř řerwenitej,	řa řřchizř nēť řřřř řtoje,
řoře byřřchey řařwēřchitej;	řřřř, pođlu, tať ře roje;
řui, řui, řui,	řa, řa, řa,
řeřřchřř nama řui!	řyř mē řumpanka.

Berkwine powjesczi ja dolno-lužnyske serbske wožady.

Junj.

Wožadnik pschichada kuzdy mjašež a płašchi na zeke lěto 60 př.
Stajajšch jen šebe dešch pla šwojogo kněša farata abo huzabnika.

1910.

Klěb.

Ev. Jana 6, 1—13.

Žož našch Kněš Jezus pschizo, hordujo šchytno křchajne a ředne. Hukazue horduju zyste, šihersch hordujo žyweńe, kłabosć hordujo moz, šla wědobnosć hordujo k wjašelu na Bogu. Ze złoweki, kenž s nim hobchadaju, grońe: To stare jo šajšchlo, lej, wono jo šchytno nowe huzynińe, chwal togo Kněša, moja dušcha! Won huzynijo s welkow jagńeta. Žož won do rukowu sejo, dostańo nowu žiwnu bñtšchnosć. To možo jadnogo złoweka hutšchoba bñsch — how bñsch kuš klěba.

A won wese ten klěb a žekowascho še. A wot togo hofognušcha jo to šlowo klěb bñtšchnosć dostało. Won wese ten klěb; nět jo nam klěb nězo šwětego hordowało. „Sgromažćzo te šbydne drobenize, aby še niz nšbrojło“. To šu šebe te złoweki k hutšchobe wesele. Wěda nam žiřham, gdyž klěb brojachmy, kať jo našcha luba moterka šćžofala! A namakamy nižer na droše kuš klěba, my űamozomy to wižesch, my jen šwigńomy, šzynijomy jen nabof, aby te ptašchi togo nšbja na tom šamem šwojo wjašele mšli, teke woni budu še wo to štarasch, aby še niz nšbrojło.

Klěb, my űamozomy žowšchym hynazej wot űogo groniřch ako s wěrneju nabožnosćzu, ako s wěrneju lubosćzu. My ga gronimy pschzej: ten luby klěb, a gdyž jogo jano mało jo, teke potom gronimy wot lubego klěba. A my űamozomy hynazej, my muřhym našchogo Wořchza wo űen pschofšch: Nařch šchedny klěb daj nam žinřa, howazej nam nšbłoji. My muřhym ja űen še žekowasch, gdyž jen do ruki sejomy, dokulaž won wese ten klěb a žekowascho še. Žož won do šwojeje ruki sejo, dostańo bñtšchnosć, to hordujo žiw.

Kať jomu možno jo, pšch towřhnt złowekow nařschisch? Požiwuj še jano nad tym, pscheto žiw še štanu, aby my še požiwali: Nařch humožnik muřh žiw žynisch moz. Gaž našch humožnik žeden žiw žynisch űamožo, potom űamožo nam niz pomoz. Potom ga űemogli k tomu to dowěreńe mšch, aź won s nař žalofnych złowekow nězo huzynisch mogal, nad žymž Bog šwojo wjašele ma. Gdyž won ten šwět dobyřch zo — a wele wot űogo jo južor dobyř —

potom muřh won žiw žynisch moz. A won jo možo. Žož won do ruki sejo, złoweznu hutšchobu abo klěb, to pschizo do Božej mozy, a Boža moz bñsch pla űogo. We Božej mozy možo s mało wele huzynisch, s jadnogo korbika wele korbow polne, s hubrach hufšhđ. Ty še žiwujosch? A žosch kužde lěto šagon doloj a goťej a hukewasch male šerńa. We šemi laže; ta šemja jo togo Kněša, štoj piřane. Ze šerńa laže we šemi ako we Božej mozy, kenž s malego wele huzynijo. Ku žńam pschizosch šašej, žo šu te šerńa mostali? Ššnop štoj pschi šnopu. Požiwaj še jano. Ty muřal tam jano se štyřńonyma rukoma štojasch. Ako ten golazť pšedť nim štojascho a jomu šwoj korbiť podariřcho: How, Kněš Jezus, možo šchi to na pomozu bñsch? A won štojascho a glědascho a po-žiwascho še, kať špod Jeřuřowyma rukoma pschiberascho. Kněš Jezus, zo šy ty s mořog klěba huzynis! Pšsch towřhnt glodnych złowekow šy ty nařschil. To žyni won hřschćzer žinřa, pscheto won jo hřschćzer žinřa pomoznik, a wono dajo žinřa hřschćzer glod.

We mlogem domš byđli ta štarosć. Ze šćženj maju huřch a šlyřche kuzdy žen to štarjenje: Žo jo to mjař tak wele? Tomu nanoju sejo tu moz k žělu, a pla moterki űewiže te žiřchi žedno pořmšřkowane wězej. Tam byđli ten glod. Niz zařchńeřřchego k wižěńu ako złoweki, kenž glodnej wozy maju. Niz zařchńeřřchego ako to pschajřchane: Žo jo to mjař tak wele.

Alle šchytno, zož glodne jo, dej žynisch ja tym šlowom: Žynischo, aź še te luže ššbedaju. How te jo žyńe, a nět zařaju šchytnych wozy na űogo. Nam jo južor pol pomozne, gdyž ten Kněš nař pschemogł jo, aź še hofolo űogo ššbedajomy. Tam k jogo nogoma we šchichosćzi a zařańu, hordujo se štarania bjatowane. We našchey duřch hordujo žywa ta nařej, won bužo šchytno deťe huzynisch, zařaj jano. Nšewšch nřřkogo, kenž twojeje mozy poderbijo? Nšššlyřchsch tu pschikafń togo Kněša: ži a daj jomu k jěži? A gdyž hofolo tebe ničť űejo, kať zeřto še žyńe we našchey zerkwi kollekty šuate! Glědaj, glodne złoweki pschidu k nam s Čhineřřřřeje, s Afřiki, se šchytnych tyř smilnych wjažow! Alle teke našch Kněš pschizo: Dajřcho jim

Źjėži! Mozofch jo zhnifch we jogo mėnu? Nafch Knėš Jezus Kristus zo naŝ i wjaŝelim napoľniŝch, gduž ŝebe wot naŝ pomoz dajo, žiwu zhnifch.

Ale wono dajo hyŝchėzer drugi gľod we tom ŝwėŝche, a wono dajo drugi kľėb we tom ŝwėŝche. Ten gľod mozofch mėŝch a gduž tefe kuždu žen gjarže a wjaŝole ŝe žywiŝch a ŝ purpuro a drogim rubjažom ŝe hobleŝaŝch mogal. Ten gľod mozofch mėŝch, gduž naduty po dwoťe chojžiŝch a ŝ ŝebe žėjoŝch: Mojo polo jo deťe naŝľo, ja mam huŝbydľ na ıwele ľet. Deťe tebe, gduž pŝchi tom ŝchytnom gľod maŝch. Ten gľod nemėjachu te pėŝch tomynt. Žich bťuch bėŝcho naŝchony, nėt bėchu ŝpokojne luže, to bėcho ta žaloŝč. Dlatogo žėŝcho Jezus wot nich. Woni nėjŝu jogo roŝmeli, a won nėjo ŝ nimi niz ŝachopiŝch mogal. Wėŝčė, won zo a možo tym zľowekam pomagafch we ŝchytnych ŝchėľnych nuŝach, ale to nėjmoŝebnėjŝche bėcho jomu pŝchėzej to gojŝche togo nutŝchťownego zľoweka. Te luže pať ŝchėchu jano jogo ŝnamiėna a žiwu wižefch, tu hutŝchobu nėdachu ŝebe wotdobyŝch. Aľo tefe hyŝchėzer žinŝa te zľoweki ŝu.

Scžo južor raŝ ŝlyŝchali wot zľowekow, kėnž dľuŝki zaŝ gľodnuŝch mogu a we mėŝtach ŝa pėnėje ŝe wižefch daju? Kať ıwele dajo jich mjaŝy nimi, kėnž mjaŝėze, ľeta dľuŝko, jo zaŝ žyweńa gľod nıamaju ŝa tym kľėbom žyweńa, kotaryž naŝch Knėš Jezus Kristus jo. Dch, gabu ten Knėš ŝaŝej gľod do landu poŝľaŝch ŝchėľ, gľod ŝa ŝe ŝamym. Gowazej ga muŝy ŝaŝej wot naŝ hyŝch. Bog ŝwarnui naŝ, aby žėdnė ŝe naŝchone nėzuli. Pinowaŝch naŝ dej, aľo togo jėľeńa, kotaryž ŝa ŝryŝchneju wodu ŝe žėťo. Žognowane ŝu te, kėnž gľodne ŝu, gľodne ŝa ŝejom Kristuŝom. Žyńŝcho, až ŝe te luže ŝeŝedaju hoľoko nıogo. Won jo ŝa pŝchawu gľod ten pŝchawu kľėb. Won ŝchi naŝchıjo, won zħni žiw nad tebu.

Domıŝna a zuŝba.

1.

Zuŝy doma.

Ťłotojz žywnoŝč bėŝcho ta nėjwėťŝcha we jŝy. Južor we tom zaŝu, aľo ten ŝtary nan togo nėťejŝchego buťa how bydľaŝcho. Kať ta žywnoŝč ŝ tomu mėnu jo pŝchiŝchľa, ŝe nėwė. Nėťotare grońe, ten ŝtary nan tog nėťejŝchego buťa jo ŝe do teje žywnoŝčı woženıŝ; doľulaž pať ta nėwėŝta ŝwojich ŝľoŝchanych ľoŝow dľa wot tych drugich mľoženıžow woŝebńe zėŝčona nėhordowa, jo ta žywnoŝč wot tych ŝľoŝchanych ľoŝow teje butowı ŝwojo mė doŝtala. Druge grońachu, ta žywnoŝč ma ŝwojo mė wot tych ŝľoŝchanych poľľadow, kėnž tam ŝgromažone a chowane hordowachu wot narodu ŝ narodu.

Ten nėťejŝchy buť pať, Wėťoŝch ŝ mėnim, ŝtojaŝcho we žıownem zaŝu pŝchi rotach, gľėdaŝcho na ten woŝ, kotryž rowno do brožńe jėžejŝcho a grońaŝcho pŝchi ŝe: „Ta pŝcheniza jo ľetoŝa ŝchıaŝńe ŝe ražıľa, ŝchıaŝńa ŝľoma a hyŝchėzer ŝchıaŝńejŝche ŝerńka, ŝerńka aľo zyŝte ŝľoto, tať žoľte, tať ŝchėžke; jo, daži te luže pŝchıaŝchaju, wot zogo ta žywnoŝč ŝwojo mė ma: žož 120 taťch woŝow do brožńe pŝchıdu, tam pŝchıžo ŝaŝej ŝľoto ku ŝľotu. Žo, ŝľoto jo ta nėjľepŝcha wora, ta pľaŝchi ľeŝche a ŝyńe. 120 woŝ pŝchenize, 80 woŝ žyta a howŝa niz ıwele mėńej! ja zu žinŝa wjazor raŝ pŝchemyŝľiŝch, zo to ŝa pėnėje pŝchınaŝo. Ža ŝom pŝchėzej groniŝ: Pŝchawu muž jo, kėnž doma pŝchėzej drobne pėnėje ma.“

Tať ŝtojaŝcho ŝamyŝľony a mėrwıŝcho ŝe we ŝľotu. Potom na te twaťeńa gľėdajuzy, žaŝcho dalej pŝchi ŝe: „By je dawno ŝwotrywať, te ŝtare twaťeńa. Dwa ŝtow ľet južor ŝtoje a tťebne by byľo, aby ŝe kradu pŝchenowıli; ale twarıŝch pľaŝchi pėnėje a hyŝchėzi raŝ pėnėje. Gabu tať nalėťo, gaž ŝchyťuo homľoŝchone jo, ŝchřızka do ŝľomy ŝaleŝchėľa, ga ja nėby ŝe ıwelgin tužyľ.“

„Wıy ŝmy až na ıwerch ŝľadľi, žo deje te druge woŝy ŝe wotľodowaŝch?“ Ten buť ŝe ŝaľľėľa, won bėŝcho tať ŝamyŝľony, až nėjo to pŝchıžėne togo knechta žowıŝchym pomarkowať.

„Kľažčžo je na kľėw!“ Ten knecht pogľėdnu hyŝchėzer raŝ wot boľa na nıogo a žėŝcho ŝwoju drogu.

Čťož jıdnogo boga ma, ma pŝchėzej jano jıdnogo ŝamŝtego Boga; čťož pŝchıbogojŝtwu ŝľužy, ten ma pŝchėzej wėzej aľo jıdnogo pŝchıboga. Wėťoŝch ŝľužıaŝcho tomu ŝwėťľemu ŝľotu; ale gduž tať pŝchi gľıaŝchku a kottach ŝejžejŝcho, potom chopıŝchťej ŝe jogo ŝcherej wozu ŝwėŝchıŝch a gduž ŝejgraŝcho abo dobyŝcho, potom chapiachu te paľze ŝe ŝchėjč a gduž ten paľėnž jomu do gľowu ŝtupiŝcho, jo tefe ŝabyŝch mogal, až jomu to ŝľoto ta ľepŝcha wora bėŝcho. Ten buť pať mėjaŝcho hyŝchėzer drugogo pŝchıboga: to bėŝcho jogo jıdna ŝamŝta žowka.

Anna Wėťoŝchıjz bėŝcho 18 ľet ŝtara. Anna hutŝchobu mėjaŝcho ŝa ŝdaŝchım. Pŝcheto gduž gerzyjan ŝajgrachu, bėŝcho wona ta pľėdna na reji a weto nėmėjaŝcho ŝaŝej nanowu hutŝchobu. Pŝcheto gduž ŝ ŝaraťom abo ŝchulaťom abo ŝ pobožńejı žėńŝku pojeďaŝcho, ŝwėŝchıaŝcho ŝe ŝ jeje hoblizo aľo byťŝchnoŝč nııernoŝčı. Wė tej mľodej hutŝchobe bėŝcho žıwne ŝamėŝchıne ŝemŝtego ľuŝhta a nėbıaŝtego žyweńa, ta ŝemŝta ŝchamnoŝč wojowaŝcho ŝ nėbıaŝtim ŝwėťľom. Wona bėŝcho wėzej po tej moterze.

Ten buť mėjaŝcho ŝwoje zeľe žni doma, pŝchėgľėdaŝcho na brožńe a kľėwy a myŝľaŝcho ŝe: „Žėŝ a pij, ľuba dľŝcha.“

Te nashmiste schtormy hujachu, deischcz lascho fe f niebja. Te žni šu humloščone, ta žolta pšcheniza we meščach, wažona a wetišcy žel sepschedawana. Žinša jo ten but se šwojim knechtom do mēsta jēl. Wjazor fe pšchibliža. Tošč stoj we gumne šušbeda fšchutny, jederny mloženz pšchi zolkaŋni. Schate jo tam f hobschynkowanu. Nētotare forby deje bysch potežone a podstaione, aby te zolki teke tam doloj tog šlodfeg mjoda f šymemu nanošyli. Schytno želo jomu jan tať wot rukowu žo. Ten mloženz jo Grahojz Fryzo. Tšchi lēta bēščo pod wojakami byl a sachadne nashyme sašej domoj pšchischel. Nēt hobjēlascho šwojeje mašchi, tenž južor wele lēt hudowa jo, malu žywnošcz, mējašcho teke dobru sašlužbu f koňom, gdyž šarateju, abo šchulateju abo teke wejšanštemu pšchekupzoju schate wošnyš mējašcho. Šwoju mašch mējašcho lubo a pšchipomože jej pšchi žele, zož jan možašcho. Ale neželu mējašchtej pšchezej zaš, na mšchu hnyš a fe we Božem šlowe hochložit a mozowat. Nēt bywašcho mašch južor stara a nogi nēfšchēchu wēzej dalej a wona by rada wižela, aby Fryzo ša młodeju fe hoglēdowat.

Tať stoj Fryzo šamyšlony pšched zolkaŋnu. Na drugem boze pať stoj Ana Wētoščojz na płoščif f lagniona a poiweda f nim wot wētšcha a wēdra, wot jogo mašchi a jogo zolkow. Won stupijo f nej a groni: „Jo, zolki šu lētoša dēte nošyli a budu pšches šyme hužaržašch. Gab juž na šmerkaŋu nēbylo, ga by šchi potašal, tať pilne želaju; ale ty ga mogla witišche wotpošdnā how šastupišch, potom zu šchi šcho rošklasz.“ „Jo, jo“, wotgroni wona, „gdyž po wodu pojdu, ga zu chylžyžku pšchisch“. Tať poiwedašchtej wot jogo zolkow a jogo mašchi a našlēdku šabyšchtej zolki a až nashymfki wētšch poduwawšcho; šlēdkoju mēlžašchtej hobej, wona mējašcho šwojej ruze do teju jogo šyhnonej, a won glēdašcho jej dlušto do jeju bruneju wozowu, a wona f jeje wozyma ras f nomu gořej poglēdnū a pať saš doloj a zujašcho, tať jeje hutšchoba dybotawšcho dla wišcheje glufi, až jeje ruze we tyma jogo mēšch derbēščo. Ale f rasom fe powlētnu, rowno aby f rēdneg zowaŋa nēšjabfki wotzušchela. „Ten nan!“ tať fšchajžu šafšchifa a minu fe we hokognušču kaž lašna šatna pšches gumno.

Fryzo hობrošchi fe saš f jogo zolkam a by nej-lubej Wētoščoju f drogi fšchel, ale nēžli fe kradu doglēda, štojašcho Wētošč šmrozony pšched nim a žašcho: „Chto how pšchi tebe bēščo, Fryzo?“ „Wašcha Ana, knēs Wētošč.“

„Tať? Šsom južor gano šjaržme na reji wižel, tať fe prozowat šy, jej glowu šmurisch; ale to dai fe ras a pšchezej gronišch, kryndušč jeje nēbužošch,

tať wēro, ako Wētošč šom. Ša formani a budkate nēššom moju žowku gořej šchēgnuť.“

„Knēs Wētošč — —“ „Ty wēšch nēt, zo fe myššlim.“ Wētošč žēicho šwoju drogu.

Fryzo štojašcho hnyšchczēr dlušto pšchi zolkaŋni, won fe zely tšchēbēščo a nēwizēščo, tať te zarne mrofi hušchej nogo lešchechu a nēšlyšchajšcho to hušche nashymfšego wētšcha.

Po nētotarych tyžēnach jēžēščo pšchyny wos f dwēma brunikoma do Šlotojz dworu. Młody bur Gubaž f Jašena jo pšchischel, Ana Wētoščojz fryjowat. Stary Wētošč fe malo nēwjašelašcho a lebgōžēščo młodemu Gubažoju na wišche bofi. Ale Ana bēščo fe do jeje tomortki šamtnuła a nēpšchizē naprēdť, lezrownož zely dwor ša nēju pšchepytačhu, tať až fe myššlačhu, až nējo doma. Gubaž bēščo f takim poprošnem pšchischel, šklaška koňowu a jēžēščo f dworu.

Naras bēščo Wētoščojz Ana saš tam. Ale nēto dejali ras Wētošcha šlyšchajšch, tať na šwoju žowku šukašcho. Jogo ruka šzyni fe šchēžto na jeje ranie a won tšchēbēščo ju a grojašcho jej f pēščzu: „Ša zu šchi hužnyšch, twojomu nanoju pošlužchna byšch. Špominaj šebe to; budu šchi to nahužnyšch, a dejal to teke f fšchudom žynišch!“

Wona hoblēže, ale nēpitašcho šlowka.

Ša tyžēn jēžēščo młody Gubaž saš do dworu. Ana bēščo rowno f jeje šcheišchenizy wotejšchla, a ako žowka po nu pšchizē, da f wotgronu: Budu lubej hnyšchczī chylku pšchi tej šcheišchenizy byšch, mē fe žowšchym nēlubi, Jašēnšteg Gubaža pošnašch.

Ten fe šednu ned na wos a da koňoma fšchud; Wētoščoju pať pšchiwola hnyšchczī f woša, až dej fe do pšchichoda lepej pēdť glēdašch, gdyž saš ras jogo žowku ženišch zo, jogo wiži žinša f šlēdnemu rasu we Šlotojz dworē! Wos grimašcho pšches rota a po išy lešchēščo dluška šmuga kuta ša nim.

To bēščo pšchewele ša Wētošcha, došulaž jogo hutšchoba na šwojom golešču wišašcho. Won namožašcho fe žowšchym do togo šmyšlišch, až jogo lube, jadnošamfke gole fe tať daloko dejalo šabyšch moz, šwoju hutšchobu jadnomu zlowētoju dašch, tenž daniž towšynt tolari na blido nalizyšch namožašcho, daniž bur nēbēščo.

Nashyme bēščo. Wētšch hujajšcho pšches pola a lufi. Wētošč bēščo šwoju šlēdnū pšchenizu hupšchedať. Luže poiwedačhu, až jo we šlēdnem zašu hnyšchczī gorniwšch, grošnēišch a bogašēbojašnējšch hordowat ako šerwej, a až zeke dny fe žēnšēju a goleščim nēpoiweda, ale šato pať f teju zelažu fe mēna a goni. Žinša bēščo polterny wjazor domoj pšchischel a tať fe do postole lagnuť.

Zarne mroſkawy leſchechu niſzto po niebju, te woſcejechy chwojachu ſe a cheſtachu pod tym tergatym, rizatem wietſhom. Szreż nozy beſcho Wietſch wotzuſchel. Zela ſchpa beſcho ſwëtla. „Hogeń, hogeń, to ſe pali!“ Schyſne ſeſtſotachu gořej. Dwor beſcho zely we hogiń. Zaſchne płomie bijajſcho k niebju. Lebda moſtachu ſche hobydlate tego domu ſwojo nage żywieńe do weſtoſczi ſporajſch, pſcheto chromy bechu ſche ſłomiane a dwor welgin huſki. Wietſch ſtojaſcho rowno na Graniz dom a nęzli pomoz ſe jby pſchize, ſtojaſcho tych żywnoſcž teke we hogiń. Gaſyſch niejo pſchi takem wietſchu moſno a taſ laſyntej na druge žaitſcho tej dwę żywnoſczi we popele. S mroſow ſe lejaſcho aſ i baſami a ten beſchcz ſagaſy pomalem te žagleze ſpadanki.

Wietſch beſcho ſwoj dom ſgubil, to paſ niebeſcho ſa ſogo žedna welika niegluka. Wietſcha niegluka beſcho ſa ſogo, aſ žeden dom we Bogu žedne meł niejo.

(Dalej pſchizo.)

Zerſwine poweſczi.

S Janſchojſeje woſadny.

Werow aſch ſu ſe dali: Wilhelm Karl Schlenz i Paulinu Happaſoj ſe Schönhejdy na 27. maj; hudojz Friedrich Happaſ i Annu Luiſu Schlenzoy ſe Schönhejdy na 13. maj; Friedrich Kaina i Luiſu Schlimzoy i Drejz na 18. juni; hudojz Fr. Maue i hudowu Mariu Mucha i Drejz na 25. juni; hudojz Mertyn Kallaufe i Mariu Schömannoy i Janſchojz na 3. juli; Gottlieb Zech i Claru Roaſoy na 3. july; hudojz Georg Kochan i Moſta i Luiſu Wojtojz na 29. juli.

Jeſus kſchaj waſ wjaſcz

Al waſ deſe paſcz!

Wot ſuierſchi. Boſa ruſa pyta doma naſche domy, choroſcz chojzi juſor dlejšchy zaſ po naſchych wſach hoſoto a napadujo naſche žiſchi. Wſkogi kwetajſch jo juſor wot ſymneje ruſi wotkamany a ſtarejšche plaſu a uoſoju ſe daſch troſchtowaſch nad lubym goletkom. Janſchojzach jo ſuierſch na ſiachob huwjadla: Karla Wilhelma Janſchtego, 4 lët ſtary, won ſamce po ſchěžlem wojowanu na 5. juni; Mariu Jakubojz, ſtarſchu žowku hudowy, wona nenaſejuzny huiſe po krotkej choroſczi, teſ na 5. juni, 15 lët ſtara, a jeje 11 lët ſtara ſotſcha laſy we ſchěžtej choroſczi nët juſor do 9. tyžeńa. Dch Knežo, žyn jaden žiw nad nieju, daj ſtrowe, poſczel pomoz! Friedrich Wilhelm Wenzke humce na tuſam choroſczi na 22. juli, ſtary 7 mjaſezow. Radewieſy ſmy muſkali ſa ſobu ſakopaſch Mertyn Batrama, ſamſtego hyna M. Batrama, 6 lët ſtary; tyžeń jo ſchěžto wojowaſ a potom na 17. juli we meće hudychnuſ; Paulina Lindnariz, žowczto wjaſkara Lindnara Radewieſy, ſpuſchczi ten ſwët na 22. juli, 7 mjaſezow ſtara. — Poſkot Pawoſ piſcho raſ: Bog poſczelo tym ſwojim teſchnizu a troſcht, ſcherpenie a pomoz, aby teſ my troſchtowaſch mogali tych, aſo ſu we ſchatej teſchnoſczi i tym troſchtom, i ſotrymž my ſami ſmy troſchtowane wot Boga. (1. Kor. 1, 4.) Bog daj, aby te ſłowa, aſo pla

tych maſtych kaſchczikow ſe pſatkowali a kſyſchali ſu, ſgubjone niebuli, ale teſ troſchtowali a meſ dawali tym roſteſchionym hutſchobam piſches tu naſeju na niſerne žywieńe. Wſa hobſwarnuj naſche žiſchi, pſcheshomuj naſ pſched dalſchym domapytanim a žognuj nam, žiſcham a ſtarejšchym, chorym a ſtrowym teke te ſchěžte tyžeńe, aby te ruſi ſe ſaſej ſtytuli, raſ ſaſej na Boga ta duſcha ſe muſkila a i nim taſ pſchawe hutſchobne pojedaſa. To ſmy ſchyſne ſkomuſili, togodla napomina naſ Bog taſ wotſche k pokuſche, aby ſe roſchili k tomu, kenz jejo: „Ja ſom ten Kneſ, twoj Bog, a teke ten Kneſ, twoj gojſ!“

S Bizanſeje woſadny.

Samceſi ſu: 17. juni humeſkar Wilhelm Rüpfert Tuſeju, 69 lët ſtary. We dobrem ſpominańu buſo pla naſ wotajſch, kaſ ſwernie aſ do ſwojogo ſlédnego koſza tej zerſwi aſo zerſwieniz jo ſluſyſt. Dobroſch a ſmilnoſcz ſtej jogo piſchewoſitej zaſ jogo žywieńa, nët buſo wotajſch we tej Kneſowej wjaſy niſerne. Turnowe 19. juni humeſkar Martin Seydt, 66 lët ſtary. We wete jo chojſit, luboſcz jo ſek. Nët troſchtujo tych ſawoſtawjonych to ſpominańe na to, žoſ mełi ſu, a ta naſeja na to, žoſ k dozakańu maju, gdyž raſ ſa nim du. 24. juni humeſkarka Marie Bubern roſ. Happaſ, 82 lët ſtara. Aſo ſłowa k pſatkowanu pſchi kaſchczu jo ſebe ſama huſwolika Pſ. 91, 14—16. To, wona jo ſa Bogom poſedaſa, jogo me ſnaſa, ſe k nomu wotaka. Dlatogo jo jej ſjawit ſwojo ſtrowe. 11. juli wjaſkar Friedrich Roaſ, 31 lët ſtary. Rano jo ten ſwetiſt manſelſtwa roſdželony hordowaſ, rano ſtej dwe goleſchi k ſhyrotze hordowalej, won paſ jo huſſchel we tej weſtoſczi, aſ Bog jo deſe i nim meni a aſ tych ſwojich ſpuſchczjiſch nebuſo. Woſtańſcho teke wy we taſej weſtoſczi, ten Kneſ waſ nebuſo ſpuſchczjiſch daniž ſkomuſiſch. 19. juli humeſkarka Liſa Markus roſ. Baſu, 73 lët ſtary. Aſo pſchijajſchel jo ta ſuierſch k nej pſchijſchta a ju wjadla ſe ſhamnego žywieńa do tych hobydlenow tego meſa. Nët buſo Bog wotreſch ſchyſne kſy i jeje wozowu a wona buſo chwalisſch tego Kneſa niſerne. Dyſu humce 5. juli Eliſabeth Bertram roſ. Kuba, 51 lët ſt. Wele ſe ſakopjo, gdyž kaſchcz ſe žonu do roma ſe puſchczijo, wele ſgaſio, gdyž wozy moterki ſe ſazynijotej. Ale žoſ i wozowu ſe ſwetiſchto jo, ta luboſcz a ſwernoſcz, to woſtano tym ſwojim aſo nieſgubjony poſlad žywieńa. 17. aug. Chriſtiane Neumann, 41 lët ſtara. To ſbuſijo lutowanie, gdyž k ſpomineſchu taſ miſodego žywieńa ſe ſpiwaſch muſy: „Nët jo ta kſchiza pſchewiſiona.“ Deſe, aſ ten troſcht mamy: „ſhtož Božu kſchizu noſyſ jo, ſe žywi, lež teſ humcejo.“ Piſchikuſe 16. aug. wjaſkar Martin Turk, 66 lët ſtary. Na tom dnu jo humceſ, žoſ pſched 40 lëtami pla Mars-la-Toury ſa woſchzojſku jo wojowaſ. To taſ ſwernie a moſnie teke tu dobru wojnu teje wery wojowaſ, ga buſo doſtaſch tu kſchaknu kromu niſernego žywieńa. Turnowe 17. aug. Friedrich Weinholt, 74 lët ſt. Won žeſcho piſches ſelene kuſi a piſches ſhamne doſy; won jo ſe wjaſelil a jo ſe tuſyſt, Boſa ruſa paſ jo jogo žarſaka, aby piſches wjaſele a tuſyſu jogo dopoſnikla ſa tu niſernoſcz. Turnowe 13. juli Friedrich Wilhelm Hockum, 6 mjaſezow ſt.; Nowejwſy 15. juli Friedrich Wilhelm Schomber, 9 dnow ſt., Dyſu 22. aug. Frida Hendriſchke, lëto ſtara. Dajſcho tym žiſcheklam kumio pſchijſch a neſhoborajſcho jim, pſcheto jich jo to neſjaſke ſralejſtowo.

Pſchiduzy Woſadnik na nejpoſdžejſche ſa dwa tyžeńa.

Naſkadar a ſiſchczar M. Zapſich we Worejzach.

Žerŕwine polweseŕzi ſa dolno-luŕniſke ŕerbſke woŕadny.

Junj.

Woŕadnik pſtichada luŕŕdy mjaŕeŕ a plaſchi na zeſe lęto 60 pſi.
Staſaſch jen ŕebe deſch pla ſwojogo knęſa ſaraſa abo huŕabnika.

1910.

Ŗ! ěb.

Ev. Jana 6, 1—13.

Žoŕ naſch Knęſ Jeſus pſchiŕo, hordujo ſchyŕno ſchachne a ředne. Huŕazne horduju zŕſte, ſmęſch hordujo ŕyweńe, ſlaboſeŕ hordujo moŕ, ſla wędobnoſeŕ hordujo ſmjaſelu na Bogu. Te zloweki, kenŕ ſ nim hodbchadaju, greńe: To ſtare jo ſaiſchlo, lej, wono jo ſchyŕno nowe huŕynęone, chwal togo Knęſa, moja duſcha! Won huŕynijo ſ welkow jagńeta. Žoŕ won do rukowu ſejo, doſtańo nowu ŕiwnu byſchnoſeŕ. To moŕo jadnogo zloweka huſchchoba byſch — how beſcho ſuŕ klęba.

Al won weſe ten klęb a ŕękowawſcho ŕe. Al wot togo hofognuſcha jo to ſlowo klęb byſchnoſeŕ doſtało. Won weſe ten klęb; nęť jo nam klęb nęŕo ſwętego hordowalo. „Sgromaŕeŕo te ſbydne drobenŕe, aby ŕe niz nęſbrojſo“. To ŕu ŕebe te zloweki ſ huſchchobe weſeli. Węda nam ŕiſcham, gdnŕ klęb brojachmy, kať jo naſcha luba moterka ſeŕoſala! Al namakamy niŕer na droſe ſuŕ klęba, my ſnamoŕomy to wiŕeſch, my jen ſwignęomy, ſŕynijomy jen nabof, aby te ptaſchki togo nębja na tom ſamem ſwojo wjaŕele męli, teke woni budu ŕe wo to ſtaraſch, aby ŕe niz nęſbrojſo.

Klęb, my ſnamoŕomy ŕowſchym hynazej wot nęgo gronich ať ſ węrneju naboŕnoſeŕu, ať ſ węrneju luboſeŕu. My ga gronimy pſcheŕej: ten luby klęb, a gdnŕ jogo jano mało jo, teke potom gronimy wot lubego klęba. Al my ſnamoŕomy hynazej, my muŕymy naſchogo Woſchza wo nęn pſchobſch: Naſch ſchedny klęb daj nam ŕinŕa, howazej nam nęŕloŕi. My muŕymy ſa nęn ŕe ŕękowawſch, gdnŕ jen do ruki ſejomy, dokulaŕ won weſe ten klęb a ŕękowawſcho ŕe. Žoŕ won do ſwojeje ruki ſejo, doſtańo byſchnoſeŕ, to hordujo ŕiw.

Kať jomu moŕno jo, pęſch towſhnt zlowekow naŕeſchich? Poŕiwuj ŕe jano nad tym, pſcheto ŕiwny ŕe ſtanu, aby my ŕe poŕiwali: Naſch humoŕnik muŕy ŕiwny ŕyniſch moŕ. Gaŕ naſch humoŕnik ŕeden ŕiw ŕyniſch ſnamoŕo, potom ſnamoŕo nam niŕ pomoz. Potom ga nęmogli ſ tomu to dowęteńe męſch, ať won ſ naŕ ŕaſoŕnych zlowekow nęŕo huŕyniſch mogaf, nad ŕymŕ Bog ſwojo wjaŕele ma. Gdnŕ won ten ſwęť dobyſch ŕo — a wele wot nęgo jo juŕor dobyť —

potom muŕy won ŕiwny ŕyniſch moŕ. Al won jo moŕo. Žoŕ won do ruki ſejo, zloweznu huſchchobu abo klęb, to pſchiŕo do Boŕeje moŕy, a Boŕa moŕ beſcho pla nęgo. We Boŕej moŕy moŕo ſ mało wele huŕyniſch, ſ jadnogo korbika wele korbow polne, ſ huŕacha huſbydſ. Ty ŕe ŕiwujofch? Al ŕoſch kuŕde lęto ſagon doloj a goťej a huŕewawſch male ſernka. We ſemi laŕe; ta ſemja jo togo Knęſa, ſtoj piŕane. Te ſernka laŕe we ſemi aťo we Boŕej moŕy, kenŕ ſ malego wele huŕynijo. Ku ŕiam pſchiŕofch ſaŕej, ŕo ŕu te ſernka woſtali? Sęnop ſtoj pſchi ſnopu. Poŕiwaj ŕe jano. Ty muŕaf tam jano ſe ſtyſchonyma rukoma ſtojaſch. Ako ten golazť pędſ nim ſtojaſcho a jomu ſwoj korbiť podariſcho: How, Knęſ Jeſus, moŕo ſchi to na pomozny byſch? Al won ſtojaſcho a ględaſcho a poŕiwaſcho ŕe, kať ſpod Jeſuſowyma rukoma pſchiberaſcho. Knęſ Jeſus, ŕo ŕy ty ſ mojeg klęba huŕyniſ! Pęſch towſhnt ględnych zlowekow ŕy ty naŕeſchil. To ŕyni won huſchchęŕ ŕinŕa, pſcheto won jo huſchchęŕ ŕinŕa pomoznik, a wono dajo ŕinŕa huſchchęŕ glęb.

We mlogem domę bydli ta ſtaroſeŕ. Te ſeŕeny maju huſchy a ſlyſche kuŕŕdy ŕeń to ſtaraŕeńe: Žo jo to mjaſy kať wele? Tomu nanoju ſejo tu moŕ ſ ŕęlu, a pla moterki nęwiŕe te ŕiſchi ŕedno poſmęſkowane węzej. Tam bydli ten glęb. Niŕ zaſchńeſchego ſ wiŕeńu aťo zloweki, kenŕ ględnej woŕy maju. Niŕ zaſchńeſchego aťo to pſchawſchane: Žo jo to mjaſy kať wele.

Alle ſchyŕno, ŕoŕ ględne jo, dej ŕyniſch ſa tym ſlowom: ŕyniſcho, ať ŕe te luŕe ſeŕedaju. How te jo ŕynę, a nęť ŕakaju ſchyŕnych woŕy na nęgo. Nam jo juŕor pol pomozone, gdnŕ ten Knęſ naſ pſchemogſ jo, ať ŕe hofolo nęgo ſeŕedajomy. Tam ſ jogo nogoma we ſchichoſeŕi a ŕakańu, hordujo ſe ſtarańa bjatowane. We naſchej duſchy hordujo ŕywa ta naŕeja, won buŕo ſchyŕno deťe huŕyniſch, ŕakaj jano. Nęwęſch niſogo, kenŕ twojeje moŕy poderbijjo? Nęſlyſchichy tu pſchikaſń togo Knęſa: ŕi a daj jomu ſ ięŕi? Al gdnŕ hofolo tebe niſht nęjo, kať zeſto ŕe ŕynę we naſchej ŕerſwi kollekty ſnate! Ględaj, ględne zloweki pſchidu ſ nam ſ Chinejſſeje, ſ Afriki, ſe ſchyŕnych tych ſmilnych wiaŕow! Alle teke naſch Knęſ pſchiŕo: Dajſcho jim

Ĥ jĕži! Mozoŝch jo zhyńŝch we jogo mĕńu? Naŝch Ĥnĕŝ Jeŝus Ĥriŝtus zo naŝ ŝ wjaŝelĭm napolńiŝch, gdyž ŝebe wot naŝ pomoz dajo, žywy zhyńŝch.

Alle wono dajo hyŝchĕzer drugi gĥod we tom ŝwĕŝche, a wono dajo drugi klĕb we tom ŝwĕŝche. Ten gĥod mozoŝch mĕŝch a gdyž teke kuždy žĕń gjarže a wjaŝole ŝe zhyńŝch a ŝ purpuro a drogim rubjažom ŝe hobleŝaŝch mogal. Ten gĥod mozoŝch mĕŝch, gdyž naduty po dwote chojžyŝch a Ĥ ŝebe žĕjoŝch: Mojo polo jo deŝe ĥaŝlo, ja mam huŝbydl na ĩwele lĕt. Deŝe tebe, gdyž pŝchi tom ŝchytnom gĥod maŝch. Ten gĥod ĥemĕjachu te pĕŝch tomynt. Dych bĕuch bĕŝcho na-ŝeichony, nĕt bĕchu ŝpokojne luže, to bĕŝcho ta žalofĕž. Dlatogo žĕŝcho Jeŝus wot niĥ. Woni ĥejŝu jogo roŝneli, a won ĥejo ŝ nimi niž ŝachopiŝch mogal. Wĕŝĕze, won zo a možo tym zĥowĕŝam pomagat we ŝchytnyĥ ŝchĕlnyĥ nuŝach, ale to nejwoŝebńejŝche bĕŝcho jomu pŝchezej to gojŝche togo nutŝchownego zĥowĕŝa. Te luže paŝ ŝchĕchu jano jogo ŝnameńa a žywy wižĕŝch, tu huŝchobu ĥĕdachu ŝebe wotdobyŝch. Ato teke hyŝchĕzer žinŝa te zĥowĕŝi ŝu.

Ŗĕžo južor raŝ ŝlyŝchali wot zĥowĕŝow, kĕnž dlujŝi zaŝ gĥodnuŝch mogu a we mĕŝtach ŝa pĕneŝe ŝe wižĕŝch daju? Kaŝ ĩwele dajo jich mjaŝy nimi, kĕnž mjaŝeze, lĕta dlujŝo, jo zaŝ žyweńa gĥod ĥamaju ŝa tym klĕbom žyweńa, kotaryž naŝch Ĥnĕŝ Jeŝus Ĥriŝtus jo. Dch, gabu ten Ĥnĕŝ ŝaŝej gĥod do landu poŝlaŝch ŝchĕl, gĥod ŝa ŝe ŝamym. Ŗowazej ga muŝy ŝaŝej wot naŝ hyŝch. Wog ŝwaruń naŝ, aby žĕdńe ŝe naŝeŝchone ĥezuli. Pĭnowaŝch naŝ deŝ, ato togo jĕleńa, kotaryž ŝa fryŝchneju wodu ŝe žĕto. Žognowane ŝu te, kĕnž gĥodne ŝu, gĥodne ŝa Jeŝom Ĥriŝtuŝom. Zhyńŝcho, až ŝe te luže ŝeŝedaju hoŝolo ĥogo. Won jo ŝa pŝchawy gĥod ten pŝchawy klĕb. Won ŝchi naŝeŝchijo, won zhyńi žitw nad tebu.

Domĭŝna a zuŝba.

1.

Zuŝy doma.

Ŗłotojž žywnoŝĕž bĕŝcho ta nejwĕtŝcha we jŝy. Južor we tom zaŝu, ato ten ŝtary nan togo nĕtejŝchego buŝa hom bydlatŝcho. Kaŝ ta žywnoŝĕž Ĥ tomu mĕńu jo pŝchiŝchla, ŝe ĥewĕ. Mĕŝotare grońe, ten ŝtary nan tog nĕtejŝchego buŝa jo ŝe do teje žywnoŝĕži woženil; doŝulaž paŝ ta ĥewĕŝta ŝwojich ŝloŝchanyĥ loŝow dla wot tych drugich mĥoženizow woŝebńe zĕŝĕzona ĥeħordowa, jo ta žywnoŝĕž wot tych ŝloŝchanyĥ loŝow teje buŝowŝi ŝwojo mĕ doŝtala. Druge grońachu, ta žywnoŝĕž ma ŝwojo mĕ wot tych ŝloŝchanyĥ poŝladow, kĕnž tam ŝgromažone a chowane ĥordowachu wot narodu Ĥ narodu.

Ten nĕtejŝchy buŝ paŝ, Wĕtoŝch ŝ mĕnim, ŝtojaŝcho we žĥownem zaŝu pŝchi rotach, glĕdaŝcho na ten woŝ, kotryž rowno do brožńe jĕžeŝcho a grońaŝcho pŝchi ŝe: „Ta pŝcheniza jo lĕtoŝa ŝchafńĕ ŝe ražila, ŝchafńa ŝłoma a hyŝchĕzer ŝchafńĕjŝche ŝerńka, ŝerńka ato zhyŝte ŝłoto, taŝ žolte, taŝ ŝchĕžte; jo, daži te luže pŝchafŝaju, wot zogo ta žywnoŝĕž ŝwojo mĕ ma: žož 120 taŝich woŝow do brožńe pŝchidu, tam pŝchižo ŝaŝej ŝłoto ku ŝłotu. Jo, ŝłoto jo ta nejlepŝcha wora, ta plaŝchi lejŝche a ŝymĕ. 120 woŝ pŝchenize, 80 woŝ žyta a homŝa niž ĩwele mĕńej! ja zu žinŝa wjažor raŝ pŝchemyŝliŝch, zo to ŝa pĕneŝe pŝchińaŝo. Ŗa ŝom pŝchezej gronil: Pŝchawy muž jo, kĕnž doma pŝchezej drobne pĕneŝe ma.“

Taŝ ŝtojaŝcho ŝamyŝlony a mĕrwiŝcho ŝe we ŝłotu. Potom na te twaŝeńa glĕdajuzy, zaŝcho dalej pŝchi ŝe: „By je dawno ŝwotrywal, te ŝtare twaŝeńa. Dwa ŝłow lĕt južor ŝtoje a tĕbne by byŝlo, aby ŝe kradu pŝchenowili; ale twariŝch plaŝchi pĕneŝe a hyŝchĕzi raŝ pĕneŝe. Gabu taŝ naŝeto, gaž ŝchytno homloŝchone jo, ŝchrižka do ŝłomy ŝaleŝchela, ga ja ĥeby ŝe ĩwelgin tužyl.“

„Mly ŝmy až na ĩwerch ŝkladli, žo deje te druge woŝy ŝe wotlodowaŝch?“ Ten buŝ ŝe ŝaŝlĕka, won bĕŝcho taŝ ŝamyŝlony, až ĥejo to pŝchižĕńe togo kĕnĕhta žowŝchym pomarkowaŝ.

„Kĥažĕžo je na klĕw!“ Ten kĕnĕcht poglĕdnu hyŝchĕzer raŝ wot boŝa na ĥogo a žĕŝcho ŝwoju drogū.

Ŗtož jadnogo boga ma, ma pŝchezej jano jadnogo ŝamŝtego Woga; dĥtož pŝchibogojŝtwu ŝlužy, ten ma pŝchezej wĕzej ato jadnogo pŝchiboga. Wĕtoŝch ŝlu-zaŝcho tomu ŝwĕtlemu ŝłotu; ale gdyž taŝ pŝchi glaŝchu a kottach ŝejžeŝcho, potom chopiŝchtej ŝe jogo ŝcherej wozy ŝwĕŝchijich a gdyž ŝejgraŝcho abo dobyŝcho, potom chapiachu te palze ŝe tŝchĕjĕž a gdyž ten palĕnž jomu do glowny ŝtupiŝcho, jo teke ŝabyŝch mogal, až jomu to ŝłoto ta lepŝcha wora bĕŝcho. Ten buŝ paŝ mĕjaŝcho hyŝchĕzer drugogo pŝchiboga: to bĕŝcho jogo jedna ŝamŝka žowŝka.

Anna Wĕtoŝchojž bĕŝcho 18 lĕt ŝtara. Anna huŝchobu mĕjaŝcho ŝa ŝdaŝchim. Pŝcheto gdyž gerzy jan ŝaj-grachu, bĕŝcho wona ta prĕdna na reji a weto ĥemĕjaŝcho ŝaŝej nanowu huŝchobu. Pŝcheto gdyž ŝ ŝaraŝom abo ŝchulaŝom abo ŝ pobožneju žĕńŝku poje-daŝcho, ŝwĕŝchafŝcho ŝe ŝjeje ĥoblizo ato byŝchynoŝĕž niħernoŝĕži. We tej mlodej huŝchobe bĕŝcho žiwne ŝameŝchane ŝemŝtego luŝchta a ĥĕbjaŝtego žyweńa, ta ŝemŝka ŝchamnoŝĕž wojowaŝcho ŝ ĥĕbjaŝtim ŝwĕtłom. Wona bĕŝcho wĕzej po tej moterze.

Ten buŝ mĕjaŝcho ŝwoje zĕle žni doma, pŝchegĕdaŝcho na brožńe a klĕwy a myŝlaŝcho ŝe: „Žĕŝ a pij, luba duŝcha.“

Te nashymſke ſchtormy hujachu, deſſſchcz laſcho ƒe ſ niebja. Te žni ƒu humłoſchone, ta žolta pſcheniza we męchach, ważona a węſſchy żel ſepſchedawana. Żinſa jo ten buť ſe ƒwojim knechtom do meſta jęł. Wjazor ƒe pſchibliża. Toſch ſtoj we gumnie ƒuſbeda ƒſchuty, jederny młożeńż pſchi zolkaťni. Sħate jo tam ƒ hobjſchytowańu. Nętotare forby deje byſch poteżone a podſtajone, aby te zolki teke tam dołoj tog ƒłodkeg mjoda ƒ ſymemu nanoſyli. Sħyťno žęło jomu jan tať wot ruľowu żo. Ten młożeńż jo Grańojż Fryzo. Tſchi lęta bęſcho pod wojaťkami byť a ſachadne nashymie ſaſej domoj pſchiſchel. Nęť hobjęlaſcho ƒwojeje maſchi, kęż jużor wele lęť hudowa jo, maľu žymnoſcz, męjaſcho teke dobru ſaſľużbu ƒ końom, gďhź ſarateju, abo ſchulaťeu abo teke wejſańſtemu pſcheľupzoju ſħate woſhſch męjaſcho. Sħwoju maſch męjaſcho lubo a pſchipomoże jej pſchi žęle, zoż jan możaſcho. Ale nieżelu męjaſchtej pſchezej zaſ, na mſchu hſch a ƒe we Wożem ƒłowie hochłožit a mozowat. Nęť bywaſcho maſch jużor ſtara a nogi nieſchęchu węzej dalej a wona by rada wiżęla, aby Fryzo ja młodeju ƒe hogľędowať.

Tať ſtoj Fryzo ſamyſłony pſched zolkaťńu. Na drugem boze pať ſtoj Ana Wętoſchojż na pľoſchif ƒ lagnona a poľweda ƒ nim wot węſſcha a wędra, wot jogo maſchi a jogo zolťow. Won ſtupijo ƒ niej a groni: „Żo, zolki ƒu lętoſa deťe noſyli a budu pſcheſ ſyme huźarzaſch. Gab już na ſmerťańu niebyťo, ga by ſchi poľajať, tať pilńe žęlaju; ale ty ga mogľa wiſſche wotpoľńia how ſaſtupićſch, potom zu ſchi ſcho roſſkaſcz.“ „Żo, jo“, wotgroni wona, „gďhź po wodu poľdu, ga zu chylzyżľu pſchiſch“. Tať poľwedaſchtej wot jogo zolťow a jogo maſchi a naſľędku ſabyſchtej zolki a aź nashymſti węſſch podumaſcho; ƒľędkoju męľzaſchtej hobej, wona męjaſcho ƒwojej ruze do teju jogo ſzynonej, a won gľędaſcho jej dľuľto do jeju bruneju mozowu, a wona ƒ jeje wozhyma raſ ƒ ſomu goťej pogľędnu a pať ſaſ dołoj a zujaſcho, tať jeje huťſchoba dybotajcho dla wſcheje gľufi, aź jeje ruze we tyma jogo męſch derbęſcho. Ale ƒ raſom ƒe powľęknu, rowno aby ƒ rędneż zowańa niejlabki wotzuſchęla. „Ten nan!“ tať ƒſchajżu ſaſſchita a minu ƒe we hoťognuſchu każ laſna ƒaťńa pſcheſ gumno.

Fryzo hobroſchi ƒe ſaſ ƒ jogo zolťam a by nej-lubej Wętoſchoju ƒ drogi ſchel, ale nężli ƒe krađu do-gľęda, ſtojaſcho Wętoſch ſmrozony pſched nim a żaſcho: „Chťo how pſchi tebe bęſcho, Fryzo?“ „Waſcha Ana, kńęſ Wętoſch.“

„Tať? Sħom jużor gano ƒjarżmie na reji wiżęł, tať ƒe prozowať ƒy, jej gľowu ſmurićſch; ale to dať ƒe raſ a pſchezej groniſch, křydnuſch jeje niebużoſch,

tať węno, ako Wętoſch ƒom. Sa formani a budkaťe nieſſom moju żowľu goťej ſchęgnuť.“

„Kńęſ Wętoſch — —“ „Ty węſch nęť, zo ƒe myſľim.“ Wętoſch žęſcho ƒwoju drogę.

Fryzo ſtojaſcho hſchczęř dľuľto pſchi zolkaťni, won ƒe zęly tſchębęſcho a niewięſcho, tať te zarne mrofi huſchej ſogo leſchedu a nieſľyſchajcho to huſche na-ſhymſkego węſſcha.

Wo nętotarych tyżęńach jężęſcho pſchyny woſ ƒ dwęma brunikoma do Słotojż dworu. Młody bur Gubaż ƒ Jaſena jo pſchiſchel, Ana Wętoſchojż fryjowat. Stary Wętoſch ƒe maľo niewjaſęlaſcho a lebgogęſcho młodemu Gubażoju na wſche bofi. Ale Ana bęſcho ƒe do jeje komorti ſamľnula a niepſchize napředť, leżrownoż zęly dwor ja nieju pſchępytaľu, tať aź ƒe myſľaľu, aź niejo doma. Gubaż bęſcho ƒ taťim poproſnem pſchiſchel, ſkľaſťa końowu a jężęſcho ƒ dworu.

Naraſ bęſcho Wętoſchojż Ana ſaſ tam. Ale nęto dejali raſ Wętoſcha ƒľyſchajſch, tať na ƒwoju żowľu ſuľaſcho. Jogo ruľa ſzyni ƒe ſchężťo na jeje ranie a won tſchębęſcho ju a grojaſcho jej ƒ pęſczu: „Ża zu ſchi huzyſch, twojomu nanoju poſľuſchna byſch. Spominaj ƒebe to; budu ſchi to nahuzyſch, a deľať to teke ƒ ſchudom žyniſch!“

Wona hobleże, ale niepitaſcho ƒłowka.

Sa tyżęń jężęſcho młody Gubaż ſaſ do dworu. Ana bęſcho rowno ƒ jeje ſcheſchenizy wotejſchła, a ako żowľa po ſu pſchize, da ƒ wotgronu: Budu lubej hſchczęzi chľľtu pſchi tei ſcheſchenizy byſch, mę ƒe żowſchym ĩelubi, Jaſęńſkeg Gubaża poſnaſch.

Ten ƒe ƒędnę ned na woſ a da końoma ſchud; Wętoſchoju pať pſchimoľa hſchczęzi ƒ woſa, aź dej ƒe do pſchichoda lepej předť gľędaſch, gďhź ſaſ raſ jogo żowľu ženiſch zo, jogo wiżi žinſa ƒ ƒľędnemu raſu we Słotojż dworę! Woſ grimajcho pſcheſ rota a po iſy leſchęſcho dľuľta ƒmuga kura ja nim.

To bęſcho pſchęwele ja Wętoſcha, doľulaż jogo huťſchoba na ƒwojom goľęſchu wiſajcho. Won ſamo-żaſcho ƒe żowſchym do tego ſmyſľiſch, aź jogo lube, jadnoſamſte goľe ƒe tať daloko deľaťo ſabyſch moz, ƒwoju huťſchobę jadnomu zľowękoju daſch, kęż daniż toľſynt toľari na bľido nalizyſch ſamozajcho, daniż bur niebęſcho.

Nashymie bęſcho. Węſſch hujaſcho pſcheſ pola a ľufi. Wętoſch bęſcho ƒwoju ƒľędnę pſchenizu hupſchedať. Luże poľwedaľu, aź jo we ƒľędnem zaſu hſchczęzi gorniwſch, groſńięiſch a bogańębojaſńięiſch hordowať ako pęřwej, a aź zeke dny je žęńſteju a goľęſchim ĩe-poľweda, ale ſato pať ƒ teju žęlażu ƒe męna a goni. Żinſa bęſcho polťerny wjazor domoj pſchiſchel a taťi ƒe do poſtoľe lagnuť.

Zarne mroſtamy leſſeſechu niſko po niebju, te woſczechy chwojachu ſe a cheſtachu pod tym tergatym, rizatem wietſchom. Szreż nozy beſcho Wetoſch wotzuſchel. Zela ſchpa beſcho ſwětka. „Hogen, hogen, to ſe pali!“ Schykne jeſtokachu gorzej. Dwor beſcho zety we hognu. Baſchne płome bijacho k niebju. Lebda moſzachy ſche hobydlaſe tego domu ſwojo nage žyrweie do wietſoſczi ſporachy, piſcheto chromy beſchu ſche ſlomiane a dwor welgin huſki. Wietſch ſtojaſcho rowno na Graniz dom a neſli pomoz ſe iſny piſchiſe, ſtojaſcho tych žywnoſcž teſe we hognu. Gaſyſch niejo piſchi takem wietſchu moſno a tak laſztej na druge žaitſcho tej dwe žywnoſczi we popele. S mroſow ſe lejaſcho ak i baſami a ten beſchcz ſagaſny pomaſem te žagleze ſpadanki.

Wetoſch beſcho ſwoj dom ſgubił, to paſ niebeſcho ſa noſo žedna welika niegluka. Wietſcha niegluka beſcho ſa noſo, aſ žeden dom we Bogu žednie meł niejo.

(Dalej piſchiſo.)

Berſwine powieſczi i Choſſechebiſſeje woſadny.

Wetrowane ſu: Friedrich Koſſack i Annu Starick, hobej ſe Schkodowa; Max Herenz i Rogeiza i Emilin Ahrens i Lubeſa; Hermann Köhler i Rogoſina i Paulinu Wolſchina ſe Jylowſka; 1. juli Wilhelm Buder i Mariu Scheypan, hobej ſe Saſpaw; 3. juli Friedrich Hermann Balzer ſe Zandowa i Mariannu Kettliſ i Deſchanka; 5. aug. Paul Wilhelm Benat i Annu Mariu Lehmann, hobej i Rogeiza; 19. aug. Franz Roit i Martu Glowna, hobej i Rogeiza. „Wyſcžo pilne zarſaſch tu hobjadnoſcž tego ducha piſcheſ ten ſwietł tego mēra.“

Samteli ſu: Gudowa Marie Zahmarkt, 65 lēt ſtara. Dobroſch a ſmilnoſcž ſtej ju piſchewoſiſeja zaſ jeje žywieia, nēt buſo woſtaſch we tej Kneſowej wjaſy niuierne a braſch ſrukowu tego humoſnika ten kłeb wernego hochſtoſeia. Jylowſku 4. juli bu ſalaty namaſany Chriſtian Boſchan, 43 lēt ſtary. Za ſuierſch piſchiſo zeſto ako ſtoſeje w noſy. Dla- tego deſ ſa ſchēſczijanow to ſtawne modleie byſch: „Moj Bog, ja piſchowyſm Kriſta dla, daſ, aſ moj koiz ſe deſe ma.“ Gdy potom teſe ten koiz piſchiſo, won piſchiſaſo tu ſboſnoſcž. Rogoſie 23. juli Anna Zeria roſ. Koſſack, 64 lēt ſt. Ako piſchiſaſchel jo ta ſuierſch k niej piſchiſchka a ju wjadla ſe cham- nego žywieia do tych hobydleſow tego mēra. Nēt buſo Bog wotreſch ſchykne kſy i jeje wozowu a wona buſo chwalich tego Kneſa niuierne. 12. aug. Karzmar Otto Max Kobel, 31 lēt ſt. Moſny muſ jo we krotkam rubieie ſuierſchi hordował. Ale ta ſuierſch ſkuzſy jano ja- nomu moſnieſchemu knēju, tomu, kenz jej tu moſ jo weſel a niuierne žywieie na ſwētko piſchiſaſł. A won groni: „Poſ ja žynim, to ty nēto nēweſch, ty buſoſch jo paſ potom huſnaſch. Tomu ſe piſchi- chylſcho we wēre a wy buſoſcho huſnaſch, aſ jo i tym huſzonym a i tymi ſawoſtawjonymi jo deſe žyniſch ſchēł. Schkodowe 3. aug. Marie Schenker roſ. Schulka, 27 lēt ſt. Wele ſe ſaſopjo, gdyſ kaſchcz ſe žonu do rowa ſe puſchcziſjo, wele ſgaſno, gdyſ wozy žony, žowki koſche ſe ſaſyniſjotej. Ale poſ i wozowu ſe ſwēſchito jo, ta luboſcž a ſwēnoſcž, to woſtaſno tym ſwojim ako nieſgubjony poſkad žywieia. Dwa troſchtaſa ſtojtej pla rowa, na jadnem boſe to ſpominaie: ty ſy nam tak wele byſla, naſcho wjaſele, naſcha gluta; na

drugem boſe ta naſeja: Ten Kneſ buſo ſchi nam ſaſej daſch a žedna ſuierſch naſ niebuſo wēzej želiſch. Schuelowe Johannes Richard Schmidt, 5 tyſen ſt.; Anna Charlotte Fladrich, 3 mjaſ. ſt.; Rogoſie 8. juli Richard Drabow, 5 tyſen ſtary; 13. juli Richard Suras, 2 mjaſ. ſt.; Marie Zeria 30. juli, 5 lēt ſt.; Deſku 15. juli Pauline Nowka, 5 mjaſ. ſt.; 13. aug. Franz Lehmann, 4 mjaſ. ſt.; Deſchanku 3. aug. Marie Luiſe Pieſker, 3 mj. ſt.; 15. aug. Walter Neumann, 3 mj. ſt. (jo ſe ſalaſ); Saſpach 15. juli Luiſe Pauliſ, 14 lēt ſt.

Nēt, gole, bēž!

Bog ſam, ten nejuſchy,

Wot naſ ſchi wotwoſa;

My ſcherpimy,

Za ſuierſch naſ hobtuſy;

Gaſ paſ ſe Bogu ſda,

Moſomy žednych kſow wēž ronich

A tak ſe ſchichym duchom groniſch:

Nēt, gole, bēž!

S Janiſchojz. Woſa ruſa pyta doma naſche domy, chorocſž chojſi juſor dleiſchy zaſ po naſchych wſach hoſoto a napadujo naſche žiſchi. Moſi kwētaſch jo juſor wot ſymneje ruſi wotkamany a ſtaſeſche plaku a noſoju ſe daſch troſchto- waſch nad lubym goletkom. Janiſchojzach jo ſuierſch na kjarchoſ huwjadla: Karla Wilhelma Haſchſego, 4 lēt ſtary, won ſamre po ſchēſkem wojowaui na 5. juni; Mariju ſakubojz, ſtarſchu žowku hudowy, wona uenaſejuſy huiſe po krotkej chorocſzi, teſ na 5. juni, 15 lēt ſtara, a jeje 11 lēt ſtara koſcha laſy we ſchēſkej chorocſzi nēt juſor do 9. tyſeia. Dy Kneſo, žyni jaden žiw nad nieju, daſ ſtrowe, poſczel pomoz! Friedrich Wilhelm Wenzke humre na tuſamu chorocſž na 22. juli, ſtary 7 mjaſezow. Radewieſy ſmy muſali ſa ſobu ſaſopaſch Mērtyn Batrama, ſamſlego ſyna M. Batrama, 6 lēt ſtary; tyſen jo ſchēſko wojował a potom na 17. juli we mēre hudychnuł; Paulina Lindnariz, žowc žko wjaſkaſa Lindnara Radewieſy, ſpuſchczi ten ſwēt na 22. juli, 7 mjaſezow ſtara. — Poſko Pawoł piſcho raſ: Bog poſczelo tym ſwojim teſchnizu a troſcht, ſcherpeie a pomoz, aby teſ my troſchtowaſch mogali tych, ako ſu we ſchalej teſchnoſczi i tym troſchtom, i kotrymž my ſami ſmy troſchtowane wot Boga. (1. Kor. 1, 4.) Bog daſ, aby te ſłowa, ako pla tych matych kaſchczikow ſe pčatkowali a ſtyſchali ſu, ſgubjone niebyli, ale teſ troſchtowali a mēr dawali tym roſteſchionym hutſchobam piſcheſ tu naſeju na niuierne žywieie. Won hob- ſwarnuj naſche žiſchi, piſchēſchonuj naſ piſched dalſchym doma- pytanim a žognuj nam, žiſcham a ſtaſeſchym, chorym a ſtrowym teſe te ſchēſke tyſeie, aby te ruſi ſe ſaſej ſtyknuili, raſ ſaſej na Boga ta duſcha ſe myſliſla a i nim tak piſchawe hutſchobnie pojedaka. To ſmy ſchykne ſkomuſili, togodla na- pomina naſ Bog tak wotſche i potuſche, aby ſe roſchili k tomu, kenz jejo: „Ja ſom ten Kneſ, twoj Bog, a teſe ten Kneſ, twoj gojſ!“

Pſchiduzy Woſadnik na neipoſdžeſſche ſa dwa tyſeia.

Woładnik

Nr. 7.

Berkwine powieszczi ja dolno-lużyſke ſerbſke wołady.

Jul.

Woładnik pićichada tuźdy mjaſez a płaſchi na zeſe lěto 60 pń.
Skafajſch jen ſebe deſſch pla ſwojogo kněſa ſaraſa abo huzabnika.

1910.

Gaž ja jano tebe mam!

Pſalm 73, 25—26.

Čhtož tak groniſch možo! Takim ſłowekam jo we wěrnosczi Bog ſchytno. Bog jo jich žyweńe, mož a troſcht, wo u ſe žywe we Bogu; ſchytno, zož ſa jich žyweńe, ſa jich hutſchobu měr, ſa jich duſche gluku poderbeju, pozeraju i Boga. Woni nieſnaju niž iweliſego a dobrego, zož i Boga niebyło; kuźda dobra myſł, kotaraž pſchez jich duſchu zo, ju grěſo, roſwjaſeliſo, Bog ju jim dajo. Napomina zaſ a ſchtunda jich k nęſakemu žělu, Božy gloſ, Boža wola jo, kotaruž ſlyſche. Ražijo ſe jim nězo pſchawego, Bog daſcho jim tu mož k tomu, Boža ſchogomoznoſcž beſcho i nimi, jomu ſluſcha ta zeſcž. Gułětaju ſe pſched nęſakim ſlym, Božy gloſ ſlyſchachu we hutſchobe. Bože hoto jich hoplewa, až jich uoga ſe niehobſuńo. Kuźdy wjaſkoł, kuźdy tužny žen pſchizo jim wot Boga, Boža ſwěrna ruſa iwězo jich guadńe po droſe. Eſu i jadnogo ſchacha gluzńe humożone, Božy iańzel jo jich na rukoma naſł, Bog jo hoplewajuzy ſe ſwojima wozyma jich paſł. Ten zeſy ſwět ſe ſchytněju ſwojeju ſchachnoſcžu jo Božy ſtatt; ten ſwět niejo niž, Bog jo ſchytno. Schytno iweliſe a male we nom ſe ſtańo ſa Božeju wolu, Bog zuni ſchytno. Zich zeſe žyweńe jo jaden žiw Božeje možy a dobroſchi.

Jo gronimy k takej wěte? Kichěli hobſawizeſch tyſch, we k tarhczž žywa jo? Pſchizomy we hobližu tejeſameje k huſnajſchu naſcheje ſlaboſczi a malowěry? Abſo grov wy: To niejo ſa naſ! K takej wěte brachujo nam ta m! Wotžo beſoſcho wy tu mož? Jo, wam hordujo luſko, tak wjaſkoſe wěrſch, nam pſcheſchěžko!

Łažko abſo ſchěžko! Žiwne roſdžěleńe we wězach teje wěry. Bog jo nam tak bliſko ako jano byſch možo, a ten ſwět jo połny žiwom teke hotoło naſ. Łažko abſo ſchěžko! Wny zomy ſe wjaſeliſch ſchuderſano, zož možnu, ſchobodnu a wjaſkołu wěru namakamy. Wny zomy ſe wjaſeliſch a hutſchobu a wozny nad nej hochłožſch. A my zomy groniſch: Kaſ kſchachńe jo to! K tomu ſmy teke my powołane, k tomu mamy teke my to pſchawo. Šchobodńe ſchytně ſtaroſczi chyſchſch na Boga, wjaſkoſe do pſchichodnego zaſa glědaſch, to derbimy teke my, to namožo nam niſht ſakaſaſch, to

jo tak iwelgin naſcho pſchawo, až niepſchawě a niežěkowńe by było, gabu jo niezynili! Ta wěra niejo břeńe, tak až woſebnu mož poderbeli, aby jo naſcž mogli; ta wěra ſama jo žrědło možy, i kotaregož zeſo wot nowego ſe mozowaſch a pſchemložſch možomy. Wona jo iweliſe wjaſkoſe pſchawo, Boža dobroſch, gluka jo wona. Čch ty iweliſi, dobry Bog, kaſe žognowańe ſa naſ, až na tebe wěrſch derbimy!

Bog! To niejo žedńe nězo, zož nam tu duſcho hobſchěžſch, i bojaſńu napołniſch dej. Bog, to jo pſchezei ſwětło a wjaſele. Bog, to jo humożenie, to jo troſcht, to jo pomoz. Bog jo, groni Lutheruſ, to, wotzož jano ſchytno dobre dozakaſch a hobydleńe we ſchytnych nuſach pytaſch dejmy. Čhtož ſchěžke dny pſcheſcherpeńu ma, čhtož we nuſy a tužyzy jo, tak jeſńo ta myſł na Boga we nom žywa hordujo, ga wě teke, won niejo ſpuſchczony a žedna lōſa ſe podermo nieplazo. Čhtož ſchěžke žěło zyniſch muſy, pſched kotarymž ſe boi, tak jeſńo na Boga ſe myſli, zujo teke mož we ſwojich žylach a zož peribej jomu niemožno ſe ſdaſcho, muſy ſe jomu gluznyſch.

Kněžo, gaž ja jano tebe mam, ga ja ſerožim niž wo chudoby a hubrach, ty dajoſch mę ſchytně dny, zož poderbeju, a ty maſch teke nězo lepſchego ſa mńo ako kłěb a ſemſku gluku. Gaž ja jano tebe mam, ga hutraju we chamnoſczi a wojowańu. Čhtož ſpod tym hoplewanim togo nejuſchego ſeda a ſpod tym chłodkom togo ſchogomoznego woſtańo, ten groni k tomu Kněſoju: mojo doměteńe a moj grod, moj Bog, na kotaregož ja ſe nažejom! Gaž ja jano tebe mam, ga ſom dobreje myſli we ſlaboſczi a choroſczi. Mojo žyweńe ſtoj we tvojima rukoma. Gaž ja jano tebe mam, ga mam pomoz we ſchytněj ſamotnoſczi, ty ſy mę bliſko kuźdy zaſ. Tvoja luboſcž hoboimejo a troſchtujo mę. Jo teke ſom, ſom we tvojima rukoma. Gaž ja jano tebe mam, nieſnajom bojaſń daniž ſtaroſcž; jo Bog ſa mńo, čto napſcheſchiwo mę bužo! Jo mę teke groſy, glicholan woſtańom pſchezei podla tebe; ty žaržyſch mę ſa moju pſchawizu, ty iwězoſch mę ſa tвоеju radu a ſejoſch mę naſlědku i zeſcžu goſej!

Domisna a zusba.

II.

Zusb w zusbe.

Kak smějo twojo nēbjo še,
Božemē, luby dom!
Mě kiwa polō selene,
Božemē, luby dom!
Bog mē, kak lubo tebe mam,
Nēt pak mē schēgnō t zusbe tam,
Božemē, luby dom!

Tam, zož žwaly welikeje rēti Mississippi še schumē a gola zelo dalej plēdt lēso pšched cholum nimšich hobydlatow, kenz tudy še hušednuli bēchu, we staty Jaba, nēdaloko mēsta Davenport, stoj rēdna, naglēdna wjaža a hotoło nēje huštrawaju še pšichne sagrody a plodne pola. To jo welika burška žywnoscž abo farma, a wono še ſda, až te, kenz tam bydle, samožne ſu; pšcheto chrom ma hušoke, ſwētko hoſna a plēšy tyč wiše dlujše bēle gardiny a pšched wjažu stoj rēdny wos t huježeſnu pšchigotowany, a ptešy nog stojtej brunika, nēščerpne na wotježeſne zaſajuzej.

Tošč ſtupijo je žuri maruška, tak niži dwažaſcža lēt ſtara, rowno kaž ſchtrōf, brunikowate te lošy a brunej tej wozy.

„Bužošč do mēsta jēšč, Ana?“ Tak nēcht t wjaže barzajzy ju pšchaſcha.

„Jo, nan“, wotgroni ta maruška, „ale ja še myšlim, až ſa tšchi ſchtundy budu ſašej doma“.

„Ty wēšč, až ſchi raži dlujšo nēšbyjomy.“

Nēt ſtupi ten powēdajzy pšched wjažu. Won jo weliki a hobryjny, ale ma jedernej pēščzi a wozy ſtej ſcherej, — ſawēščže, to jo ten bur je Słotojz žywnoscž: Wētošč. Wētošč? Ale kak ga ten do Ameriki pšchizo? Nejo ga ten na wonem boze morja tu nejrēdnejšchu žywnoscž mēl we Liſtojzach? Nejo ga mēl Słotojz dwor a pēneš teke došč? Jo, jo, a weto jo ten bogatšnik tudy farmať hordowal. To bēščo jomu juž welgi mužało, až mlody Gubaz jo podermo na fryje pšchichel, pšcheto ten bēščo bogaty, a niži nēby jogo gole lepej ſaſtarane było ako pšchi tom. Ale gdyž nēto Graniz Fryza wižeščo, potom ſtergowatšo še jomu hutšchoba a won maršchecziščo še ako gorki polyn. Ako Słotojz še wotpalili bēchu, jo juž še myšlil, až bužo na drugem koſizu wšy nowe natwarisč, jano togodla, aby taſemu formaſškemu golzoju daniž won, daniž jogo žowka žedne wēzej do drogi nēpšchichlej. Won ſamožatšo tež ſabyšč, až žen t Gubakom še razil nēbēščo; ſwojo gole tomu chudlaſoju dašč, to by jomu dlymoko do hutšchoby klojlo.

Nēt pak bēščo t taſej tužyzy še hyšcheczi druga pšchinamakala: Wētošč mušatšo na ſudnikſtwo a bu

tam dla tog hogna pšchepytowany. Woni groſachu jomu rowno do wozowu, až ſam wotpalil jo, aby te ſawēščže pēneše doſtal. Zo ſuli? Taſe še dowazychu jomu gronišč? Jomu, kenz ten prēdny we jšy bēščo? Jomu, kenz zeščony bēščo daloko a ſchyroko? Žedna jēž a žedno pišche jomu wēzej nēšložeščo, ako ſe ſudnikſtwo dołoj pšchize. Sa tyžen derbeščo ſašej goſej a wele ſnankow ſobu. Te ſu ſchate pšcheshiwo ſogo hugronili. Jaden knecht bēščo pljſchal, až Wētošč pšchi še ras gronil bēščo, až by še wjašelil, gabu niži ras ſchtrizka do ſlomy ſaleſchela a te ſtare chromy še wotpalili. Wētošč še prējaščo, až taſe žedne gronil nējo, ale ten knecht hopſchibegnu ſwojo ſnankſtwo. Tšcho druge ſu pljſchali, až Wētošč ras pšchi piwe ſwaril bēščo, až jogo chromy ſu južo ſtare a by rad nowe twaril, gab jan to tak wele nēplaſchelo; ale gabu ras nēwedro do jogo chromow derilo a še ſcho wotpalilo, ga nēby to tak wele ſchtoželo. To a ſchate druge še pšcheshiwo ſogo ſnaniščo a Tobias Wētošč bu do žery tykšony. Do žery? — čto to by še pšched ſchecž mjaſbezami myšlil, až ten nejbogatiščy a nejnaglēdnejšchy Liſtojzaniſti bur bužo pšched pšchibegane ſudnikſtwo pšchisč a ſturi mjaſbeze ſejžēšč dejašč? Čto to by še myšlil?

Gdyž won pak na ſudnikſtwo ſe ſchyknogo prējaščo a ſudnikſtwo jomu niz hopoſaſašč ſamožatšo, ga bu lich gronony. Ale won žgan bēščo ſturi mjaſbeze ſejžēl; a ako ſašej do Liſtojzaniſteje wšy plēdt pšchize, zujaščo won, až ten perwejšchy we tej gmēnie wēzej nēbēščo. Luže žechu jomu t drogi a tkaču plēšy ſogo glomy gromadu. Tež jogo towarisče še jogo hobijachu a powēdachu w ſjarznie ſjawne, až Wētošč jo ſam wotpalil, a čtož ſwoj dom wotpalijo, tomu teke nējo wērišč, až pla kortalana teke nēhobſchužijo.

Wētošč huſnajaščo ako mudry žlowēl welgi dēte, kak t nim stoj a zo luže še wot ſogo myšlachu. Doma nēbēščo žedno hobožēne wēzej t nim. Won čopi nēt teke doma pišč, a gaž polterny bēščo, huchytowaščo groſne ſłowa pšcheshiwo žlowēkow a Woga. Jaden žen pšchize teke ſaš polterny domoj, bijatšo t pēšču do blida a ſakiu, až to wēzej hužaržašč ſamožo, kaſu ſromotu ten formaſški bengel na ſogo ſporal jo a kuždy lumpať t bokom na ſogo glēda. Witšche pšchizo kupz a Słotojz dwor bžo pšchedany a woni budu še do Ameriki huporašč!

To bēščo welika nowina a deri kaž nēwedro žone a goleſchu do hutšchoby. Ale zo rožeščo Wētošč wo ženſtu a gole, jomu ga bēščo dom t zusbe hordowal, nēt dejaščo jomu zusba t domu hordowatš.

Ten nejrēdnejšchy dwor we Liſtojzach pšchize do zuſeje ruſi, a Wētošč bu farmať na wonem boze ſwēta we ſtroſe Jaba. Ten nowy farmať bēščo

ſwoj ſtary wjaſym teſz do tog nowego ſwëta ſobu pſchĩnaſł a jen teke tam hobchowal. Togo ruze bęſchtej hyſcheſzi jedernej a jogo moſz wiſelna, a peńes męjaſcho doſcſz, ſebe we ſelbnyach pla Davenporta rędnu farmu kupiſch, a jogo mudre ſachapjanie a jogo luſcht ł żęku pſchĩnaſchęchu jomu nowe bogatſtwo do domu. We woterych wężach ſe Wętoſch iwelgi deke do tamſkich nałogow namaka. Eloto ma teſz how iweliku moſz a pilna ruka plaſchi iwele. Ale we drugich wężach bęſcho we ſelbnyach ſcho iwele hynazej ako doma we Liſtojzach.

We tom nowem ſwęjſche gońaſcho ſcho ł węſtoſczi: Ta mań tych naboſzynych ſtojaſcho kaſz twarda muća tym nęwęrezym napſcheſchimo, ta węra ſjawi ſe ſkobd-ńeſſcha, ale teſz ta nęwęra ſwigatſcho łchunſchej ſwoju glowu; na jadnom boze ſgromaſchichu ſe te węreze wjaſole hołoko ſwojogo duchownego; na drugem ſtojaſcho ta hupa tych nębojaſnych a pſchelypowatow. Nęwętoſcſz a glęwtoſcſz, ſobugnaſche ł tymi ł pſchawizy a ł tymi ł lewizy how niz nęplaſcheſcho, a dla tego nęplaſcheſcho teſz Tobias Wętoſch niz tudy. Jomu ſe nęſpodobatſcho how at tam, jomu ſe nęlubjaſcho na miſchy, gdyſz ſuſi naboſzynych łjarliſow a orgelow ł nębju ińechu, jomu nębęſcho deke na pińbe, ſoſz tron a hołtar groſńie ſromotſhonej buſchtej; teſz nębęſcho jomu deke pſchi ſońe a goleſchu doma, pſcheto tej męjaſchtej poboſzne hobchadańe ſe ſwojim fromnym duchownym.

Tobias Wętoſch, ten bogaty farmał, ſtoj pſched ſutami a ględa dluſto ſamyſlony ja ſwojeju ſowku. Sęwojo gole jo hyſcheſzi jogo nęlubſchy połlad, ale rowno togodla to jomu tał boleſcho, gdyſz ſwojo gole druge drogi ſęſcho ako won. Perıwej bęſcho wona pſchezej ta prędna a ſlędna na reji, gdyſz na wonem boze we Liſtojzach ten chromy krawz na ſidle ſaigra; ſinſa jęſo wona na naboſzinu ſe modlit. Perıwej jo mogła ł tymi burſkimi gołzami ſe ſmjaſch a graſch, aſz ſcho luſcht bęſcho ju ſlunſchajſch; ſinſa jo nęſlubej ſama a poſchichna, gdyſz ł gołzami gromadu pſchiſo. Graniz Fryza nęjo ſedńe węzej ſpomńela a jeje nan ſe myſlaſcho, aſz jo jogo ſabyła; ale gaſz won na tego abo drugego poſaſujuzy ju pſchajſchajſcho, lez ſe jej ſpodoba, potom łchęſęſcho pſchezej ł glowu a ſaſcho: „Zoga mę pſchajſchajſcho nan? Braſch ſebe jogo nęmogła, a to teke hyſcheſzi ma ſaſ, ſom lebda dwa-ſaſcſza lęt ſtara.“

Seje nanoju pał bęſcho iwelgi na tom laſzane, aby jogo ſowka ſe deke woſenila. Nęſpołojnoſcſz ł tymi ſwojimi a gryſezy nęmę bęſchtej jomu ſchęſzo na hutſchobu padnułej. A tomu ſe gotatſcho, aſz ſwoju ſęſcſz pſched tymi luſzimi na wonem boze mota ſgubil bęſcho, pał ſaſ męńaſcho, aſz ta kopiza ſłotow małſno doſcſz nępſchibera, potom ſaſej pſchiſchęchu jomu myſli

dla ſony a goleſcha. Won hopytaſcho ſwoje nęmęrne myſli ſe ſęłom ſagaſchich, ale ſręſz ſęła migotachu ſe jomu ſraſom hołoko hutſchobu ako pſchyze hołoko tympalichęza. Won ſe lagńo na ſwoju poſtolu; ta noz, ta ſchicha noz, ta ſłodka troſchatałta poſchymwa ſchyńne pola, ale wono dajo myſli, te wojuju ako hobronite hupy pſcheſchimo tego jańſela tego męra.

Tał ſe ſywjaſcho, ſtaraſcho, prozowaſcho a ſęlaſcho ten farmał. Węto ſa lętom pſchejſe a jaden tolar ſa drugim bu ſęſatony. A gaſz Wętoſcha hołoko ſe ſa-ſwęſchi, gdyſz pſched ſwojeju pęńeſoweju ſpiſchku ſęjſęſcho, ga bu we hołognuſchu ſaſej pochurny. Włogeraſ ſchepotaſcho pſchi ſe nęroſńejuze ſłowa, ako jomu ł hobſchęſkaneje wędobnoſczi gołej ſtupachu. —

(Dalej pſchiſo.)

Wjaſole a tuſne ł gojańe we Tſingtańe.

We Tſingtańe (Chinaſſkej) jo poſolſke towałſtwo iweliku gojańu natwarilo, we kotarejſz 1908 węzej ako łchich towałnt Chinejſatow pomoz pytachu. Sa to poſolſtwo jo taka ſmilna pomoz, kotaraſz tym bogim chorym ſe hopokaſo, woſebna węz. How nęſlunſche te tatani jano, nę, how wiſe a naſgoniju tu luboſcſz, kotaruſz Jeſus jo pchĩnaſł a kotaraſz naſche hutſchobu ł Bogu a ſłowekam ſchęgńo. Woni zuju, aſz jano proſne ſłowa nęſku, ſoſz to łchęſcſzjanſtwo wot teje luboſcſzi groni, ale aſz taka luboſcſz węrnocſz jo a iwele ſałocſzi końz huzniio.

Te chore ſu we Chinaſſkej bęſz ſchyńneje pomozy. Te chinaſſke „gojze“ nęroſńeju niz; woni hobtwarſziju ten lud we ſchatej tornej pſchiwęte. Se ſłobranymi dluſtimi gliſzami ſchtapaju do tych chorocſzow, to deſ pomoz; abo woni ſapiſchu ſchate torne woſizſi, tał mlate koſczi wot ſiwyh ſiweretow a ſłowekow ja ſuchotu. Abó woni zoju „te ſle duchy hugnaſch“, kęńz we ſłamanej noſe ſęjſe. Wot gojſcha ranow, reſańa a nutſchikownych chorocſzow nęwęze niz. Tał muſe kuſde lęto iwele ſłow towałntow Chinejſatow ſałobńie hu-młeſch; a iwele wot nich mogli ſe huſtrowiſch, gabu pſchawe gojze dało, ale te nędajo. Kaka ſałocſz jo to! Te boge chore!

Dlatogo ſe moſomy myſliſch, kał te Chinejſate teje pomozy ſe wjaſele, kotaruſz te wot poſolſkego towałſtwa hupoſłane gojze jim pchĩnaſu. Te hugojte hulizuiu jo doma, ta poweſcſz ſe roſchyna. A tał pſchidu ł daloka iwele Chinejſatow po ſałobnyh drogach do Tſingtaw, aby ſe tam huſtrowiſch dali. Tu gojańu ſaſtoj ten gojz Wunich, kotaryſz perıwej ten gojz Korejańſkego kęjzora bęſcho. Won ma iwele pomoznikow a ſmilnych kołchow. A te poſolniki ſe ſwojimi ſonami ſtaraju ſe ſa moſznoſcju ſobu ſa to dekehyſche tyh choryh.

Rake žognowanje s woneje gojacie huižo, wot tego
 bei se nězo huližowanjch. Jaden chory, lenž tam južo
 dluhki zaš chory lažy, se poměniyo Wang Hsiang.
 Južor wot lěta 1906 lažy chory. Hyščežer dluhko
 možo pschi žyweńu byšch, ale žednie namožo se hu-
 stronisch. Chudy želaščeť jo, kotaryž se schěžto jo
 sbrachyhl. Togo nose stej hopšchojzonej, stawie mušy
 lažajch, jano krotki zaš možo na rukoma podpřety
 sejšesch. S pšchnascho drugimi chorymi lažy we jadnej
 schpě; jogo postola stoj blisko pschi kameňach, pšcheto
 won tak lažko maršuo, dokulaž swojo schělo gnujch
 namožo. Hokoło nogo pšchidu a huiđu te chore, młoge
 wot tych chorých teke wostanu dlejšchy zaš; ale schyńe
 huiđu sašej ras. Jano ten bogi Wang mušy wostajch.
 S kateju hutšchobnej bolu mušy sa welimi glědašch,
 lenž wjašole a strowe domoj se roschisch mogu.
 Młogi deťe wot jogo towarischow we scherpeńu jo teke
 južor we tych tschich lětach humaršy huňachony hordował,
 Wang pať derbi se hyščežer zelo togo blyńza šwěta
 wjašelišch. Sa to jo ten žaložny chory teke hutšchobne
 žekowny; a dlej ako chory lažy, tak wele pšchijasnejšche
 a ipokojnějše hordujo jogo hobližo. Won blyńcha
 tym nejščerpnějšchym a nejwjašolschym chorým. Lež
 s togo pšchizo, až do jogo schamnego, schěžkego scherpeńa
 jomu chłozjeze, trojchnujeze šwětko se šwějšich chajja?
 Aby se jomu nězo dalo, zož jomu te dluhke dny
 scherpeńa pšchekrozyšch a jomu nutšichowne hochłoženie
 dašch moglo, jo ten poškołnik jomu pšched někotarymi
 mjašezami pšchiraził, až dejal lasowajch hutnujch a
 jomu to ewangeliom Jana we chinejšiskej rězy dal.
 Wang nějo žednie do schule chojžił, ale někotare druge
 chore běchu pla nogo, lenž lasowajch humějachu. Te
 pomagachu jomu a nahuzychu jomu to lasowanje.
 Młakno jo te schěžke snaměna, kotarež te Chinejšate
 sa kuzde błowo maju, nahuťnuł, a dluhko nějo trało,
 ga groňajcho k tomu poškołnikoju, až to ewangeliom
 zele pšchelajowal jo. Na to dostašcho ten zely nowy
 testament. Nět lasujo s welikim wjašelim kuzdy žei
 nězo dalej.

Ten gojz jo pšchilajal, až Wang pschi řednem
 wědte wen doňachony hordujo. Tam lažy potom na
 swojej postoli, te knigly pschi se, a wjašeli se togo
 lubego blyńzka, kotarež jogo choremu schělu tak deťe
 žyni. K tym młym wjašelam swojogo chudogo žyweńa
 blyńcha teke to hyščežer, až kuzdy žei dwojz abo tšchi
 ras sejšlu kuri, niz wěšcha ako singorot.

Ras k chinejškem nowemu lětu, zož schyńno šwějšchi
 a tak wele dobrego k jěži dajo ako howazej zele lěto
 niz, mējajcho teke jedno požedanie, kotarež tomu poškoł-
 nikoju hugroňajcho: te europate maju tšchašnu wošuchy,
 lež wot teje zožku nemogal křydnusch. A hutšchobne

žekowny běšcho, ako jogo požedanie jomu tak rad
 dopołkone hordowajcho.

Wele wjašolego nějo Wang we swojom zelem
 žyweńu, teke ako strowy běšcho, našgonil. Togo šatejšchej
 stej jomu hobej rano humělej. Po jězu šineršchi
 běšcho pla huiška, kotaryž teke storo huměel jo. Tošch
 pšchizěšcho do Tsingtawa a jo se how we žurnem žele
 a chudobe sežywik; jogo šotšcha jo we drugem dalokem
 městu žehona. Dluhke lěta nějo wot něje niz blyšchal
 a newě, lež hyščežer pschi žyweńu jo.

Tak stej šamotnej we šwějšche. Zo by s togo
 žaložnego zlowěta, ako se jo sbrachyhl, tak hordował,
 gabu pšches to poškołstwo pomoz nenasakal? Nizer
 we rožku by šginusch mušal ako šrańone šwěte. A
 ničt něby na nogo raska poglědnul. We poškołskej
 gojacie jo šastaranie swojogo chorego schěla namakal!
 A we tom ewangeliju bužo hyščežer nězo lepšchego
 namakajch: jadnu nažěju pokno wjašela sa ten žei,
 gduž jogo žyweńe ku końzu žo. Won, ten chudy,
 žaložny, sbrachony zlowěť jo južor nět se swojěju
 ščerpnosčju, špokojnosčju a wjašolosčju welim drugim
 chorým jadno žognowanje. To jo pschi schyńnej žalojčzi
 togo chorego weto wjašola bilda. Nějo to tšchašne
 žognowanje, kotarež to poškołstwo hugba?

Alle teke tužne, schamne bildy dajo. Ten poškołnik
 tšchěšcho rowno do schule hyłch, tošch hordowajcho do
 gojacie šawołany: muž bu pšchijašony, kotaryž opium,
 zašchny gad, jo k šebe wšel. To se žesto štańo. Žesto
 se šglužyjo, takich pschi žyweńu šdžaržajch pšches hu-
 zyščenje břucha. How nēbēšcho žedna pomoz wězej.
 Zo jo togo muža do šineršchi gonilo? Pschi šchejzu
 jo s drugim Chinejšatami želał, kotarež wošebne na
 něželu swoju sašlužbu we šjarzmach šbrojachu. Tak
 žuňajcho jo teke wony młoženz jadnu něželu a poňežele
 žajšcha žěšcho do šineršchi. Běšcho šromoty abo hob-
 lutowanja dla? čto zo jo gronišch? Tužna bilda!

We Chinajškej goni šazwiblowanje wele młodych žeiškich
 do šineršchi, dokulž tužne žyweńe we dońe maju. Alle
 teke šlužabne žowěza maju žesto welgin žaložne žyweńe.
 Take młode žowězo bu pšched krotkim do gojacie
 pšchijašone, kotarež šazwiblowanja dla opium jo brako.
 Šygroika běšcho. Muž a žona, pschi kotarymaj bly-
 žajcho, mējajchtej šlu wědobnosč a lubajchtej wele
 peńes, gabu to žowězo se hustrowilo. Alle možno
 nēbēšcho. Take tužne bildy pokazu, tak tšebne to po-
 škołstwo tam jo. Te tatańe deje hutnujch, wjašele we
 žyštch wězach pytašch, te kněža lubosč k tym šlužabnym
 hopokajajch, a te, kotarymž se nepšchawo štańo, deje
 pomoz namakajch. To se štańo tam, zož Ješus
 hutšchoby a žyweńe pšchenowijo. Togo zomy tym
 tatańam pšchijašč.

Berkwine powieści sa dolno-lužyske kerbiske wołady.

August.

Woładnik pśedchada tuzdy mjasez a płašči na zełe lěto 60 pñ.
Stašasch jen šebe dešch pla šwojogo kněša šaraša abo huzabnika.

1910.

Scho, zož Bog zyni, deće jo.

Gaby ten křachny kjarliž tak hulizowašch mogal!
Wot kak welich chorych, mrějuznych a žaluznych by nam
gronił, kotarychž trošcht a moz jo był! Ten lubšchy
kjarliž jadnogo krala, togo dłymoko domapytanego muža
kralowki Lowise, jo we schěžlich zašach niz jano jogo,
ale togo zelego ludu hutšchobu mozował. Jaden kjarliž,
kotaryž pšchi šafopowanu fejšora Wilhelma I. našch zely
lud trošchtował jo, jo deće nam šchytnym južor pšchi
kašchězach a rowach šchytnu jemštu bol roštkachnik a
chłožil. Jo, gaby ten kjarliž tak hulizowašch mogal!
We nom groni jadna pobožna dušcha kšchytnym drogam,
kotarež Boža lubošć a mudrošč ju wězo, šwojo amen
a wotnowijo to polubeńe, pšchezej a šchuderkano Bogu
še podwolisch a jomu še doněrišch až do šmerjchi:

Scho, zož Bog zyni, deće jo!

Som podwolim še jano.

Scherpeńe jo na jedno Bože gole položone hor-
dowało. Ale we jogo hutšchobe stoj šapšane: „Scho,
zož Bog zyni, deće jo. Jog wola hobštoj pšchawa.
Kaž moje wězy šchopijo, trošcht, wotpoznył to dawa.“
Wono štykno šwojej ruze nad šwojim břeńenim a
groni š tym pjalnistom: „Bog, ty šy moj Bog.“ A
lez še wot Boga špušchězone šdało, wono hušćeje šwoju
rufu we modleńu k nomu ako šwoj Kněš a humožnik
na kšchizy a wola: „Moj Bog, moj Bog, pšchez ga šy
ty mě špušchězil?“ Tak še žaržy k nomu a won žaržy
jo twardo we šwojom gmeńštwu. „Moj Bog, won jo,
kenž šwarujo we šlym mě šchuderkano.“ Wono pšchi-
ružhjo jomu šwoje drogi a nažejo še na nogo, won
bužo šchytno deće huzhnyšch. Tak podwolijo še Bogu
a dla togo hordujo jomu ten žeń šcherpeńa k dnu
žognowańa.

To šlyhžto jo dołoj a šašej gošej. Ale to nowe
žajtšcho pšchĩnašo nomu kšchĩndu. Bužo ta dušcha nět
šjaržhych? Ně, wona špiwa: „Scho, zož Bog zyni,
deće jo! Won žgan mě nēbžo šchužisch. Kenž pšchawu
drogu pokajo.“ Bog nēšchuži tych šwojich. Won wězo
tuzde gole po wošebnej droše, kotaruž wot nimernoščy
ja no jo huglědal. Čtož to nēpšchemyšljio, nērošmejo
žedńe te drogi, kotarež Bog jogo wězo. Bog jo šlubil:
„Ša šchi noł špušchějšch daniž škomužisch“, a tate

šlubeńe dajo jogo golešchu chwalisch: „Ten Kněš jo
moj pštyt, won wězo mě na pšchawej droše šwojogo
mēna dla.“ Ty wězošch mě ku gluze. Scho stoj we
twojej ruze, a zož we twojima rukoma stoj, to jo
deće šchowane. Dlatogo wjašchly we nažeji, ščerpny
we tēšchnoščy, hobštawny we modleńu, podwolim še
jomu. Ten nowy žeń šcherpeńa hordujo nowy žeń
žognowańa.

Wjazor pšchizo a šazhnyjo tomu muznemu tej wozhy
k španu. Ale ten, kenž šcherpi, nēnamafajo mēra.
To šchesche žajtšcho pšchizo a nēpšchĩnašo niz drugogo
ako to pētejšche: kšchĩndu a tuzhzu. Jo zyni Bože
gole? „Scho, zož Bog zyni, deće jo. Jog rada
šlošna nējo. Won žwiny gojz a lejšat jo, mě gadu
nēnalejo ša wozizku.“ Won jo gronił: „Ša šom
ten Kněš, twój gojz“ a won jo ten Bog, kenž žwiny
zyni. Zož žlowezna pomoz pšchěstańo, šachopijo še
jogo pomoz. Žogoz ta chora dušcha poderbejo, to jej
dajo, niz zož jej šchkoži, ale ju hušćrowijo. Čdnyž
jano ta dušcha na jogo pomoz še špušchězijo! Bog
trošchtujo naš a dajo šwojomu hobližu še šwēšchisch,
ga jo nam pomozone! Komuž to šwoja mēra groni,
posnajo: „Ša twarišch zu na jogo wērnju radu, še
špušchězam na jog gnadu.

Plakuzhy deće šdychujo ten šchělny žlowet mlogeraš:
„Wono jo došč, Kněžo!“ A weto pošćelo Bog
š tym nowym dnem nowu kšchĩndu. Ale wot nowogo
tefe šni š wērezeje hutšchoby: „Scho, zož Bog zyni,
deće jo. Won šwětlo jo a šćrowe. Kenž šle mě
zynisch nāmožo.“ Šchytno, zož tak tu hutšchobu
k waržanu pšchěšchimo Boga gonisch zo, šažekno jedno
Bože gole š tym šłowom: „Ten Kněš jo mojo šwětlo
a mojo šćrowe, kogo dejal ja še bojašch?“ Šchytno
jo dobre, zož wot Boga pšchizo. Won nāmožo mě
niz šlego žyžasch. To šlowo płašchi teke mě: „Žož
ja zynim, to ty nēto nēwēšch, ale ty bužošch jo potom
našgonisch.“ Lēz jomu teke šatawjone jo, kak deće
Bog jo mēni, raš pšchizo ten zaš, zož Bože myšli
tog mēra tej wēre šjawjone horduju.

A kak třebna jo taka wēra! Ten pēty žeń pow-
darijo jomu ten šeluch šcherpeńa k pētemu rasu. Ale
won glēda na šwojogo Kněša we Gethsemane, škota-

regož hutščobu je ta pšchošba t'nebu s'našo: „Woščz, zoščli, ga wesnij ten keluch wotemno“, ale potom we poniznem doměteńu groni: „glicz niz moja wola, ale twoja wola je stani.“ A Wožy janžel pšchižo t'neba a mozujo jogo. Nět sejo ten gorki keluch we tej troščtnej wěstošci: Ty by we tom geměstwu togo wostał, do kotaregož rukowu twojogo ducha troščtne pšchiruzysch možošch. Jo, ako to wěžešcho, minuchu je schyčne boli, a won humolašcho t'chwalenim a t'wjašelim: „Wono jo dopokłone!“ Ten kšchěščizian stupa do tych stopow swojogo humožnika. Až ten keluch gorki jo, kotaryž pišč mušym, to ga je jano tak šda; našlědku pšchižo to rošwjašeleńe. Rogož ten Aněš lubo ma, togo marša won.

„Šcho, zož Bog žyni, deće jo.“ Pšchi tom wostańo teke ten kšchěščizian. A gabu teke ten šlědnj žen tyžeńa, gabu ten nowy tyžeń nowe šcherpeńe pšchi-našl, won groni t' swojomu Bogu: „Gaž jano tebe mam!“ Kaž nan swojo gole, tak bužošč ty mě we twojima rukoma žaržašč. We twojima rukoma hušnu šbožńe. We twojima rukoma som niher neshubjonu a namašam šbožńe dopokłene. Dlatogo:

Šcho, zož Bog žyni, deće jo!

Som podwolim je jano.

Mogli schyčne gronišč: to jo moj tjarliž, ja neshiwam jen jano, ale žywim je sa nim! Farat hogledašcho ras t' neshčerpnej chorej ženštej. Ako se t'jarženim neshčestašcho, pominašcho jeje špiwarške. Won namašcho našch tjarliž a gronašcho: Ten hurnju nět. Šulešana hoborašcho ta ženšta. Ako nět ten farat gronašcho: Jo, wy ga neshčerišcho, zož won groni, šromašcho je wona a jo šabej wěrišč hutnula. Šufnij teke ty wěrišč: „Šcho, zož Bog žyni, deće jo! A wotnowij to polubeńe: „Som podwolim je jano!“

Domina a zušba.

III.

Doma w zušbe.

Pšchi nom moj dom;
We jogo lubošči
Ma wotpozynš ta dušcha
Wot schog bludu.

Wele požedańa sa domom jo we zloweznej hutščobe, wele wězej, ako něcht je myšli. Woni hušhegnu do zušbu, tu hutščobu polnu nažeje, tu dušchu polnu neshčeg wotgledańa, tej wozy polnej kšchěšcha, a we tej nowej semi pšchinamašaju je teke te stare brachy; ale te stare pšchijaschele, te twarde podpery zlowezneje šlabošci, te tam neshču. Wono jo wele požedańa sa domom we šwěšche, wele wězej, at je něcht myšli. Wona byrtozo wen ta lažto-myšlona, boga-šabjuza dušcha, zo licha byšč, licha wot Wožeg šloma a Wožeg

domu, — licha wot Boga. Wona libozo wen at ten šubjonu byn, tenž dom šatejšchych špušččijo, je se šlozinami a se šdami našchit a pšchi tych šwinach a pšchi tych šlotach gruzo jomu to požedańe sa domom we hutščobe. Liche zoju byšč, a gaž nět se šemšteg a niherneg domu je huwili šu, potom zuju, až to šopenko t' bomoju wězej neshchimišy a wěšč jo t' galušt t' hობdujo a je t' nim goni: wono ga jo liche, liche t' špřechu a t' šgubeńu. Jo, potom atle zuju woni jo; pšcheto to niherne žyweńe jo wotgloš, tenž we tej puschine šemšteg žyweńa žedńe zely je neshgluščhjo.

Tobias Wětošč sa šdashim žednogo požedańa sa domom nama. Wězej a wězej chylašcho je t' tym podšchapowatam, pižkam a kortatam; te neshčiste swony won wězej neshlyščy, jomu šni jano na neshču to ruščowańe t' tjarzmy do hušchomu. Doma šejžeshcho potom dluko samyšlonu, a gduž jogo něcht nězo pšchachašcho, ga neshkašcho niz.

Alle Wětoščka a jeje žowka zujašchtej hobej pšchemože to požedańe sa domom, a gduž ten farmat žone dla togo nashčoka, ga nedašchtej je pšcheto homanišč.

Šturi lěta běchu juž šelbyszach bydlili, tošč dosta Ana wot swojeje pšchijaschelniže list wot domu. Nědko jan běchu do neta wot tam nězo šgonili; welike běšcho dla togo neta to wjašele. Šchake tšchojeńa t' šistojzow štojachu we tom liščje. Neshwětišcha nowina pat běšcho, až Graniz Fryzo je t' Družyz Lejnu šlubil běšcho. Fryza mašč bu we šlědnjch lětach welgi šlaba. Juž gano běšcho Fryzo jej, Wětoščojz Ańe, pšchijasne dat pšchipowezesh a gronišč, až jo mušat je šlubišch a swojej mašchi tak tu tšebnu podperu dašč, dokulaž wězej hynazej nesho šchlo. Won jo je deće šchako honymšlił, ale hynatšcheje radu nesho šebe wěžel.

Ana běšcho pšchi tatej nowine hoblěžela kaž krida. Wětošč poglědnu ras kradu swojomu goleschu do wozowu, potom žaščo: „No, Ana, nět wem došč. Šsom šchi sa rošymnějšchu žaržał. Neshy je jaden šemšchym myšlił, až do tateg formašteg neshleka je mogla tak jaglědašč. Alle nět ga wižišč, zo wot togo mašč. Š nesheli budu podwjazornego farmata pšchepšchošyšč, won jo rošymny muž a možo ženšku gluznu huzynišch.“

Ana je pšchježěšy; chylku neshkašcho niz, dokulž wěžešcho, až ten nan we šlědnem zašču hugrańańe rowno tak pšchenašč možašcho, ako pěšt we wozyma. Potom pat je smognu, šžyni list na bok a žaščo:

„Nan, lubošč a šwěrnoshč dajo pšchawa ženšta jano ras we žyweńu, ja som jej Graniz Fryzoju dala, a zož ras pšchjeiz dala som, to t' drugemu rasu wězej dašč namogu, a sa neshluku to nesharžym, gaž doma pšchi šatejšchyma wostańom a moju rufu t' ženšoju neshowdaju.“

Raž ptaščŕ ſ ruki huleſchejo, taſ beſcho to ſłowo jej ſ g uby huleſchelo. Wona ſtojaſcho pſched ſwojim nanom we ſwojej zelej dloni, ale jeje hobliſo beſcho blęde a jeje ruze ſe tſchebeſchtej.

Wętoſch tidnu ſe na ſtol, nepiſnu ſłowka, ale jogo huſta ſe ſtergowachu. Swojogo goleſcha ſłowo beſcho jomu kaſ kaſaſ do hutſchoby deriſ.

Ta pſchijaſchelniſa piſaſcho teſ, aſ ſłotojſ dwor nęto wele huſchpurneſchſy a naględneſchſy natwarony jo aſo perwej beſcho a taſ pſchawe ſ welikęgo do iſy doſoj ględa aſo huſſoſi topol na niſe bomy, ale teſ, aſ ten nomy goſpodaſ welgi ſ welikęgo jo a luſej ſ kaſaſchu do męſta jęſo, nęſli choſuj do ruki beſo. Luſe groęie, aſ ta ſywnoſeſ dluſko taſ hobſtaſch na- moſo, a aſ ten młody goſpodaſ ſebe juſ tam a how dluſg naporaf jo.

Ana pſchelaſowaſcho ten liſt ku koęzu, ale iſcho druge, ſoſ huſchęzer nuſſchi ſtojaſcho, beſcho jej iſcho- jadno; wona nemęjaſcho ſedne myſli nato. Ten ſar- maſ ſlyſchaſcho jano ſe iſchyſnogo to ſchyſanie ſwojeje boęeje hutſchoby, kęſ zęla ſlamana beſcho, doſulſ naſeja taſ neſjabtſ beſcho kamſy ſchla a ſwojo gole ſe jomu ſgubjone ſdaſcho. Wętoſchka paſ cheſtaſcho ſ dlymy hutſchoby, aſ te ſłowa mot ſłotojſ dwora ſlyſchaſcho. Jeje myſli beſchu kaſ ptaſchti: te leſche- chu daloko pſches moſo; pſcheto jeje duſcha namoſaſcho do teje noweje ſemie ſe ſatęreniſch, a pſchezej huſchęzer ſtupichu jej lęſy do wozomu, gduſ na ſwoju lubu ſtaru domowięu ſe myſlaſcho.

Wot togo zaſa, ſdaſcho ſe, ſęſcho wono ſ tym ſar- maſom zęlo węzej naſlędſ. Won iſchaſ ſ jogo perwej- ſchymſi kumpanami na tyſ piwunyſ kawkaſ węzej neſedaſcho, ale won ſe hobiſaſcho iſchaſ iſchyſnyſ luſi. Sęęęſte myſli jogo ſchyſchęſachu a hobiſoſyſchu kaſ mroſi jogo duſchu.

Anna beſcho po neſotaryſ tyęęniſch huſchęzer raſ hopytaſa, jeje nanej roſſkaſeſ, aſ jadna ſłowka teſe gluzna byſch moſo, rownoſ ſe neęeniſa, gduſ paſ ne- tomu ſe ſlubila, komuſ teſe ſwoju luboſeſ daſch na- mogla, ga by to teſe ſa te ſwoje welika neęluſka byla.

Jeje nan nechaſcho taſe ſłowa ſewiſchym ſlyſchaſch, beſcho niſi huſſchęſ. Maſch a gole beſchtej jogo huſch- ęzer pſchoſyſlej, aſ deſ ſ nima ſaſej raſ na mſchu huſch; ale ſa ſdaſchym męjaſcho won jano myſli na roli a peęeſach.

Bo niſom, jogo hutſchoba newiſaſcho jano na tym ſachadnym mamonom. Won ſęſcho zeſęęęſchſy raſ ſ tomu ſtaremu twarſoju, kęſ ſyn dalej pſchi ſwojom ſynnu we komorze ſwercha bydlaſcho, a ſoſ tej pogro- maſe poſwedaſej ſtej, to neſ niſch ſgoniſ. Ten ſtary twarſ beſcho heigen taſi woſebaſ aſo Tobias Wętoſch, ſęſcho ſwoje ſamſke droęi, a męjaſcho teſ ſwoje

ſamſke myſli, a ſwoje myſli groęaſcho rowno wen do wozomu, po ſwojom nelubem napſchiſtem wjaſymę. Tobias Wętoſch paſ męjaſcho ſpodobanie nad tym muſom, ſęſcho zęſto ſ nomu, a beſcho ſłowa węrnocęi mot nogo ſlyſchal, kęſ mot ſednogo drugęgo ſebe neby groęiſch daſ. Ten ſtary twarſ męjaſcho mot togo a woneę ſwęta ſwoje woſebne myſli, zęlo hy- naſſche aſo naſch ſarmaſ, ale won weto ſa nim po- ſlucha a ſaſcho jano: „Wono moſo deſe nęſo wę- nego nad tym byſch, ſtary, ale niſ ſa męo.“ Taſ poſwedaſcho ſapſedſa; ſoſ paſ nęto ſaſcho, to niſch ne- ſgoniſcho. Wonej ga beſchtej iſchaſ melzatej, ſiwnej muſa, kęſ tam ſwercha we malej ſchpize ſe roſgra- niſchtej. Ale te ſłowa tog ſtaręę padnuchu gliſch tomu ſarmaſoju do hutſchoby, pſcheto won ſe hobi- jaſcho nęto ſwojich perwejſchſy ſlyſch towarſchom, a aſo ſaſej iſymę pſchize, ſęſcho won zaſy ſ tym twar- ſom na mſchu. Doma paſ beſcho won pſchezej ten melzaty, goruwy, neſpokoęny goſpodaſ. Gaſ ſa te chude abo ſa poſoſſtwo kolekta huſberana bu, ga ne- męjaſcho teſ nęto ſa to ſednyſch peęeſ; ale won teſ neimeniſcho węzej dla taſich ſmilnyſch darom kaſ per- wej pſchezej. Ta goſpoſa paſ ſaſcho ſ ſwojej ſowze: „Daj ſan nanej poſoj, mę ſe ſda, ten ſwęty hogen ſe chapja we nom ſagliſch, a gduſ Wozny węiſch do nogo duſch buſo, buſo ſe kradu ſapaliſch.“

Ale wono ſe ſdaſcho, aby ſ togo ſagleęia ſeden hogen ſe naduſch neſſchęſ. To bu leſche a bu ſaſ iſymę. Ten ſarmaſ hobiſchadaſcho ſ tym twarſom a ſęſcho teſe na mſchu; howazej nebeſcho niſi wele więeſch, a huſchęzer męneſ ſ neſim poſwedaſch. „Won buwa teſe woſebaſ kaſ ten ſtary twarſ,“ taſ ſchepotachu te luſe. Toſch pſchize hotoſo god ſaſej liſt ſe ſtareje domowię tam ſa motom. Any pſchijaſchelniſa ſ liſtojſow beſcho ſaſej piſala. Nuſſchi ſtojaſcho ſ krotkim a ſe ſłodkim woſebna poſweſeſ, kęſ Wętoſchojſ iſchyſne do welikęę wjaſela pſchemęni. Wona piſaſcho, aſ ten ſtary ſa- ſręty Haęſ-Juro paſ ſaſej raſ do liſtojſow pſchiſchęſ beſcho, kaſ juſ perwej kuſde lęto a pla tyſch ſamoſnyſch hotoſo pſchoſyſk. Tenraſ paſ beſcho chory a pobędny pſched ſłotojſ dwoęnyymi ſuſkami laſęzy woſtaſ. Luſe ſu jog do chudobniſe ſporali. Tam jo ſchęęſto ſchotęſ a blędnię poſwedaſ, a zęlo mot hogęa ſe dręſ, a ſłotojſ buſ deſaſ ſe teſe ſpaliſch, ſan te drobne pe- neſe niſ, te deſe ſa nogo, togo Haęſa-Jura, ſe ſ hogęa huternuſch.

Aſo paſ ſ nim ku koęzu ſęſcho, buwaſcho roſym- neſchſy a kęſ ſaraſ, ten goſpodaſ teje chudobniſe a ſchokta ſu pſchi jogo poſtoli ſeſęeli a ſaraſ beſcho jogo napominaſ: ſoſ nęſo na wędobnoſeſi ma dla togo hogęa hu ſłotojſ, ga neđeſaſ jo ſatamiſch a do teje nimernoſeſi ſobu ſeſch. Ga beſcho Haęſa-Juro ſchęęſto

štychnul a taknuł, aź pšched dwažasežimi lětami hu
 Slotojz šlužył a be s tym gošpodatom šwažil bešcho,
 ten bešcho jogo hugnał a wot tog zaša jo mėl weli-
 gniw na nogo. Pšched niži šchescz abo šedym lětami
 jo sašej ras do jby pšchischel a pla Slotojz buta
 klěpžył. Ato pak ten jomu namenał a mimo wolo-
 mužny s dworu hugnał bešcho, ga jo jomu to hopla-
 schisch kšchěl, jo teke se šužedneje wšy saš klědł pšchi-
 schel, aby taki sly statł hugbał. Ras jo juž pod
 tym niškem kšchynu stoyal a šapalisch kšchěl, tojch jo
 ten pjaš sawajal a won jo saš hubegnul. Ale ten
 gniw pšcheschinwo togo buta buwawcho zelo moźnej-
 schy, a we wonej šhamnej, grošnej nozy jo šwojo
 šle wotglědane humjadł. Wono jo be jomu lažej ražilo,
 ako be šam myšłil bešcho, a pošdžej, ako šlužchal bešcho,
 aź ten bur šam dla togo do žery pšchischel bešcho, jo
 be jomu huchachal; ale nět pali to jomu na hutšcho-
 be, a won jo mušal be šchogo pojnash a nějo niz kšchěl
 šobu do rowa wešesch. Scholta bešcho ned šcho spišal
 a ten kněš farať a ten gošpodat teje chudobniže stej
 šobu podpisałej, a po Šansa-Šurowej šmierschi jo to
 šchynno we tych łopenach hordowalo jnate žynone.

S jadnog łopena bešcho wona tu porwešej hutěšala
 a do lišta pšchischynila, aby ten muž, kenž niewino-
 wawche dla togo šchogo tak wele huštojašch mušajcho,
 jo šam šchischczane lašowawch mogal, tak won nět tež
 we šwojej starej domowni saš žyšty a frej pšched
 šchynnymi tam stoj.

Ten farmať šejžeschjo pšchi bliže, głowu na ruku
 podpřetu, a te lšy bułtotachy be jomu po lizoma do
 jogo šchereje brody dołoj. Potom stanu a žašcho:

„Do nějšom ja sašlužył; to jo pšchewele gnady;
 — to nějšom ja sašlužył; moje grěchy šu tak weliše,
 moja hutšchoba bešcho tak twarda, moja ruka němějašcho
 žedne došcz.“

Pon žěšcho po jšchpe dołoj a gotej a wošta pšched
 šwojeju žonu stojęzy a žašcho: „Mutēr, ja mam Wama
 s Anu wele wotpšchošyšč; doněta beš tak gjarďy, aź
 něby nikomu nězo wotpšchošyšč mogal. Ale gaž Bog
 tak wele dobrošchi na jadni grěchnu hutšchobu hu-
 šypjo, pon mušy teke ten gjarďy be segibašch. Mutēr,
 ja zu nětjo jaden drugi hordowawch.“

A won jo jaden drugi hordowal. Won jo deke
 hušchczj heigen tak želať ako šerwej, ale won jo teke
 bjatowal; šapředka jo jo žynil s tymi šwojimi poščichně,
 ale pošdžej nej be šwojogo pošnasha wězej šromał.
 Won teke jo pilne na mšchu šchěl a jogo hutšchoba jo
 byla dobra rola ja Bože šłowo, a ten duchowny jo
 rad wižony goščz na tej farne hordowal; pšcheto aź
 ten farmať tu mož tog grěcha na šwojej šamškej
 hutšcho- be našgonil jo, ga jo nětjo nahuřnuł, Božu gnadu

pšchawe hužywasch. A gaž ten štary twarz ras k nomu
 na jogo weliķu šarmu pšchize, ga jo won s palžom na
 te druge pokasowal a gronil: „Sa žym šchynne ženu,
 zo pytaju? Žudašowe šłobro, šužed, Žudašowe
 šłobro; w rukoma be šmejo, s hutšchobny klějo.“

Ten farmať jo potom s głowu sawil a wotgronil:

„Pšchawe mašch, šužed.“

Tak jo ta blūžęza dušcha šwoj dom namařala:

Pšchi Božej hutšcho- be jo šchych žłowěkow pšchawny
 dom. (Konž pšchizo.)

Berłwine powěsći.

S Bizaniskeje wožady. Po dluķem šcherpeniu jo huišchla
 Žuręju 4. sept. Karoline Grešchke, 43 lět st. Wy wěmy, aź togo nětę-
 schego zaša šcherpenie nějo doštojne teje pšchichodneje šchachnosći,
 kotaraž na naš bužo šlawjona hordowawch. Na 5. sept. jo Žuręju
 mužoju a šedym žiřham huteršona hordowala Maria
 Schuppan rož. Mehlow, 39 lět st. „Šcho, zož Bog žyni,
 deře jo!“ Tak žomy teke how gronišč. Wyščczjer šu te
 wozy žaržane, aź něhuřnaju te myšli togo mēra, kotarež Bog
 nad nimi a nad teju huižoneju ma. Ale wězej ako be žē-
 lowawch budu Bogu, zo we žońe a moterze a goleschu jim
 dať jo, tak wele wězej teke budu huřnash, tak Boža ruka
 teke we kšchiwže jich jano žognowawch zo a budu be šmoznišč
 k tomu pošnashu: Ten Kněš jo dať, ten Kněš jo brať; to
 mē togo Kněša buži chwalone.

S Janišojiskeje wožady. Wěrowane šu: Friedrich Nickel
 s Anu Běškariz, na 10. juli, hobej s Janšchojz; Bruno Krause,
 polizista w Budyšchyně s Anu Koch s Janšchojz na 20. aug.:
 August Pampa s Mariu Zattfojz s Dřejz na 13. august a
 Friedrich Šanschke s Luisu Zechojz s Janšchojz na 4. septbr.
 Schynno, zož wy žynišcho se šłowami abo se statkami, to žynišcho
 šchynno we mēniu togo Kněša Žesusa, a žekuišč be Bogu a
 tomu Woščzju pšches nogo. Kol. 3, 17.

Samřeli šu Janšchojzach: Tšchi humenřarki Lisa Sa-
 žewiz 14. juni. Maria Krausz na 4. sept. a Lisa Schneider
 pomēřona Schłoddariz na 9. sept. „Wono jo hušchczjer wot-
 poznył šchynny ja Božu lud“. Nětjo šu po šchěžłim žywe-
 nim poľne němēra a starošczow, chorošczow a łšow k šwojomu
 šawnemu wotpoznyłkupšchischli a jich pošnash jo to: Za lažym
 a špim we mēre, pšcheto ty, Knězo, pomozošč mē. Anna
 Budariz s Janšchojz samře na 12. sept. 53 lět st. Schěžke,
 bešcho to wojowane a hubojane šłednego zaša, ale šłodke jo
 to dobydněte! Sašej dwē žiřchi jo ta šmiersch šebe holiķa:
 Friedrich Wilh. Kummer, 4 lēta st., samře 17. sept. a August
 Friedrich Dabo, 7 mjařęzow st., samře 22. sept. Psalm 16, 6.
 Schōnhęjze samře na 25. sept. humenřar Friedrich Šappaz
 72 lět st. Jogo žyweńe bešcho teke mija a želo, ale tež
 kšchachne pšches Božu gnadu, kotaraž jogo bogawche jo žogno-
 wala.

Pla namšche Radewieřy šu šmilne ruki mē 3 markow
 huiřeli ja Bože kralejštwo. Za šom te pēřese dať ja na-
 twařēńe wjažy ja šyroty we Jerusaleńe, kotaraž be jo wot-
 palika a ja kotruž tež namřchach kollekty šgromožowawch žomy.
 Šhto twari dalej?

Berkwine poweseżi ja dołno-lužnyske žerbske wołady.

September.

Woładnik pšćichada luždy mjašež a płašči na zełe lěto 60 př.
Skasajš jen šebe dejšć pla šwojogo kněša sarača abo huzabnika.

1910.

Na něželu samrětnych.

Głos: Es ist bestimmt in Gottes Rat.

To lubeg' Woga wola jo,
Až dejšć wot šhog' nejlubšćeho
Dyšć rostyl.
Lež ščěžšće níz na šwěšće nějo,
Ato gaž šwěrna lubošć dej
Dyšć rostyl.

Gaž ščěpjašć še šchi darišćo
A ty jen s prozu kublašćo,
Ga špomněj:
Dyž rožyzka s nóg roštwišćo,
Ta hobnoz juž jaš šmalejo,
To špomněj!

So Wog šchi nězo lubeg daš
A šy s nim lube hobchadaš,
Pozakaj;
Šan chylku hjo šchi šwjašćelish
A potom šameg wostawish,
Bon pšakaj!

Nět pšcharwe rošněj, hutschoba,
Nět pšcharwe rošněj, hutschoba,
Gaž złowěti du rostyla,
Ga wotaju: Do wiženja!
Do wiženja! Do wiženja!
Do wiženja!

Šerbske: F. Roča.

Berej šmēršć, potom žyweće.

Ato humerajuze, a lej, my šmy žywe. 2. Kor. 6, 9.

We drugich kniglach Mojsaša še nam hulizuju:
Ato ten janzel šmēršći pšches Šegyptojšku žěšćo,
„něběšćo žeden dom, žož humarlik něběšćo.“ Welike
mřešće žěšćo pšches ten land a ša tym mřešćim
šchěgnešćo šchifane a žalosćenje wot domu k domu,
wot kralojšćego grodu až do popajženšćwa. We kuž-
dem domě běšćo humarlik.

We kuždem domě humarlik — tak dežalo pščezej
bysć a wošebně žinša na něželu samrětnych. Wny
nědejmy našće humarlik jano wenze na tych šjarcho-
bach měšć, ale teke we našćych domach. Našće hu-

marlik šu we našćych domach, gdyž jim še žywymy,
na ně še myšlimy, jich špomněšće we zešći mamy.
Wny žywymy še s nimi; woni šu pla naš. Wono jo,
aby s nami našće wjašćela žělili, aby naš trošćto-
wali we šchěžšćich šchtundach. Dete tomu domu, we
kotaremž te humarlik s tymi žywyymi hysćčez gromadu
bydle. Tam roštwětljo šchykno tak šchafne to šlyńžo
žěłownošći a žognowanego špominanja a šwěrneje lu-
bosći. Ršćěło žinša wěrnosć byšć: wono nějo
žeden dom, žož humarlik něbył. Potom bužo še ro-
šmēsć to šłowo: Ato humerajuze, a lej, my šmy žywe.

Dete gdyž glědamy do togo štwoteńa a złowez-
nego žyweńa, šchěli gronišć: Ato te žywe, ale lej,
my humtomy. S našćym šchěłom ga pšchisłusćamy
tomu mřejužemu šwětu. Našćo šchěło nějo wězej ako
ten bom, kotaryž wot wěšćha s lamany hordujo, ako
ta šchawa a ten kwětk, kotaryž krotki zaš twišćo a
małšno špřejo. Gdyž we tom štwoteńu šchykno mřešć
wižimy, potom zujomy, až teke my šmერთne šmy, ten
row našćha postola. A gdyž šebe to negronimy, ga
pšchidu pošole, kenz nam jo grońe, chorosć, štarosć,
šchere ložy, šchamnej wozy. Kužde wjazorne šorja ša-
powědaju nam: Ty mušyšć humrěšć. Wny jězomy
pšches tu nož na małšnej loži. Wny wižimy tu dlym,
do kotarejež ta lož padnušć bužo. Te jadne še šmēju,
te druge plaku. Ale šchykne jědu tej šmēršći na-
pšchěšćimo.

Wny še myšlimy žinša na te měšta, žož te hu-
marlik špě. Wny žomy pšches te šjarchoby, našće myšli
du, žož kuli našće humarlik wotpozhywaju. Kaš šchako-
raši lud, kenz tam bydli, štare a młode, muže a žony,
moterki a žišći. Ato blyšć jo ta šmēršć ša te jadne
pšchisłšća, až něwěžechu, zo še jim štało běšćo, ša
druge pšchizěšćo ta šmēršć ako witany poško měra.
Pšchi tom jadnom běšćo to mřešće jedno hofognušće;
pšchi tom drugem dlyšće, gorke hobšćejd-brane.

Alle wězej. Wny še myšlimy, zo te humarlik nam
běchu. Šlyto ga možo hopišćašć, zo dwa złowěka
jaden tomu drugemu štej, kotarejuž Wog jadnogo ša
drugogo jo štworik, kaš wele jaden wot drugogo došćakej
štej na doměteńu, lubošći, zešćenje, we geńeńšćwu
togo ducha, we jadnej gluze a jadnej šchiwže, we žě-

leńu tych nejhuſkich dobytkow mjaſy ſobu. Toſch pſchizjeſcho ta ſmierſch. S raſom beſcho to gemeńſtwo roſryte. Wonej żeſchtej roſtył. A we tom ſlěſywoſtawjonem beſcho dlymoka proſnoſcź. To ſlęńzko beſcho jomu domt ſchło; jaden zely ſwět jo jomu roſpadnul. Guſchej woſtało wot ſchytnogo jano jaden row. Szamotna jo nět ta droga; perwej beſcho laſka, nět jo ſchěſka a napſchiſka. Szwět a żyweńe matej drugi naglěd. Żoſ perej to żyweńe ſe ſelenej luze rownaſcho, jo nět ako puſczina. Kaſ moſzna jo ta ſmierſch! Te złoſweki ſtjarze: „Ato te żywe, a lej, my humtomu.“ Toſch ſejomy ten nowy testament do ruki, a ten ſapowěda nam: „Ato te humerajuze, a lej, my ſmy żywe.“

Wěſcho, kaſ to ſłowo jo naſtało? Szłyſchcźo: Kaſ beſcho weliſe wojowańe, kotareſ jaden złoſwek pſcheſchimo weliſch złoſwekow wojowaſcho, a wone wele złoſweki ſaſej pſcheſchimo togo jadnogo. Ten jaden jo to żyweńe tych weliſch ſaſył. Woni ſe żywjadu we gniſoſcźi; won paſ jich ſbuſzi, jim pſchiwołajuſy: Wę deſſcho ſ pilnoſcźu hugbaſch, aby Wogu rowne hordowali, wy nedeſſcho pſchi tom męſch, ſoſ waſchu głowu połoſyjoſcho. To ſe jim nęſpodobaſcho. Woni ſtanuchu a wojowaſchu pſcheſchimo nogo, aby jogo żyweńe a ſtaſt ſaſyli. Woni pſchibichu jogo na ſchizy. Ale ten jaden beſcho moſneſſch ako te wele, pſcheto won jo do nębja pſchimeł a hogen niſmerneho żyweńa ſ nębja pſchińaſł. Won ſe paleſcho we jogo huſchobe; won połoſyſcho jen do ſwojich ſłowow a do ſwojich ſtatkow a do ſwojogo żyweńa a humteſcha a won jo jen do togo ſwěta chyſchil a tam hordoma won we tych złoſweſnych huſchobach ſapalony. Nět wiſaſcho na ſchizy, humarły, pſchoſty. Ale ta ſmierſch nęjo jogo ſarſaſch mogła. Won hołěſeſcho ſ ſchizy dołoj. Won ſjawiſcho ſe we ſchaſnoſcźi nowego żyweńa tym, ſenſ jogo hogen doſtali bechu. Won witaſcho jich: „Měr buſzi ſ wami; ja ſom żywy a wy deſſcho teſ żywe byſch!“ A woni grońachu: „Won jo żywy a dlatogo buſzomy teſ żywe byſch!“ A jaden wot nich ſchěgnuſcho pſcheſ ten ſwět a ſapowědaſcho tu poſweſcź wot niſmerneho żyweńa. Te złoſweki ſu jogo bili a do popajſenſtwa chyſchili. Szstormy ſwignuchu ſe na mołu pſcheſchimo nogo, a ſen a noſ wojowaſcho won ſ teju ſmierſchu we tych ſwalaſch. Te luſe chyſchichu jogo tym żywym ſwětetam pſedł. Ale won pſchiwołaſcho tym ſwojim: „Ato humerajuze, a lej, my ſmy żywe.“

Odſ na tu moſ ſmierſchi wěrimy, gdnſ wěrimy, aſ my a te naſche rubńeńe ſmierſchi ſmy a niſmer woſtaſch buſzomy, potom wojujomy pſcheſchimo Kriſtuſa, togo wērcha żyweńa. Odſ paſ wot Kriſtuſa ſe pſchewinuſch dajomy, ga jo naſcho ſejgrane nejſchaſ-

neſſche dobyſche. Potom laſy ta ſmierſch nam ſ no-gam, potom ſe pali we naſ ten hogen niſmerneho żyweńa, kotaruſ Kriſtuſ nam ſ nębja na ſemju jo pſchińaſł. Won ſe żywi we naſ. My mamy to niſmerne żyweńe, kotareſ won ma; my naſomy we naſ Boſe żyweńe ako won jo we ſe naſeſcho. My ſmy wot niſmerneho żyweńa naſ pſchewinuſch dali: My ſmy rubńeńe niſmerneho żyweńa.

My ſomy naſchu drogu; ta ſmierſch ſo nam ſ boſu a wita ſtawńe naſ ako ſwojich towarischow; my ju wiſimy a nębojmy ſe. To ſlęńzko ſtupa ſtawńe niſej; dleſſch horduju ten chłodſ; muſzne naſche ſolena; krotſche naſche ſchizeni. My wiſimy tu ſmierſch a nębojmy ſe. A ta noſ pſchizo. Ta ſmierſch naſ ho-bojmejo; ſ dobreju wolu ſe pōwdamy jej a dajomy wot nęje ſe naſcź do ſhamneje noſy. My ſe nębojmy, „buſo dlyſka ſmiertna noſ mē teſ nęzo ſchło-ſeſch moſ?“ Żyn, po noſy, ſwita to ſajtyſcho. Tam doſtaſo naſ ten nębjaſki Woſchſ we ſwojom kralojſtem grodu a groni ſ nam: „Byſcźo witane, wy moje ſiſchi! Ja ſom waſ ſ niſmerneju luboſcźu lubował; dlatogo ſom waſ ſ ſebe ſchěgnuł ſ lutneje dobroſchi.“ Ale my buſzomy potom pla togo Kneſa, my buſzomy we Wogu byſch kuſſy zaſ a dlatogo buſzomy żywe byſch. „Ato humerajuze, a lej, my ſmy żywe.“

A Kriſtuſ, ſ kotarymſ żywe buſzomy we Wogu, jo nam hyſchczer drugu moſ dał. Won jo raſ ſ ſwojim huſ-niſam gronił: Szbuſcźo te humarliſi! Odſ ſel be-romy na jogo żyweńu a ſ tym tu naſeju niſmerneho żyweńa mamy, ga mamy teſe my we nom a pſcheſ nogo tu moſ: naſche humarliſi ſbuſiſch. My ſe myſlimy ſinſka na ſchyſne te rowy, pſchi kotarychſ we naſchom żyweńu ſtojali ſmy, a woni ſchyſne, ſenſ „we ſchichem roſe ſpiju we mēte,“ horduju, gdnſ ſami togo niſmerneho żyweńa wēte ſmy, ſa naſ żywe. My je wołamy ſ głoſom luboſcźi, ſ głoſom ſetownego ſpominania, a woni ſlęſche naſch głoſ, woni pſchidu. Pſcheto woni ga ſu żywe we Wogu, we kotaremſ my żywe ſmy a raſ żywe buſzomy. Woni huſtſeju ſchi tu ruſu napſcheſchimo, a jich ruze nęſtej wēſej hymnej ako we teſ ſchěſkej ſchtunſe, we kotarejſ we ſaſchcźu laſachu, a ty hyſchczer raſ jich ruſu ſy pſchimeł. Woni ſchi poſaſy, kaſ wele ſchi ſawoſtawili ſu wot jich nuſchitownego żyweńa, ſchyſno to ſogno-wańe we twojom żyweńu, kotareſ wot jich hugbańa hulizujo, tu wēru a tu luboſcź, tu pſedſbildu, kotaruſ ſchi ſu dali. A woni ſchi poſaſuju na te złoſweki hoſolo teſe a grońe ſ teſe: tu luboſcź, kotaruſ nam ſobu dał ſy, nedeſſch tym żywym wotiſchěgnuſch. Żij wot naſchyſch rowow ſ tym złoſwekam. Żywij ſe we teſ luboſcźi, ako my ſe żywimy we Boſej luboſcźi!

Ten ſwět hoſolo naſ ſtjarſy: Ato żywe, a lej,

Won þe jěšno hobroschi a žěšcho wen. Poměšňona
wona ja nim glědašcho. Po chylze pať wotzynichu
þe žura. Tobias Wětosch stojascho na proje a wěžěšcho
ja rufu — — Graniz Fryza.

• Ana še sazeteni kaž žagleza roža.

„Nan“ — —

„Ana, won jo hyščezji fryjny, a zož jogo mēsch zošč ga nebužo nē gronišč.“

„Ana,“ kažcho Fryzo, „perweј mušym sčji gronišč, zož na hutščobe mam: Glēdaj, at moja masč taka žalošna bēščo, nejšom še hynatšcheje rady wēžek, ako še ženišč; tak šom še i Družyz Lejnu slubił; ale ja neščech pšched mojej u nemēstu niz satawišč a šom jej gronił, až tebe pšchezej hyščezji lubo mam we zysteј wērnej lubosčzi. Tošč jo wona mē groniła, až jo nahuščej, še gromadu dašč, a jo mē slub a pšchežen sašej slēdč dala. Po tom humre moja masč a ja šom šebe hobstaru wošobu do domu wesel, aby mē žywnosčz a dwor hobstarala. Ja neby še žedne dowazył, moje myšli tebe sijawišč; pšcheto ja wēm, žo moja mēsto jo a žo twojo, ale twoј nan jo žinš po namščy šam tu mēto pšchisčel a jo mē sčho hulizyl.“

Potom jo hobeј ruze t nej hustrēł a wona jo tej šwojej do nej u nutsch položyla (rowno tak ako tenzašč pšchi tej zolčatni), a jeje lubošna glowa slagnu še polno glufi na jogo tšchute ranie.

Neželu wotpolodna šu hu Slotozj dwojati šwēžen šwēščili.

„Šwēžen togo domoj-roščena šwēščimeј Slotowka a ja,“ bēščo ten gošpodat gronił, „ale ten slub šwēščiteј tej golesčji.“

Ten šwēžen bu šwēščony i psalmami a kjarlizami a i duchnym lubošnym spiwanami. Knēš sarať bēščo tež pšchipodla. Distoјzate bēchu we tom jadneje myšli a chwalachu šchykne pogromaže Slotozj dobreg huiša a powedachu hyščezji dluјko wot tog rēdneг dwoјateг šwēžena.

Nedluјko po tom jo Graniz Fryzo do Slotozj šchēgnul a jo Anu t šwētemu holtatoјu wјadł, a te stare a te mlode šu na tej žywnosčzi we mēru a hobjadnosčzi gromaže bydlili.

Gdyž pať ras jaden abo drugi še dla togo žiwaščo, až stary Slotat zelo wēzej a wēzej tej chudobe we kšchēščziјańskej lubosčzi šlužasčho a wolomužny dawasčho, potom kažcho deťe ten stary:

„Glēdajšcho wižišcho, žišchi, gaž nēcht na goťe stoj, potom šda še jomu šchykno tak malke, zož perweј jomu huščej glowy došegasčho, ako dołojze bēščo; perweј šlužach ja tym pšchibogam, tešame pšaschechu we mojima wozyma šchykno, — nēto šlužym Bogu a třebam to šloto ako jogo dar.“

Šu Slotozj knēžasčho še doma ta boga=boјasnosčz, a i takego žrēdla bēžasčho zelo to pšchawe pozješčowanie pšcheschimo statejšchyh, a šerisťka lubosčz šapalowasčho še kuždy žen wot nowotki pšchi tej nebiјasčej

lubosčzi. Tyma gluznyma mladyma manželsťima narozichu še zela šmuga lubych žišchētkow; wotere šu saš rano huščili do tych budkow nebiјasčego mēra. Stary Wētosč, kenž je welgi lubo mējasčho, jo nekotare rase pšafuzy pšchi jich malych kaščezach stojal, a gaž potom jogo nēcht troščtowasčho, potom štipichu jomu šwētkle ldsy do wozowu a won kažcho potorne:

„Žišchi, luže, chtož na hušokēј goťe stoj a tomu šlynžku bližej jo, ma nebedro a mrofi teje šerite dlymofo pod šobu a huščej nog šwēšči še to byťche šlynžo. Wižišcho, glēdajšcho, žišchi, rowno tak žo še tomu kšchēščziјanoјu na tej goťe teje gnady. Žišchi, mē hotofo hutščoby zele šlynžo šwēšči, teke potom, gdyž hoto pšazo. My Slotozj wēmny, až šeruko dowēřena na Boga jo lepšche ako lodka polna šlota, — my wēmny, až tym, kenž Boga lubuju, derbe šchykne wēzy t lepšchemu šobu pomogasč.“ (Konž.)

Bertwine poweščzi.

Ten kjarliž, kotaryž na jachopenku tuteго numera stoj: „Do lubeg Boga wola jo“, jo šety i nowych šafopowaršlich. Dluјke lēta šu šafopowarške hupšchedawane. We welich domach nejku wēzej žedne, we drugich šu pšchestare a šofrywane. Šchuderfano jo welike požedańe ja nowymi. Nasč knēš šchulat Roča w Turēju jo nēto tej nušy wotpomogł. Šwelikeјu pilnosčzu jo nowe zyste šafopowarške hobželať; ten kšchisčz jo autowy, nēto deje jano hyščezjer še huwēšasč, aby potom še pšchedawali. Rownož wot nich we Wošadniku še hyščezjer pišasč dej, kšchēł weto južor how gronišč, až i tymi nowymi šafopowarškimi kšchafny dar do rukowu nasčy h wošadow še položyjo, jaden dar, ako jano knēš šchulat Roča, nasč wot Boga hobdarony šerbšfi pēšnať nam jo powdarišch mogal. Na hutščobnem žetu nebužo wēšče brachowasč.

A nēt deјať ja deťe hobščejd brasč wot šchytnych, kenž pšches 6 lēt Wošadnik šwērie lasowali šu a kotarymž i zašom luby pšchijasčel jo hordowal. Na prēdny dezember nešpuščezjiјu jano moју wošadu, ale nasč šerbšfi lud a šchēgnom do Šolšteina. Ja wēm, až šchuderfano welike lutowanē jo. Mē dajo teke lutowanē tu wјašoku wēstosčz, až nejšom te 9 lēt how podermo želať. Bog daj, aby i togo šemeńa, kotarež how a tam šom hušewasč derbeł, plody nińernoščzi jđrali. Bog žognuj nasč šerbšfi lud, aby šwērnay wostal šwoјomu Bogu a šwoјowu šerisťemu kralu. Pšcheto bogaboјasny a kralošwērnay lud jo pšchawy kšchēščziјańsťi lud. Ale hobščejd nos hyščezjer wot waš lasowarow Wošadnika brasč. Wošadnik šczo wēťchy žel na zele lēto šapłasčili a jano 9 numerow do nēta dostali. Tak budu hyščezjer tšchi dalsche numery pišasč a wy bužosčho je, kaž do nēta, do rukowu frydnusč. A ja mam tu nažej, až teke potom daleј hyščezjer Wošadnik še hudasč bužo. Weto dokulž šchēłne wot waš du, powdariјom šchytnym we duchu moју ruku: Wostanšcho i Bogom! Bog wēž waš a mē gnadīe po tej droše, kotaraž t šbožnosčzi wēžo. Daži teke wot nasčhogo roštylhyšcha pšaschi:

Gaž žloweki du roštyla,

Ga wolaju: do wiženia!

Do wiženia! Gdyž niž na šemi, potom na nebyu!

Š hutščobnym postrowenim Bieger, Pizanšfi.

Berſwine poweſczi ſa dolno-luſniſke ſerbſke woſady.

Oktober.

Woſadnik piſchichada luſny mjaſez a płaſchi na zeſe lěto 60 pr.
Staſaſch jen ſebe deſſch pla ſwojogo kněſa ſaraſa abo huſabnika.

1910.

Gody.

Ev. Jana 3, 16.

Gody ſu ten nejrednejšchy ſwěžen. To zujomy ſchyſne; teke te, kotarychž hutſchoba južo twarda jo hordowala. Ku godam hordujo mēka a ſchopla. Na te zaſe ſpominaju, zož hyſchczet ako žiſchi wjaſoſe a gluzne ſu gody ſwěſchſch mogli. A gdyž teke te zaſe ſe pſchmenili ſu, to ſpominanie jo woſtało, to ſe nieſgubijo. Huſynſcho waſchym žiſcham ten godowny ſwěžen tak rědny ako možno! Won jo ſa nie poklad ſa žywieńe, kotaryž jim hyſchczet raſ t žognowanu hordowaſch možo.

Alle my welike! Sa naſ ga deſe gody teke nēzo mēſch, nēzo welikogo a hobſtawnego. Zo jo to welike a hobſtawne? To groni nam to ſłowo: „Tak jo Bog ten ſwět lubował, aſ won ſwojogo jadroporožonego ſyna dał jo.“ Zož te ſłowa grońe, namžo žeden złowet humyſliſch. Bog jo tu ſemju ſtworil, aby rědne zyſte gumno hordowala, zož won mjaſy tymi złowekami bydlisſch mogal. Alle gdyž na ſemju glědaſcho, zo wižeſcho? Schetńe a woſety ſloſczi,

bomy a trě ſlych ſtatkow, a dlymoto ſatawjone we hutſchobe dlymoke koteńe welich grěchow. Bog wězeſcho teke, ſam namžo wony chudy ſwět ſebe pomoz. Tu kaſi ga jo won tym złowekam dał; ale nicht namoſaſcho ju dopolniſch. A weto beſcho jogo hutſchoba polno ſwětego gońeńa, wonemu chudemu ſwětu pomoz. Jano jedna pomoz beſcho: aſ won Jeſuſa tomu ſwětu daſcho.

To jo to welike, zož tu godam ſe ſtalo jo. Schetńe žěło jo ten kněſ na ſemi mēl. S pilnyma rukoma jo ſchetńe a woſety hurywał a te hutſchoby wot ſeliſchczet zpyſzil. Wete ſnoja a naſlědku ſwoju tſchey jo pſchi takem žětu piſchelał. Alle luboſne plody ſu ſdėtali: wěra, naſeja, luboſcz.

Tak zeſto ako nēt gody piſchidu, ſejo ten kněſ nowy kuſ role do žěla, zo groniſch: nowe hutſchoby, teke naſchu hutſchobu, aby ſchyſne koteńe grěcha i nieje i hurywał a wot ſchyſnogo ſeliſchczet ju huſynſcil a teke nam ten dar hobraſil, kotaryž tomu ſwětu piſchi-naſil jo: nowe žywieńe. „Aby ſchyſne do nogo wěreze ſgubjone niebly, ale to niherne žywieńe mēli.“

To jo, zož nam tteba jo: nowe, niherne žywieńe. Kiſchēl ty, aby twojo nētejšche žywieńe niherne tralo? Kaſe ga jo? Polno žěla wot žaſtſchego aſ do wja-zora, jaden žēń ako ten drugi. A ſchyſna ſtaroccz, nuſa, tſchinda, choroſcz, lſy! Kaſ zeſto ga ſmy tak wjaſoſe ako te žiſchi hokoło togo ſchſtokowego boma? A my tſchēli, aby take žywieńe niherne tralo? Zaſchna myſl!

Zož nam brachujo, to jo wjaſele, welike wjaſele, kotarež naſchu hutſchobu ſkobodnu a naſchey wozy ſwětłej huſynijo. Gdyž ſebe mjaſy ſobu do wozowu glėdamy, wižimy wete ropow, tenž ſnane wot wete tſchindy, žěla we ſnoju hobliſa. Zo paſ ſu te ſnanki wjaſela: tej byſchey wozy, to ſwětke hobliſo?

A weto jo lěto ſa lěto nam take wjaſele ſapo-wėdane hordowalo: „Sej, ja ſapowėdam wam welike wjaſele, kotarež ſchyſnomu ludu ſe doſtanuſch bužo.“ Sa wjaſelim ga poſeđa naſcha hutſchoba ako te bomy ſa ſwětłom. To wjaſele paſ, kotarež po drogach ſe ſogoli, jo to pſchawe wjaſele? Namozo ſpod taſim wjaſelim ta hutſchoba tſchawēſch?

To wjašele, kotarež my poderbimy, mušy mozne byšy, mozne ako to wjašele we žnacy, gduž stojšy na twojom polu a glědašy na to rědne ražone žyto, te kłoski šy schěžke a chylaju še a zoju wotbezone byšy. So, to wěrne wjašele mušy hyšcyžer možnejšy byšy; pšcheto šchake nēwedro možo hyšcyžer te pola šbišy a doma hogen te žni špališy. Nēdajo teke we našchom žyweńu šchake nēwedra, kenž šchykne našche nažeje šbiyu? Dlatogo mozne mušy našcho wjašele byšy, až šchykno pšchenašcyž možo, teke šchymdu, choroscž, šhersch. Žož tate mozne wjašele bydli, glěda ta hutšchoba škobodne do žyweńa, a to nejšchěžyše želo hordujo nam lažke.

Tate mozne wjašele jo jano jaden mēl: Won, kotaryž ku godam še narožyl jo. Ale želbne horduju togo wjašela šchykne, kenž sa nim du. Teke nēt hordujo nam šašej tate wjašele šapowēdane. Wono zo šchykno we naš roščchajšnyšy, teke twojo šłabe šchelo, kotarež šchi južor tat wele šchymdy pšchynašło jo.

Kak hordujošy tatego wjašela želbny? Gduž „wērjšy do űogo“, do Jesom Kristuša! Dowēt še jomu, wšej jogo gošej do twojeje hutšchoby, do twojogo žyweńa! To jo, zož tčeba jo, aby t pšchawemu godownemu wjašelu pšchjšchel, t wērnemu žyweńu, kotarež trajo do nimernoscži.

Šušwēšchēne Pizanskeje zerkwē

23. maja 1860.

Šopikane wot f. Tschana we Dr. Zafnitu 1860 Nr. 22.

Škēdu pšched šwētkami na 23. maju bēšcho ša Pizen a ša pizansku wošadu šwēženšy zaš, katiz žesto nēpšchizo a kotaregož rowna še we našchyšy šerbstich wošadach dte hyšcyžy tat lubošne a tšchajšne šwēšchil nej. Našcha noma zerkwja, kotruž na 15. oktobra pšched tšchimi lētami t pšchošbu a modlitwu šažožyli bēchmy, ta bēšcho juž dlejšchy zaš t Božēju pomožu gotowa, nutschilach a wentach tšchajšne a bogajšche hutwačona, a ščedu pšched šwētkami bēšcho wot našchogo zerkwinego knēštwa w Barlińu huchawjony ako žen, na kotarymž dejala hužognowana a t prēdnemu rasu t Božej šlužbe še wotworjšy. Nēdne wēdro t jašnym šlyńašchkom a t chłodnym zaškom bēšcho Bog nam t takemu šwēženju hobražyl, na kotaryž juž dawno stare a mlode našcheje wošady še wjašelili bēchu. Čtož togodla jano možašcho, ten še pšchigotowa a chwatašcho t tym pšchitwaškam togo Knēja. Teke t drugich wošadow t daloka a bliska bēchu tšchēščjjańske pšchijašchyle t nam pšchjšchli, ab še šobu wjašelili a chwalili togo Knēja t nami. Š Barlińa bēšcho pšchjšchel knēs generalpromjšht Dr. Büchsel, t Frankforda kn. konštorialny raščy Heegemund, t Lubina kn. huchy promjšht Wahn, našch chošchebuški kn. promjšht Ebeling a na

30 drugih šaratorow t našcheje bližy. Šokolo 9 wolachu šwony t nowego torma še šwojim gloškom šchyknych namšchatorow nejšeribēj hyšcyžy ras do stareje zerkwē. Te duchowne bēchu še pla huchchego kn. f. Mudry šgromažyli a šchēgnēchu wot tam do stareje zerkwē, kotaraž na 200 lēt stojala bēšcho. Namšcha še šachopi t nimškim tjarližom: „Wostań ty t Twojej gnadu“, a kn. promjšht Ebeling štupi na pšatkarńu, aby to šlēdne pšatkowanē na tej šamej žaržak nad tymi šłowami Šebr. 11, 8—11. Won huchładowašcho, kak Šabraham bēšcho pšchebuwalniš, kak won ša Božēju pšchikašńu žēšcho t togo starego domu do togo nowego, a kak won na ten dom zakašcho, pšchigotowany na nēbju: tat teke Pizanska wošada nēt hujžo t togo starego domu do togo nowego a dej zakašy togo pšchichodnego, niz t rukoma hužhōnego. Na hoštatu lažašcho noma rēdna pošłoschana biblija a stojachtej dwa šlobranej šelucha a drugi šwēty rēd t Božemu blidu. Nizjšchy kn. f. Hensel žaržašcho na hoštatu žekownu modlitwu ša tu gnadu Božu, kotaraž we tom starem domē tej wošaje na 200 lēt jo še doštala, pšchošašcho, až ten Knēs Jesus tšchel naš pšchewožišy do tog nowego. Na to wēšechu našch kn. f. Mudra a Hensel a nēkotare druge šarate tu bibliju a ten šwēty rēd t hoštata a šchēgnuchy šchykne t tym tjarližom: „Našch Bog jo jaden twardy grod“, we dluškej šmuše do teje nowēje zerkwē. Pšched žutami pšchepowda Pizanski kn. Burgemejšht te zerkwine kluze našchomu krajnemu raščchoju (landrotu) wot Werdeck, ten je wēše a hobrošchi še na huchchego kn. šarata a grońašcho: „Na pšchikašń teje kralojškeje huchchyńy pšchepowdaju Wam te kluze teje zerkwē t Božym šlužbam, aby Bože šłowo še we nej pšatkowało a tat to kralejštwo Bože we tej wošaje rošło a pšchiberało“, a we mēńu Boga togo Woščza, Šahna a šwētego Ducha wotamknu našch kn. huchy šarat Mudra te žuta a t wjašelim šchēgnēchmy nutsch do togo wēlškogo, tšchajšnego, lubošnego a huptyšhōnego Božego domu. Šo hušpitwańu nēkotarych pošawkow tog tjarliža „Š šwēty duch, pšchiz do naš nutsch“ štupi knēs huchy promjšht Büchsel t Barlińa na hoštāt, pošasa na te šłowa, kotarež huchchey hoštata šwērchu na ščēńe napikane štoje: „Božčžo ku mńo šchykne, kenž wy chamne a hobišchēžkane ščžo, ja zu waš hochložjšchy“ a huchładowašcho t lubošnymy šłowami, čto te chamne a hobišchēžkane šy, zo woni deje, a zo ten Knēs, kenž jich dajo pšchošhjšchy, t nimi zo we tom nowem domē; a hužognowa na to tu pšatkarńu, hoštāt, šwēte rēdy a šeluchy na űom, dupeńz a orgele, a pšchošašcho pšchi tom, aby t pšatkarńe tat dluško ako ta zerkwja bžo stojachy, še pšatkowało Bože šłowo lutne a žyšte, tej šakramenta šwētego hoštata a dupeńa še šwēšchilej

sa hustawenim našchogo humožnika Jesom Kristuša, kaž našče woščyzy to we tych wěru-pošnjazyh pišmach naščeje ewangeliskej zerkwi bu posnali a te orgele dachu swoje gloŝy blyščajšč t zješči Woga togo Kněsa. Na to kłěnnu won pšched holtatom na koleni a my hupščobychmy šebe to žognowaně togo Kněsa a tu moŝ togo šwětego ducha. Po krotkem spiwańu stupi kn. farať Mudra t přědnemu rasu na tu nowu pčatkatńu a žarŝajščo to přědne nimŝke pčatkowaně nad ps. 84, 2. 3. S tym hobsamńnu nimŝka namŝcha. Po małej chyli pšchiŝe šerbŝta wošada t tych wšow: t Tur-nowa, t Pšchiluka, t Huša, t Nowejemšy, t Dtenowa a t Tuteja nutŝy a šgromaŝi še t hutščobnym wjašelim we tej kŝchašnej zerkwi. Něto še hupšima šerbŝti kjarliŝ: „Woštań Ty t Twojej gnadu“ a konsistorialny raščy Seegemund lašowajščo na holtatu ps. 84 a poŝasa we nimŝkej rězy na to, t žomu ten dom Woŝy jo twaťony a nam dany. Potom žarŝajščo huščy f. Mudra šerbŝke pčatkowaně nad ps. 84, 2. 3. „Kať lubošne šu twoje hobydłeńa, Kněŝo Zebaoth! Moja dušcha poŝeda a ma laŝnosč ŝa tymi Kněšowymi pšchitwaťkami; mojo šchělo a dušcha še wjašelitej we tom žywem Wogu.“ We lubošnych do hutščobny pšchimajuzych šlowach pčatkowajščo won: „t žomu dej taki šwěŝeń naš šbuziŝy? To šlowo Woŝe jo nam groni: 1) dušcha, wjašel še togo Kněsa; 2) poŝedaj ŝa tym Kněšom. — Won žělowajščo še Wogu, aŝ jo taki ŝeń tej wošaze hobraŝiľ, kotaregoŝ wele tomynt žedńe něšwěšče; špominajščo žělowńe na našchogo nejgnadńejšchego krala, t kotrymŝ pšched 16 lětami běščo štojať pšched holtatom teje stareje zerkwi a t nim še rošgroňajuzy wot teje wošady a zerkwinego žyweńa teje šameje, Wog kŝchěľ jogo moŝowajšč we tej dluŝkej ŝaloščzi (kral že běščo tenŝaš šłabeje myšli). Zerkwine a šwěťne kněťtwo štej pomogałej we kŝchěščizianŝkem rošnyńe ŝa tu twať, kotruŝ ta wošada šama něby mogła humajšč. Za žela wošada jo pomogala pšchi tom žěle; wono deťe tak jo še wot młogego blyščalo hobschěŝtowaně a hobsťkjaržowaně, ale nět žomy raŝi šabyŝy šcho žělo a wŝchu prozu a humoľajšč: „Mojo šchělo a dušcha wjašelitej še we tom žywem Wogu.“ Won jo žognowaľ a hobswarnowaľ, we měťe jo ša-łožona, we měťnem zašbu hutwaťona. Nicht nej pšchi tej twari t negluze pšchischěľ. Wŝchytno jo še deťe raŝiľo. Wjašel še togodla, moja dušcha, togo Kněsa; pšcheto jaden ŝeń we Twojich pšchitwaťkach jo lěpŝchy ako howajej tomynt. Wog kŝchěľ teke dalej hobswarnowajšč. — — Žinŝa mamy tak kŝchašny ŝeń, a take lubošne, hupŝchńone hobydłeńe Woŝe jo nam pšchigotowane. Taka wenťowna pŝchynošč, na kotarejŝ še žłowěznej wozy wjašelitej, poŝasjo na drugu nutŝichťownu pŝchynošč, kotruŝ my šchytne měšč dejmy,

doľulŝ to hoľo togo Kněsa jano na tu šamu glěda, rošńej jadni pokutnu, wěťezu hutščobu! To jo ten pšchawy dom, žoŝ ten Kněš jo bydliŝy. Aby ŝuŝda hutščoba taki dom byľa, t tomu kŝchěľ Wog pomogaľy šwojim šluŝabnikam, aby nřz drugeg něpčatkowali, ako aŝ Jesuŝ Kristuŝ jo pšchischěľ do togo šwěťa, tych grěščnikow šboŝnych huzhniť. Za nowa zerkwia woľa šchytnych, te šwony woľaju, ta pčatkatńa woľa, ten holtat woľa, te orgele woľaju: Poŝčžo šchytne tu mńo, kěŝ wy čamne a hobschěŝťane ščžo, ja zu waš hochłožiŝy, žějo ten Kněš. — Žinŝa šy t přědnemu rasu how, dušcha, wěšč, gdy t šłědnemu rasu? Za štara zerkwia jo štojaľa 200 lěť, žo ga šu woľali te, ako tenŝaš šu ju šaloŝyli a tenšamy šwěŝeń šwěščili? A kŝchěščizian, gaŝ ta nowa zerkwia bŝo ras štara, a gaŝ potom how, žoŝ ja žinŝa to přědne pčatkowaně žarŝym, to šłědne bŝo še žarŝajšč, žo ty buŝoŝy potom?! Wog dai, aŝ pla togo Kněsa! Togodla, moja dušcha, poŝedaj a měj laŝnosč ŝa tymi Kněšowymi pšchitwaťkami! — —

Tak še hobsamńnu ten kŝchašny šwěŝeń a my šchěgnechmy t wjašelim našchu drogu t domu a še žělowanim pšchěšchiwo togo Kněsa, kěŝ taki gnadny ŝeń nam hobraŝiľ běščo.

Hušwěščeńe wotnowjoneje Bizanŝskeje zerkwi 13. novembra 1910.

Nutŝichťowne hoblizo naščeje zerkwi běščo po 50 lětami juŝ bejńe šestatete. Žuŝ dluŝko běčmy še napinali, jo šašej wotnowiŝy a hupŝchniŝy, ale boŝko, nam brachowachu te tčebne peńese. Žoni běčmy špaťne topeńe do zerkwi šatwarili. A to še ŝuŝdemu deťe špodobaľo. To topeńe jo nam radńe peńeš t myščyny hubraľo; ten šbyďť šu te gmějny t darami luboščzi šaplaščili. A tomu twarimy wjaŝu ŝa šmilne šotŝche. Teŝ t tejšamej šu našče lube wošady ŝa moŝnosčju šložowali, tak aŝ juŝ lěťoŝ našymu še jo mogła pod kŝchywo štawiŝy.

Ale našcha řědna zerkwia, našy luby Woŝy dom, šwěšči lěťoŝ šwoj 50-lěťny narodny ŝeń. A taki wošebny ŝeń muŝy teŝ hordowajšč godńe šwěščony. Šašej klapaščtej naščej lubej duchownej do tych hutščobow šwojich lubyh namŝchaťow, a šašej dawajščo ŝuŝdy po moŝnosčzi; ale teŝ huščyna wotwori myščyny a pomogaľo t welikim darom, aby wotglědany štať še deťe raŝiľ. Nět jo gotowa. Kŝchašne jo jeje hoblizo. Žela jo molowana wot špodka aŝ t wěrchu, ŝuŝda grěda a grěďka, ŝuŝda toŝla a toŝliŝta, ŝuŝda šmuga a šmuŝka po drugem nalogu a weto šchytno ať jadona řědna bilda t Woŝej čwalbe a zješči.

U zož molate doznyńšć namožachu, tam pschebi-
towachu Ɣe dawate tšchašnych posćjonkow Ɣa zerkwju,
aby ju teƔe zeku nowu hoblaƔli. Kneš hušchy farat
Homann posćzi tšchašny seleny rub na hołtat, familiji
Biegerojz i Bizna a Drehnowa dwa pschnej posło-
ščanej Ɣwěznika. Schulate słožowachu bibliju
na hołtat, kenž iwelgi rědny, kumščtny naglěd ma.
Wejšanšća wošada da dwa tělucha wot Ɣameg zysteg
stota a slobra. Murškich spiwatšće towarštwo sło-
žowascho iwelike hołtatowe tapto, žekšizyne rědnu hoł-
tatowu tšchizu a kněžynne dwa hurešowanej stola
t wěrowańu. Hušchy golnik Philippi pschepowda dluške
tapto, wot žuri až t hołtateju došegajuze, aby chojžeńe
psches zerkwju Ɣe pogluščńej stalo, a t. d.

Tak ma zerkwja něto Ɣašej rědne hobližo, a na-
pinańe běšcho sčuderfano iwelike, ju dopolńonu wižesć.
To dejascho Ɣe stasć na jeje 50. narodnem dńu.

Reželu 13. novembra sejež Ɣlyńžo bytšće goťej a
pschetšchašni ńebjo a semju se Ɣwojimi sloschanyimi
sčechami. Po wišchyh drogach chwatachu namščare
pěšće, na kolašach a i pschegom t mēstku. Suť
swonow roslěgascho psches mēsto a do hokolnoščzi a
wolašcho namščatow t Wožemu domu. Zerkwja běšcho
najšchicžana, glowa pschi glowe, a přesny, na zesežo-
nem mēseže, seježescho hušoki goščz, kn. hušchy promščt
D. Kešler i Barlińa. To běšcho wošebna zesež Ɣa
zeku wošadu a Ɣa Bizni.

Orgele roslěgachu Ɣwoj suť psches Ɣwěte mēsto a
chwalobny tjarliž snošowascho Ɣe i hundredow gnutych
hutšchobow a huštow t ńebju. Spiwate a spiwatki
igłošowachu tšchašne pschednoški a schulate huspiwachu
tšchašny psalm t chwalbe Wožej a t zesežzi togo hu-
šwěščeńa: „Knežo, Ɣa mam lubo to mēsto Twojog
domu a ten rum, zož Twoja chwalba jo. Dajšcho
nam Ɣe modlišč a kłetasć, kłetasć a dołoj padašč
t Tebe, Kneš, kenž naš stworil jo.“

Kneš hušchy promščt žaržascho na nimškej a
šerbškej namščy rědnej grońe a wabišcho tu wošadu,
aby we hušwěščeńu Ɣe žywiła a wostala we Kristu
Ješu. A tomu zo naš ten žinšajšchy žen wabišč
a ta něto Ɣaš nowa a hušwěšchona zerkwja.

Na nimškem přatkowascho kněš hušchy farat Homann,
na šerbškej namščy přatkowascho kn. farat Bieger
i togo texta ps. 26, 8: „Knežo, Ɣa mam lubo to
mēsto Twojog domu a ten rum, zož Twoja zesež bydli.“
Sa iwelich běšcho to to šlědne přatkowańe, kenž wot
ńogo šlyščali běchmy. A won běšcho tež Ɣwoju zeku
hutšchobu a Ɣwoju zeku moz nutšč hulak, a glizku
by mogalo Ɣe šlyščasć t semi padnušč, taka sčizyna
běšcho na mščy a tak glodne nad joga huštami i wo-
žyma wiščachmy. Čhtož na mščy jo byť, bužo deťe

pschezej hyščezji we duchu joga na přatkańi wižesć
a w hušchyma šlyščasć: „Tak lubošne jo Twojo
hobydłeńe, Kneš Zebaoth!“ To, ten Wožy dom jo
won nam luby hugotowak i joga tšchašneju rězu, i joga
tšchašnymi darami. Našcha lubošć pojžo i nim tež
do zusyby. Bog sežituj a hoplewaj joga tež tam!

Wošebnu zesež běšcho hyščezji kněš hušchy promščt
nam hopokasak psches to, až ku końzu namšche to žo-
gnowańe nam we lubej šerbškej rězy wotławowascho.
Pšcheto won běšcho rošwjašelonny a požiwany nad
pscheiwełikeju lizbu šerbškich namščari a nad zerkwi-
nym wjašymom lubych Šerbow. To jo tšchašna
chwalba Ɣa waš, lube Šerby! Namšcha běšcho wen.
Storma tšchubjachu gerzy i rogami hušchej mēšta
chwalobne tjarliže, kenž daloko do hokolnoščzi roslě-
gachu, Ɣapowědajuze tym, kenž žinšča doma wostašč
muščachu: „Ten Kneš jo iweliku guadu nad nami
žynil, togo Ɣe wjašelimy!“

Po namščy běšcho we žurli „Zum deutschen
Hause“ goščina Ɣa te goščzi, kenž Ɣe pschipoweželi
běchu. Žich seježechu Ɣe na 80 kněžow, mjašy nimi
kn. hušchy promščt D. Kešler, našč promščt kněš
Kuhnert i mēšta, kenž dla šlyžby dopoldńa akle nět
pschich možascho, kn. hušchy farat Homann a kněš
farat Bieger, mēstownik Martin, kněš hauptmann
Roemelt i Turnowa, kn. amtsrat Kuhnert, wele schulari,
zerkwičizow, scholtow a buršich a bergatšich kněžow
i teje wošady. Bizanške karpny a schěleza pjažen
šložeščtej deťe. Grona buchhu žaržane wot kn. hušcheg
promščta D. Kešler, wot kn. promščta Kuhnerta, wot
kn. hušcheg farata Homanna a wot mēstownika
kn. Martina.

Rejreďńejšče šłowo wot kn. hušcheg promščta
běšcho to, až Bizanškeje zerkwi a jeje lubeje šerbškeje
wošady šabyšč ńebužo, ale bužo Ɣe sato starašč, až
Ɣašej duchownego we lubej šerbškej rězy doštasć dejmy.
To Bog tšchěť. Pšcheto we Šerbach bydli hyščezji
dłymoka bogabojasnošč a šwěrna lubošć ku kralu a
woschžojškej.

Lube pschijasčele Wošadnika! Wošadnik jo šchěť něto
do mojeje ruki. Pšchošym Waš hutšchobńe, aby tež dalej
šwěrne lasowate Wošadnika wostali. Won bužo wot něta
Wasć a Waschog lubeg šerbšteg domu hyščezjer lepščy
pschijasčel byšč ak do něta. Žej šbydnej 2 numera bužotej
po nowem lěšche pschipošłanej. Schyľne nastupnoščzi Wošadnika
tšchěli na mńio šlasć.

Žych zesežonyh kněšow agentow pschošym, aby tež dalej
tu prozu rošpošłana Wošadnika sežodře hobštarašč tšchěli.

Schyľnym pať žyžym wjašoke gody a bogate dary na
duščy a schěle t bogoju.

Wasć **J. Rocha**, Turanšti.